

VAN İLİNDE

DERİ VE DERİ MAMULLERİNİN
ÖNEMİNİN ARAŞTIRILMASI
FİZİBİLİTE ÇALIŞMASI

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL
KALKINMA
HATLESİ

VAN İLİNDE DERİ VE DERİ MAMULLERİNİN ÖNEMİNİN ARAŞTIRILMASI FİZİBİLİTE ÇALIŞMASI

FİZİBİLİTE RAPORU

**2025
NİSAN**

TRB2/24/FZD/0001

Bu yayın, TRB2/24/FZD/0001 referans numaralı Van İlinde Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması Fizibilite Çalışması Projesi adıyla Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2024 yılı Fizibilite Desteği Programı kapsamında hazırlanmıştır.

Yayının Adı: Van İlinde Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması Fizibilite Raporu

Yayının Konusu: Sanayi

Sayfa Sayısı: 148

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı

İletişim: Şerefiye Mahallesi Cumhuriyet Caddesi 943. Sokak no:1 65140 İpekyolu / VAN

Tel: +90 (432) 485 10 15

Fax: +90 (432) 215 65 54

e-posta: bilgi@daka.org.tr

Web Adres: www.daka.org.tr

© Bu raporun tüm hakları saklıdır ve izinsiz kullanılamaz. T.C. Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı ve Van Ticaret ve Sanayi Odası'nın yazılı onayları olmadan raporun içeriği kısmen ya da tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Van Ticaret ve Sanayi Odası'na aittir ve T.C. Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmaz.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
TABLolar LİSTESİ	vii
GRAFİKLER LİSTESİ	viii
PROJE KÜNYESİ.....	ix
1. YÖNETİCİ ÖZETİ	1
2. PROJENİN GEREKÇESİ, HEDEF VE AMAÇLARI	2
2.1. Projenin Konusu ve İhtiyaç Tanımı.....	2
2.2. Projenin Arka Planı ve Müdahale Gerekçesi.....	5
2.3. Projenin Genel Hedefi	9
2.4. Projenin Genel ve Özel Amacı	9
2.5. Projenin Hedef Aldığı Kesim	10
3. PROJE FİKRİNİN KAYNAĞI ve DAYANAKLARI.....	11
3.1. Projenin Politika Dokümanlarına Uygunluğu.....	11
3.2. Projenin Yasal Mevzuatlara Uygunluğu.....	13
3.2.1. Ulusal Mevzuat.....	13
3.2.2. Uluslararası Sözleşmeler (Türkiye'nin taraf olduğu).....	14
3.2.3. Avrupa Birliği Direktifleri.....	15
3.3. Proje İhtiyacı/Talebi	16
3.4. Proje Alternatifleri.....	18
3.4.1. Projesiz Durum.....	19
3.5. Teknoloji ve Tasarım.....	19
3.5.1. Ham Deri İşleme Sektöründe Uygulanan Prosesler	25
4. PROJE UYGULAMASI İLE İLGİLİ AYRINTILI BİLGİLER	33
4.1. Proje Kapsamında Yapılacak Faaliyetler.....	33
4.2. Proje Bileşenlerinin Maliyeti ve Bütçe	34
4.3. Beklenen Çıktı ve Sonuçlar	36
4.4. Projenin İl/ilçe/Bölge Ekonomisine Katkısı	37
4.5. Performans Göstergeleri	37
4.6. Proje Konusu Taşınmazların Mülkiyet Durumu.....	37

4.7. İş Planı	38
4.7.1. Yönetim Yapısı.....	40
4.7.2. Proje Süresince Yönetim Modeli.....	41
4.7.3. Üretilcek Çıktı ve Hizmetler.....	42
4.7.4. Çıktı ve Hizmetlerin Kullanıcıları	46
5. YER SEÇİMİ VE ARAZİ MALİYETİ	48
5.1. Van ili Fiziksel ve Coğrafi Özellikler.....	48
5.1.1. Coğrafi Konum.....	51
5.1.2. İklim ve Biti Örtüsü.....	51
5.1.3. Ulaşım	53
5.1.4. Yüzölçümü	54
5.1.5. Dağlar	55
5.1.6. Platolar ve Yaylalar	55
5.1.7. Hidrografiya	56
5.2. Ekonomik ve Fiziksel Altyapı	57
5.2.1. Bölgenin hammadde ve yardımcı madde kaynaklarına erişilebilirlik pazara yakınlık durumu	57
5.2.2. Teşvik Olanakları	60
5.3. Sosyal Altyapı ve Sosyal Etkiler	61
5.3.1. Nüfus	61
5.3.2. İşgücü ve İstihdam Durumu	62
5.3.3. Sosyal Gelişmişlik Durumu.....	65
5.4. Çevresel Etkiler	67
5.5. Alternatifler, Yer Seçimi ve Arazi Maliyeti	67
6. TALEP TAHMİNİ VE KAPASİTE SEÇİMİ.....	68
6.1. Talep Tahmin Varsayımı Sektör Analizi	68
6.1.1. Sektörün Durumu	68
6.1.2. Türkiye'nin Dış Ticareti	69
6.1.3. Hayvan Varlığı	73
6.2. Talep Tahmin Yöntemi.....	74
6.3. Talep Analizi ve Talep Tahmin Sonuçları.....	75
6.4. Kapasite Seçimi	77
7. YATIRIM TUTARI	78
7.1. Sabit Sermaye Yatırım Tutarı.....	78
7.1.1. Arazi Bedeli.....	78

7.1.2.	Arazi Etüt ve Proje Giderleri	78
7.1.3.	İnşaat İşleri Giderleri	78
7.1.4.	Ana Tesis Makine, Donanım ve Yardımcı Ekipman Giderleri	79
7.1.5.	Taşıma- Sigorta ve İthalat Gümrükleme Gideri	80
7.1.6.	Tefriş Malzemeleri ve Demirbaşlar	80
7.1.7.	Montaj Giderleri	81
7.1.8.	İşletmeye Alma.....	81
7.1.9.	Genel Giderler	81
7.1.10.	Beklenmeyen Giderler	81
7.2.	İşletme Sermayesi	82
7.3.	Toplam Yatırım Tutarı.....	82
8.	PROJENİN FİNANSMANI VE FİNANSAL ANALİZ	83
8.1.	Finansman Öngörüsü	83
8.2.	Finansman İhtiyacı ve Kaynakları	83
8.3.	Finansman Koşulları ve Sermaye Maliyeti.....	84
9.	TİCARİ ANALİZ	85
9.1.	Ticari Analiz ile İlgili Temel Varsayımlar	85
9.1.1.	İndirgeme/İskonto Oranı	85
9.1.2.	Ekonomik Ömür	85
9.1.3.	Hurda Değer	85
9.1.4.	Yenileme Yatırımları.....	85
9.1.5.	Enflasyon Oranı.....	85
9.2.	Ticari Faydalar ve Maliyetler	85
9.3.	Ticari Faydalar ve Maliyetler	87
9.3.1.	Net Bugünkü Değer	87
10.	EKONOMİK ANALİZ	88
10.1.	Ekonomik Analiz ile İlgili Temel Varsayımlar	88
11.	FİNANSAL ANALİZ	91
11.1.	Proje Gelir ve Gideri	91
11.2.	Baş baş Noktası	96
12.	RİSK ANALİZİ	97
12.1.	Duyarlılık Analizi.....	97
12.2.	Proje ile İlgili Riskler ve Etkiler.....	97
12.3.	Temel Risklerle İlgili Risk Azaltma Tedbirleri.....	99

13. ÇEVRESEL ANALİZ	100
13.1. Çevresel Etkilerin Ön Değerlendirmesi.....	100
13.1.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Sürecine İlişkin Mevzuat Çerçevesi	101
13.2. Çevresel Riskler ve Azaltma Tedbirleri	102
14. SOSYAL ANALİZ.....	106
14.1. Projenin Sosyal Etkileri.....	106
14.2. Projenin Toplumsal Gruplara Etkisi	107
15. PROJE YÖNETİMİ VE UYGULAMA PROGRAMI	109
15.1. Proje Yürütücüsü Kuruluş ve Teknik Kapasitesi	109
15.2. Proje Organizasyonu ve Yönetim.....	109
15.3. Proje Uygulama Planı ve Projede Kritik Aşamalar	110
16. SONUÇ	111
KAYNAKÇA	113
EKLER:.....	115

KISALTMALAR LİSTESİ

AAT	Atık Su Arıtma Tesisi
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt sistemi
AR-GE	Araştırma Geliştirme
BB	Büyük Baş
BBN	Başabaş Noktası
BM	Birleşmiş Milletler
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
DAKA	Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı
DFİF	Destekleme Fiyat İstikrar Fonu
ESOB	Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
FOB	Free On Board- Gemiye Yükleninceye kadar gidersiz
GÖS	Geri Ödeme Süresi
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
GTİP	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
ISO	Uluslararası Standartlar Örgütü
ISO 14001	Çevre Yönetim Sistemi Belgesi
ISO 9001	Kalite Yönetim Sistemi Belgesi
İKO	İç Karlılık Oranı
KKO	Kapasite Kullanım Oranı
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
LWG	Leather Working Group- Deri Çalışma Grubu Sertifikası
NBD	Net Bugünkü Değer
NUTS II	Nomenclature of Territorial Units for Statistics- İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TESK	Türkiye Esnaf Sanatkarları Konfederasyonu
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TS 18001	İş Sağlığı ve Güvenliği Kalite Belgesi
TTK	Türk Ticaret Kanunu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UKKS	Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1: DERİ İŞLEME TESİSİ MAKİNE EKİPMAN YERLEŞİM PLANI	22
ŞEKİL 2: HAM DERİ İŞLEME SÜRECİNDE OLUŞAN ÜRÜNLER, YAN ÜRÜNLER VE ATIKLAR	24
ŞEKİL 3: HAM DERİ İŞLEME SÜRECİ (KROM SEPİLEME).....	26
ŞEKİL 4: TUZLANMIŞ BÜYÜKBAŞ DERİSİ KONVANSİYONEL (KROM SEPİLEME) İŞLEME PROSESİ GİRDİ VE ÇIKTILARI.....	31
ŞEKİL 5: İLERİ DÜZEY TABAKHANE PROSES GİRDİ VE ÇIKTILARI	32
ŞEKİL 6: BÜYÜKBAŞ DERİ İŞLEME TESİSİ %35-%50 KAPASİTEDEKİ TEKNİK BÖLÜM ORGANİZASYON ŞEMASI.....	40
ŞEKİL 7: BÜYÜKBAŞ DERİ İŞLEME TESİSİ TAM KAPASİTEDEKİ TEKNİK BÖLÜM ORGANİZASYON ŞEMASI.....	42
ŞEKİL 8: VAN İLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ (VAN OSB).....	48
ŞEKİL 9: VAN GÖLÜ HAVZASI AKARSU VE GÖLLER HARİTASI	57
ŞEKİL 10: VAN İLİ VE TRB2 BÖLGESİ SANAYİ HARİTASI	57
ŞEKİL 11: YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ UYGULAMALARI	60
ŞEKİL 12: BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMASI KAPSAMINDA DESTEK ORAN VE SÜRELERİ	61
ŞEKİL 13: TÜRKİYE'DE ÇED PROSEDÜRÜ AŞAMALARI	101
ŞEKİL 14: HAM DERİ İŞLEME SÜRECİNDE ANA GİRDİLER VE SU ÇIKIŞLARI.....	104
ŞEKİL 15: BÜYÜKBAŞ DERİ İŞLEME TESİSİ %90-%100 KAPASİTEDEKİ ORGANİZASYON ŞEMASI	109

TABLolar LİSTESİ

TABLO 1: TÜRKİYE'DEKİ DERİ OSB'LER	8
TABLO 2: DERİ İŞLEME TESİSİNİN İLİŞKİLİ OLDUĞU KANUN VE YÖNETMELİKLER	13
TABLO 3: VAN İLİ HAYVAN KESİM MEZBAHALARINDA AYLIK KESİM MİKTARI	17
TABLO 4: TEKNOLOJİ TERCİHİ DEĞERLENDİRME TABLOSU	20
TABLO 5: ALTERNATİF TEKNOLOJİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	20
TABLO 6: DERİ İŞLEME TESİSİ MAKİNE EKİPMAN LİSTESİ	23
TABLO 7: DERİ İŞLEME TESİSİ İNŞAATI TOPLAM YAKLAŞIK MALİYET	34
TABLO 8: 300 METRE KARE ENERJİ, TRAFO, JENERATÖR, KOMPRESÖR ODASI	34
TABLO 9: DERİ İŞLEME TESİSİ İNŞAAT, MEKANİK, ELEKTRİK YAKLAŞIK MALİYETİ	34
TABLO 10: BÜYÜKBAŞ DERİ İŞLEME TESİSİ MAKİNE EKİPMAN FİYAT ARAŞTIRMASI	35
TABLO 11: BÜYÜKBAŞ DERİ İŞLEME TESİSİ PERSONEL MALİYETİ	35
TABLO 12: ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ ARSA MALİYETLERİ	36
TABLO 13: YATIRIMIN MALİYETİ	36
TABLO 14: %35 (BAŞLANGIÇ) KAPASİTEDE ÇALIŞMADA PERSONEL SAYILARI	41
TABLO 15: %90 İLE %100 KAPASİTEDE ÇALIŞMADA PERSONEL SAYILARI	41
TABLO 16: BÜYÜKBAŞ DERİ İŞLEME TESİSİ HİZMET BAŞLIKLARI VE BÖLÜMLER	43
TABLO 17: VAN İLİ UZUN YILLAR GERÇEKLEŞEN METEOROLOJİ VERİLERİ (1939-2024)	51
TABLO 18: VAN İLİ SANAYİ İŞLETMELERİ ÇALIŞAN SAYISI ORANI	58
TABLO 19: VAN İLİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ	59
TABLO 20: VAN İLİNDE SANAYİ SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN DAĞILIMI (İLK 10 SEKTÖR)	59
TABLO 21: VAN İLİ KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ SAYILARI	60
TABLO 22: VAN İLİ SON BEŞ YIL NUFUS ORANLARI	61
TABLO 23: VAN İLİ 2023 YILI EKİM AYI SGK SİGORTALI İSTATİSTİKLERİ	63
TABLO 24: VAN İLİ SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE ÇALIŞAN SAYILARI	63
TABLO 25: MESLEK GURUPLARINDA TOPLAM AÇIK İŞLER	64
TABLO 26: AÇIK İŞİ EN FAZLA OLAN İLK 10 MESLEK İÇİN TALEP EDİLEN BECERİ SIRASI	65
TABLO 27: VAN İLİ İLÇELERİ 2022 SEGE GELİŞİMİŞLİK SİRALAMASI	66
TABLO 28: VAN İLİ İLÇELERİ 2017 SEGE-2022 SEGE KARŞILAŞTIRMASI	66
TABLO 29: GTİP KOD LİSTESİ	69
TABLO 30: DERİ VE DERİ MAMULLERİ SANAYİ İHRACATI	69

TABLO 31: HAM VE İŞLENMİŞ DERİ İHRACATINDA İLK 15 ÜLKE (GTİP:41)(BIN \$)	70
TABLO 32: DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATININ TÜRKİYE İHRACATI İÇERİSİNDEKİ PAYI OCAK- MART 2025	70
TABLO 33:TÜRKİYE DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATINDA İLK 10 ÜLKE- 2024-2025 ÇEYREK DÖNEM	72
TABLO 34: VAN İLİNDEKİ HAYVAN VARLIĞI (BAŞ/ADET)	74
TABLO 35: TÜRKİYE'DEKİ HAYVAN VARLIĞI İSTATİSTİKLERİ, 2023-2024	74
TABLO 36: BÜYÜKBAŞ DERİ İŞLEME TESİSİNİN YILLAR BAZINDA KAPASİTE KULLANIM ORANI TAHMİNİ	77
TABLO 37: ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ YATIRIM PARSELİ MALİYETİ	78
TABLO 38: DERİ İŞLEME TESİSİ ETÜT VE PROJE GİDERLERİ	78
TABLO 39: DERİ İŞLEME TESİSİ İNŞAATI TOPLAM YAKLAŞIK MALİYET	79
TABLO 40: 300 METRE KARE ENERJİ, TRAFO, JENERATÖR, KOMPRESÖR ODASI	79
TABLO 41: DERİ İŞLEME TESİSİ İNŞAAT, MEKANİK, ELEKTRİK YAKLAŞIK MALİYETİ	79
TABLO 42: BÜYÜKBAŞ DERİ İŞLEME TESİSİ MAKİNE EKİPMAN FİYAT ARAŞTIRMASI	79
TABLO 43: TAŞIMA-SİGORTA GİDERLERİ	80
TABLO 44: TEFRIŞ MALZEMELERİ VE DEMİRBAŞLAR	80
TABLO 45: MONTA GİDERLERİ	81
TABLO 46: SABİT YATIRIM TUTARI	81
TABLO 47: İŞLETME SERMAYESİ İHTİYACI	82
TABLO 48: TOPLAM YATIRIM TUTARI	82
TABLO 49: FİNANSMAN İHTİYACI VE KAYNAKLARI TABLOSU (EURO)	84
TABLO 50 İŞLETME GELİR VE GİDERLERİ TABLOSU (EURO)	86
TABLO 51: TİCARİ NAKİT AKIŞ TABLOSU	86
TABLO 52: NET BUGÜNKÜ DEĞER ANALİZİ TABLOSU	87
TABLO 53: DERİ İŞLEME TESİSİ 5 YILLIK SATIŞ TAHMİNİ TABLOSU	92
TABLO 54: DERİ İŞLEME TESİSİ KİMYASAL, ELEKTRİK, DOĞAL GAZ, SU TÜKETİMİ (TON)	93
TABLO 55: DERİ İŞLEME TESİSİ %35-50 TAM KAPASİTE PERSONEL GİDERLERİ (EURO)	94
TABLO 56: DERİ İŞLEME TESİSİ TAM KAPASİTE PERSONEL GİDERLERİ (EURO)	94
TABLO 57: İŞLETME KURULUŞ DÖNEMİ VE KKO'NA GÖRE GELİR TABLOSU	95
TABLO 58: DUYARLILIK ANALİZİ HESAPLAMASI (EURO)	97
TABLO 59: YATIRIM İLE İLGİLİ RİSKLER VE ETKİLERİ	98
TABLO 60: RİSK ANALİZİ TABLOSU	99
TABLO 61: KONVANSİYONEL İŞLEME SONUCU KÜMÜLATİF ATIKSU OLUŞUM MİKTARI	104
TABLO 62: %90 İLE %100 KAPASİTEDE ÇALIŞMADA PERSONEL SAYILARI	110

GRAFİKLER LİSTESİ

GRAFİK 1: HAYVANSAL ATIKLARIN DEĞERLENDİRİLME BİÇİMİ	17
GRAFİK 2: SEKTÖRÜN GELİŞMESİ İÇİN SAĞLANMASI GEREKEN DESTEKLER	17
GRAFİK 3: VAN'DA DERİ SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ İÇİN EN BÜYÜK ENGELLER	18
GRAFİK 4: İHRACAT DEĞERLERİNİN AYLIK BAZDA BİR ÖNCEKİ YIL KARŞILAŞTIRMASI	71
GRAFİK 5: BİR ÖNCEKİ YILIN AYNI AYINA GÖRE DEĞİŞİM	71
GRAFİK 6: ÜRÜN GRUPLARI PAYLARI	73
GRAFİK 7: HAYVAN SAYILARI(BIN BAŞ), 2023-2024	73
GRAFİK 8: DERİ İŞLEME HİZMET SATIŞ FİYATI	91
GRAFİK 9: KAPASİTE KULLANIM ORANLARI	91
GRAFİK 10: YATIRIMIN GERİ ÖDEME SÜRESİ (BAŞA BAŞ NOKTASI)	96

FİZİBİLİTE DESTEĞİ ETÜDÜ FORMATI

PROJE KÜNYESİ

Projenin Adı:	Van İlinde Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması Fizibilite Raporu
Projenin Türü:	Üst yapı, ortak kullanım alanları oluşturma,
Projenin Yürütücüsü:	Van Ticaret ve Sanayi Odası
Uygulama Yeri:	Tuşba, Van
Uygulama Süresi:	24 Ay

Bu fizibilite raporu, Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı destekleriyle, Van Ticaret ve Sanayi Odası koordinasyonunda, Van ilinde büyükbaş hayvanlardan elde edilen ham derinin işlenmesine yönelik kurulabilecek bir deri işletmesinin ekonomik, teknik ve sektörel açıdan uygulanabilirliğini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Aylık 20.000 Ton işleme kapasitesi ile kurulması planlanan işletmeye yönelik olarak çalışma yapılmıştır.

Projenin Kapsamı:

- Van ilinin büyükbaş hayvancılık potansiyeli, yıllık kesim oranları ve deri üretim kapasitesi analiz edilmiştir.
- Deri işleme ve mamul üretiminde ihtiyaç duyulan tesis altyapısı, teknoloji ve insan kaynağı unsurları belirlenmiştir.
- Yerel, ulusal ve uluslararası pazarlardaki talep eğilimleri değerlendirilerek Van'da üretilecek mamullerin rekabet gücü analiz edilmiştir.
- Deri sanayisinin Van ekonomisi açısından yaratabileceği katma değer, istihdam kapasitesi ve sektörel çarpan etkileri araştırılmıştır.
- Sürdürülebilirlik, çevresel etki ve atık yönetimi boyutları dikkate alınarak çevresel uygunluk değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu rapor, Van ilinde katma değeri yüksek, çevresel açıdan sürdürülebilir ve istihdam dostu bir sanayi yatırımı modeli oluşturmayı hedeflemektedir.

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Hazırlanan fizibilite çalışması Van Ticaret ve Sanayi Odası imalat ve sanayi sektörünün canlanması ve olanaklarının araştırılması için hayvancılık sektöründe önemli konumda olan Van ilinin potansiyelini ortaya koymak adına araştırmayı kapsamaktadır.

Van ili tarihi varlıklar açısından önemli bir konuma sahip olmakla birlikte sınır ili olması açısından sanayi sektörünün ve dış ticaretin gelişmesi potansiyeli yüksek olan illerden biridir. Bu kapsamda hayvancılığın önemli olduğu kentte hayvan ürünlerinin değerlendirilmesi bakımından önemli olduğu düşünülen dericilik sektörü araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Böylece hayvancılık ve imalat sektörünün gelişmesine öncülük etmiş olacak ve dolaylı olarak diğer sektörleri beraberinde geliştirecektir.

Rapor içerisinde öncelikle Van'ın sosyo-ekonomik durumu analiz edilmiş ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından 2017 yılında hazırlanan "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması(SEGE-2017)" çalışması incelendiğinde Van'ın 77. sırada olduğu görülmektedir. Rapor kapsamında 52 değişken incelenerek sıralama yapılmıştır.

Raporda konu ile ilgili üst ölçek planlar da incelenmiştir.

Araştırma, verilerin sağlıklı bir şekilde analizinin yapılabilmesi ve pilot uygulamanın gerçekçi olarak uygulanabilmesi için alan yazın taraması ve saha çalışması şeklinde yürütülmüştür. Alan yazın taramasında; ilgili tüm kurum ve kuruluşların veri ve raporları derlenerek rapora işlenmiştir. Saha çalışmalarında ise; bölgedeki ilgili kurum ve kuruluşlar ziyaret edilerek öneri ve görüşleri alınmıştır.

Projenin sektörel ve/veya bölgesel kalkınma amaçlarına uygunluğu, mevzuatlara ilişkin bilgiler, yatırım avantajları, teşvik ve destek gibi diğer hususları incelenmiştir. Tüm bu sonuçların belirlenebilmesi için kapsamlı bir saha araştırması yapılmış ve gerekli olan veriler derlenmiştir. Saha çalışmasında, arazi ziyaretlerinin yanı sıra paydaş görüşleri de alınarak derinlemesine mülakat ve uzman görüşü yöntemi ile araştırma tamamlanmıştır. Tüm bu çalışmaların sonucunda da fizibilite raporu hazırlanmıştır.

2. PROJENİN GEREKÇESİ, HEDEF VE AMAÇLARI

2.1. Projenin Konusu ve İhtiyaç Tanımı

Proje konusu Van ilinde deri ve deri mamullerinin öneminin araştırılması kapsamında potansiyel bir tesis kurulumu üzerine fizibilite çalışmasını içermektedir. Ayrıca Van ilinin tarım ve hayvancılıkta büyük bir potansiyelinin olması ve bunun ekonomik olarak yatırıma dönüştürülmesi avantajının bulunması araştırmanın yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Van ili küçükbaş hayvancılıkta Türkiye’de lider konumdadır. Geçmiş yıllarda yapılmış olan yatırımlar hayvancılık ürünlerinden fayda sağlandığını göstermiştir. Son yıllarda hayvansal ürünlerin doğru kullanılmaması özellikle deri gibi katma değer oluşturabilecek ürünlerin atığa dönüşmesine ve fayda sağlaması hususunda değerlendirilmediği görülmüştür.

Deri sektörünün birçok kendine has özelliği bulunmaktadır. Her şeyden önce bu sektör, “gerçek anlamda küresel bir endüstri” olarak tanımlanmaktadır. Bu da deri üretiminin tedarik zincirlerinin ulusal sınırların ötesine geçtiği anlamına gelir. İkinci olarak, deri ürünlerinin çeşitliliği oldukça fazladır. Ham post ve deriler, yarı işlenmiş deriler, işlenmiş deriler dünya genelinde ihraç ve ithal edilmektedir. Üçüncü olarak, deri üretimi bir ülkenin hayvancılık sektörü ile doğrudan ilişkilidir. Küresel deri üretiminin %65’i büyükbaş hayvan derilerinden yapılırken, %15’i koyun, %11’i domuz ve %9’u keçi derilerinden elde edilmektedir. Dördüncü olarak, 2024 yılı itibarıyla, deri ürünlerinin en büyük tüketicisi ayakkabı sektörüdür. Küresel deri ürünleri pazarında ayakkabılar, yaklaşık %43’lük bir payla lider konumdadır. Bu liderlik, hem spor hem de günlük giyim için deri ayakkabılara olan yüksek talep, dayanıklılık, konfor ve moda uygunluk gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır. 2023 yılında deri ayakkabı segmenti, yaklaşık 120,98 milyar ABD doları gelir elde etmiş ve 2024-2032 döneminde yıllık ortalama %6,6 büyüme oranıyla büyümeye devam etmesi beklenmektedir.

Bu nedenle deri sektörü uluslararası ticaret açısından yüksek potansiyele sahiptir. Ayrıca tedarik zinciri çok geniş bir kullanım alanına sahiptir.

2025 yılı itibarıyla deri sektörü, küresel çapta önemli gelişmeler ve zorluklarla karşı karşıyadır. 2024 yılında küresel deri ürünleri ihracatı, 400 milyar ABD dolarını aşarak önceki yıllara göre önemli bir artış göstermiştir. Ancak, ortalama ihracat fiyatları %18,7 oranında düşerek 6 ABD doları/metrekaare seviyesine gerilemiştir. Bu durum, artan arzın azalan taleple ters orantılı olduğunu göstermektedir.

Otomotiv sektöründe ise deri kullanımında belirgin bir değişim gözlemlenmektedir. 2024 yılında otomotiv iç deri pazarı 30,27 milyar ABD dolarından 32,54 milyar ABD dolarına ulaşarak %7,5'lik bir büyüme kaydetmiştir. Ancak, Avrupa'da elektrikli araçlara geçiş ve çevresel kaygılar nedeniyle deri iç mekanlara olan talep azalmaktadır.

Öte yandan, lüks deri ürünleri pazarı büyümeye devam etmektedir. 2025 yılında bu pazarın 76,13 milyar ABD doları büyüklüğe ulaşması ve 2025-2029 döneminde yıllık ortalama %4,5 büyüme göstermesi beklenmektedir. Hermès gibi markalar, deri ürünlerinde %10'luk bir büyüme kaydederek sektördeki dayanıklılıklarını sürdürmektedirler .

Sonuç olarak, deri sektörü 2025 yılında arz-talep dengesizlikleri, otomotiv sektöründeki değişimler ve lüks ürün pazarındaki büyümeyle şekillenmektedir. Bu dinamikler, sektörün geleceğini belirleyecek önemli faktörler arasında yer almaktadır.

Deri ürünlerinin en önemli rakibi, “mantar derisi” gibi, gerçekçi ancak hayvan dostu olmasıyla pazarlanan sentetik malzemelerin artan çeşitliliğidir. Çünkü bu tür ürünler ineklerden değil, mantarlardan üretilmektedir. Yeni marka isimleri, geçirdikleri işlem süreçleri açısından geleneksel deri tanımının ötesine geçmeye başlamıştır. Örneğin, çevre dostu materyallerle tabaklanan "eko-deri"; ya da Nike'nin Flyleather adlı ürünü gibi, deri atıkları ve polyester karışımı liflerden farklı şekilde işlenmiş ama geleneksel görünüme sahip deri çeşitleri bu kapsamda değerlendirilebilir. Özellikle ekolojik sorunlara ve hayvan haklarına artan duyarlılıkla birlikte, yapay deri endüstrisinde deri sektörüne alternatif olacak şekilde büyüme yaşandığı söylenebilir. Bu durum, geleneksel deri üretim süreçlerinin çevresel kaygılar doğrultusunda yeniden tasarlanması gerektiği anlamına gelmektedir. Bu, çevre etiği açısından ve ülkemizin doğal kaynaklarının korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Öte yandan, bölgedeki turizm sektörünün korunması açısından da son derece önemlidir.

Tüm zorluklara rağmen, deri sektörü hala umut vericidir çünkü ürünler sürdürülebilirdir, uzun ömürlüdür, onarılabilir ve nihayetinde doğada çözünebilir özelliktedir. Bu yönlerin ve fosil yakıt bazlı sentetik malzemelerin çevreye verdiği zararlar ile yüksek maliyetlerinin farkındalığını artırmak suretiyle, deri pazarındaki ürünler yeniden cazip hale getirilebilir.

2025 yılı itibarıyla TRB2 Bölgesi (Van, Muş, Bitlis, Hakkâri) ve özellikle Van ili, deri ve deri mamulleri sektöründe önemli bir üretim merkezi olmamakla birlikte, bölgenin mevcut potansiyeli ve stratejik planları sektörde gelişim fırsatları sunmaktadır.

TRB2 Bölgesi ve Van İli Deri Sektörü Durumu

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (DAKA) tarafından hazırlanan 2024–2028 Bölge Planı'na göre, TRB2 Bölgesi'nde imalat sanayinin geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması stratejik öncelikler arasında yer almaktadır. Bu kapsamda, bölgedeki imalat sanayi işletme sayısının 2021 yılında 1.694 olduğu ve 2028 yılına kadar 2.500'e çıkarılması hedeflenmektedir. Ayrıca, imalat sanayi istihdamının 24.602 kişiden 40.000 kişiye yükseltilmesi planlanmaktadır.

Van ili özelinde, deri ve deri mamulleri sektörüne dair spesifik ihracat verileri bulunmamakla birlikte, Van Ticaret ve Sanayi Odası (VANTSO) tarafından yayımlanan ekonomik istatistiklerde genel ihracat ve imalat sanayi verileri yer almaktadır.

Ulusal Düzeyde Deri Sektörü Eğilimleri

Türkiye genelinde deri ve deri mamulleri sektörü, 2024 yılında ihracatta %17,9'luk bir düşüş yaşamıştır. Ancak, 2025 yılına %5,2'lik bir ihracat artışıyla başlanmıştır. Bu toparlanma, sektörün yeniden büyüme potansiyeline işaret etmektedir.

TRB2 Bölgesi İçin Fırsatlar

TRB2 Bölgesi'nin genç nüfusu, uygun maliyetli iş gücü ve hayvancılık potansiyeli, deri sektöründe yatırım ve üretim için avantajlar sunmaktadır. Bölge planlarında, imalat sanayinin geliştirilmesi ve katma değerli üretimin artırılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, deri ve deri mamulleri sektöründe yatırımların teşvik edilmesi, bölgenin ekonomik çeşitliliğini artırabilir.

Öneriler

- **Yatırım Teşvikleri:** Bölgedeki yatırımcılara yönelik teşviklerin artırılması, deri sektöründe yeni işletmelerin kurulmasını destekleyebilir.
- **Eğitim ve Nitelikli İş Gücü:** Deri işçiliği ve üretimi konusunda eğitim programları düzenlenerek, nitelikli iş gücü yetiştirilmesi sağlanabilir.
- **Kooperatifleşme:** Üreticilerin kooperatifler aracılığıyla bir araya gelmesi, üretim ve pazarlama süreçlerinde verimliliği artırabilir.
- **Markalaşma ve Pazarlama:** Bölgeye özgü deri ürünlerinin markalaştırılması ve pazarlanması, hem iç hem de dış pazarlarda rekabet gücünü artırabilir.

Sonuç olarak, TRB2 Bölgesi ve Van ili, deri ve deri mamulleri sektöründe henüz gelişmiş bir üretim merkezi olmasa da, mevcut potansiyeli ve stratejik planları doğrultusunda sektörde önemli bir oyuncu haline gelebilir.

2023 yılı itibarıyla TRB2 Bölgesi (Van, Muş, Bitlis, Hakkâri) ve özellikle Van ili, Türkiye'nin ekonomik göstergeleri açısından en düşük seviyelerde yer almaktadır.

Van İli GSYH Verileri

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2024 yılı verilerine göre, Van'da kişi başına düşen gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) 108.021 TL olarak kaydedilmiştir. Bu değerle Van, 81 il arasında son sırada yer almıştır. Dolar bazında ise kişi başına GSYH 4.598 USD olarak hesaplanmıştır.

Deri Sektörü ve Ekonomik Potansiyel

Bölgenin düşük GSYH seviyeleri, ekonomik çeşitliliğin artırılması ve yeni sektörlerin geliştirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Deri ve deri mamulleri sektörü, bölgenin mevcut hayvancılık potansiyeli ve genç nüfusu göz önüne alındığında, ekonomik kalkınma için önemli bir fırsat sunmaktadır.

Van ve TRB2 Bölgesi'nin ekonomik göstergeleri, bölgenin kalkınma ihtiyacını açıkça ortaya koymaktadır. Deri sektörü gibi potansiyel taşıyan alanlara yapılacak yatırımlar, bölgenin ekonomik yapısının güçlendirilmesine katkı sağlayabilir.

2.2. Projenin Arka Planı ve Müdahale Gerekçesi

Van ili, Doğu Anadolu Bölgesi'nin en önemli hayvancılık merkezlerinden biri olmasına rağmen, bu potansiyelin yeterince işlenememesi ve katma değere dönüştürülememesi nedeniyle ekonomik gelişim açısından hedeflenen seviyeye ulaşamamıştır. TÜİK verilerine göre Van ili, küçükbaş hayvan varlığında Türkiye'de ilk sırada yer almakta, büyükbaş hayvan varlığı açısından ise üst sıralarda konumlanmaktadır. Ancak hayvansal üretimden elde edilen yan ürünlerin, özellikle ham derilerin, yerel düzeyde işlenememesi nedeniyle ekonomik katkısı oldukça sınırlı kalmaktadır.

Van ilinde yıllık olarak kesimi yapılan yüz binlerce büyükbaş ve küçükbaş hayvanın derileri, genellikle işlenmeden düşük fiyatlarla başka illere veya ülkelere gönderilmekte; bu durum

yerel üreticilerin gelir kaybına ve katma değer zincirinden dışlanmalarına yol açmaktadır. Aynı zamanda işlenmeden doğaya bırakılan deriler, ciddi bir çevresel kirliliğe ve atık sorunu yaratmaktadır. Bu sorunlar, yalnızca ekonomik değil aynı zamanda çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik açısından da müdahale gerektiren önemli yapısal bir boşluğu işaret etmektedir.

Van ili ve TRB2 Bölgesi (Van, Muş, Bitlis, Hakkâri), sosyoekonomik göstergeler bakımından Türkiye'nin en dezavantajlı bölgelerinden biridir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2023 yılında Van, kişi başına düşen Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) sıralamasında 81 il arasında son sırada yer almıştır (4.598 USD). Bu durum, bölgedeki ekonomik çeşitliliğin ve sanayi altyapısının yetersizliğine işaret etmektedir. İşsizlik oranları yüksek, özellikle genç işsizlik önemli bir sorundur. Aynı zamanda tarım ve hayvancılık bölge ekonomisinin temelini oluşturmaktadır.

Proje ile amaçlanan temel müdahale, Van ilindeki bu potansiyel-kapasite-mekan eksenindeki kopukluğu gidermek ve ilin hayvancılık sektörüyle entegre şekilde çalışacak sürdürülebilir bir deri işleme altyapısı kurmak olacaktır. Kurulacak modern bir Deri İşleme Tesisi, Van'da atıl durumda kalan hammadde potansiyelini ekonomiye kazandırarak:

- Yerel üreticilerin gelir seviyelerini artıracak,
- İstihdam yaratacak (özellikle genç ve kadın istihdamı açısından öncelikli),
- Bölgedeki çevre kirliliğinin önüne geçecek,
- TRB2 Bölgesi'nin imalat sanayii çeşitlendirme hedeflerine doğrudan katkı sağlayacaktır.

Bölgenin Mevcut Durumu ve Sorunları

- Van ili hayvancılık açısından önemli bir potansiyele sahiptir. TÜİK verilerine göre 2024 yılında Van, büyükbaş hayvan varlığı bakımından Türkiye'nin üst sıralarında yer almaktadır.
- Ancak hayvancılıktan elde edilen katma değer düşüktür. Deri gibi yan ürünler çoğu zaman işlenmeden ya satılmakta ya da atık haline gelmektedir.
- Bölgede deri işleme ve değerlendirme tesislerinin olmaması, bu yan ürünlerin ekonomik kazanca dönüştürülememesine neden olmaktadır.
- Ham deriler çoğunlukla düşük fiyatla başka illere satılmakta, işlenmiş ürünler ise kat kat yüksek fiyatla bölgeye geri gelmektedir.

- Ayrıca çevreye geliş güzel atılan veya işlenmeden bırakılan deriler çevre sağlığı açısından da risk teşkil etmektedir.

Arz-Talep ve Saha Bulguları

Van Ticaret ve Sanayi Odası ile işbirliği içerisinde yapılan fizibilite çalışmaları kapsamında gerek ilgili kurum kuruluşlarla yapılan mülakatlar gerekse anket çalışmaları:

- İlde yılda yaklaşık 200.000 adet büyükbaş ve küçükbaş hayvanın kesimi yapılmakta, bu sayı yaklaşık 600 ton hammadde kapasitesi oluşturmaktadır.
- Derilerin önemli bir kısmı ya değerlendirilmeden kaybedilmekte ya da işlenmeden başka illere gitmektedir.
- Yerel üreticilerle yapılan anket ve mülakat çalışmaları, bir deri işleme tesisine duyulan ihtiyacın hem ekonomik hem de çevresel açıdan hayati olduğunu ortaya koymuştur.
- Yetiştirici birlikleri ve kasaplar, kurulacak tesisin deriye değer kazandıracağı ve gelirlerini artıracığı görüşündedir.

Projenin Gerekçesi ve Beklenen Etki

Bu proje ile Van ilinde kurulacak bir Deri İşleme ve Değerlendirme Tesisi sayesinde:

- Bölgedeki hayvancılığın yan ürünü olan deriler, işlenerek yüksek katma değerli ürünlere dönüştürülecek.
- Yerel ekonomide çeşitlilik ve sanayileşme desteklenecek.
- Gençler ve kadınlar başta olmak üzere yaklaşık 40 kişilik yeni istihdam alanı oluşturulacak.
- Çevresel atıklar minimize edilerek sürdürülebilirlik desteklenecek.
- Ayakkabı, çanta ve kemer gibi ürünlerin imalatına da zemin hazırlayacak şekilde ikinci faz planlamasına olanak tanınacaktır.

Türkiye'de deri sanayisine yönelik faaliyet gösteren işletmelerin kümелendiği birçok Organize Sanayi Bölgeleri mevcuttur. Bu OSB'lerde gerek küçük baş deri işletmeleri gerekse büyükbaş deri işleme tesisleri mevcuttur. Van ilinde hayvancılığın öde gelen sektörlerden olması gelecek yıllarda tesis sayılarının artması ile birlikte Karma Organize Sanayi Bölgesi yada spesifik olarak Deri Organize Sanayi Bölgesi kurulmasına ön ayak olacaktır. Türkiye'de hali hazırda bulunan organize sanayi bölgelerinden aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1: Türkiye'deki Deri OSB'ler

OSB Adı	İl	Kuruluş Yılı	İşletme Sayısı (Yaklaşık)	Alan	Öne Çıkan Özellikler
İstanbul Deri OSB (İDOSB)	İstanbul	1982	1000	7.500.000 m ²	40.000 çalışan, ileri biyolojik arıtma tesisi, çevreci üretim
Çorlu Deri Karma OSB	Tekirdağ	1997	118	130 hektar	25 milyon küçükbaş, 50.000 ton büyükbaş deri işleme kapasitesi
Bursa Deri İhtisas ve Karma OSB	Bursa	2008	114	177 hektar	Modern altyapı, ileri teknoloji, ihracat odaklı üretim
Uşak (Deri) Karma OSB (UKOSB)	Uşak	1994	212	2.641.685 m ²	Karma OSB yapısı, çeşitli sektörlerle entegrasyon
Gönen Deri OSB	Balıkesir	1997	77	153,70 hektar	Gelişmiş su ve atık yönetimi altyapısı
İzmir Deri OSB	İzmir	1993	208	1.620.000 m ²	Ege Bölgesi'nde geleneksel deri işçiliği ile sanayi entegrasyonu
Isparta Deri OSB	Isparta	1993	37	63,25 hektar	Bölgesel üretim, iç pazara yönelik işleme kapasitesi
Gerede Deri İhtisas OSB	Bolu	1994	73	157,8 hektar	Karadeniz'e yakınlık, küçük ölçekli çevreci üretim
Bor Karma ve Deri OSB	Niğde	2006	194	715 hektar	İç Anadolu'da yeni gelişen deri kümelenmesi
Denizli Deri OSB	Denizli	2012	25	63 hektar	Küçük ve orta ölçekli işletmeler için altyapı

Kaynak: Türkiye'deki Deri OSB'lerin internet sitelerinden derlenmiştir.

Bu organize sanayi bölgeleri, deri sektöründe faaliyet gösteren işletmeler için altyapı ve destek hizmetleri sunarak, sektörün gelişimine katkı sağlamaktadır.

2.3. Projenin Genel Hedefi

Van ilinde hayvancılık sektörünün yan ürünlerinden olan ham derilerin işlenerek ekonomik, çevresel ve sosyal katma değere dönüştürülmesi yoluyla bölgesel kalkınmanın desteklenmesi, sanayi çeşitliliğinin artırılması ve sürdürülebilir üretim altyapısının oluşturulması.

Hedefin Alt Açılımları:

Ekonomik: Katma değeri yüksek deri ürünlerinin yerel olarak işlenmesini sağlayarak, dışa bağımlılığı azaltmak ve yerel gelirleri artırmak.

Sosyal: Yerel istihdamı (özellikle gençler ve kadınlar için) destekleyerek sosyal refahı artırmak.

Çevresel: Deri atıklarının çevreye zarar vermesini engelleyerek atık yönetimi ve sürdürülebilir üretimi teşvik etmek.

Yapısal: Van'da deri sanayisine yönelik altyapı eksikliğini gidererek yeni sektörlerin gelişmesine öncülük etmek.

Politika Uyumlu: TRB2 Bölge Planı, Yeşil Mutabakat, 12. Kalkınma Planı gibi ulusal ve uluslararası planlara uyum sağlamak.

2.4. Projenin Genel ve Özel Amacı

Projenin genel amacı Van ilinin güçlü hayvancılık potansiyelinden elde edilen ham derilerin yerel düzeyde işlenmesini sağlayarak, katma değeri yüksek üretim altyapısını oluşturmak, bölge ekonomisine çeşitlilik kazandırmak ve sürdürülebilir kırsal kalkınmayı desteklemek.

Bu genel amaç doğrultusunda proje; ekonomik kalkınmanın yanında çevresel sürdürülebilirlik, yerel istihdamın artırılması ve yeşil üretim ilkelerine uyum hedeflerini de gözetmektedir.

Projenin özel amaçları:

1. **Van ilinde modern ve çevre dostu bir Deri İşleme Tesisi kurmak**, ham derilerin işlenerek katma değerli ürünlere dönüştürülmesini sağlamak.
2. **Bölgedeki hayvancılık sektörüne entegre sanayi altyapısı kazandırarak**, üretici gelirlerini artırmak ve atık olarak kaybedilen deri kaynaklarını ekonomiye kazandırmak.

3. **Yerel düzeyde istihdam yaratmak;** özellikle gençler, kadınlar ve niteliksiz işgücü için yeni iş imkanları oluşturmak.
4. **Çevreye zarar veren deri atıklarının kontrol altına alınmasıyla,** atık yönetimini geliştirmek ve doğal kaynakların korunmasına katkı sağlamak.
5. **TRB2 Bölge Planı ve Türkiye'nin ulusal kalkınma hedeflerine uyumlu olarak,** yerel sanayinin çeşitlenmesini ve rekabet gücünün artırılmasını teşvik etmek.
6. **Uluslararası standartlara uygun üretim altyapısı oluşturarak,** gelecekte LWG (Leather Working Group) gibi sertifikasyon süreçlerine açık bir yapı kurmak ve ihracat potansiyelini geliştirmek.

2.5. Projenin Hedef Aldığı Kesim

Bu proje, Van ilindeki hayvancılık sektörüyle doğrudan ve dolaylı ilişkisi bulunan çok sayıda birey, grup, kurum ve kuruluşu hedeflemektedir. Projenin uygulama süreci boyunca ve tamamlanmasının ardından yerel büyükbaş hayvan yetiştiricileri: Deri hayvancılığın yan ürünü olduğundan kurulacak tesis ile bugüne kadar gelir elde edemedikleri yada ya da çok düşük gelir elde ettikleri bu yan ürünü ekonomiye kazandırarak üretici gelirleri artacaktır. Kasaplar ve Mezbahalar: Deri tedarik zincirinin ilk halkası olan bu aktörler; ham deriyi artık daha yüksek fiyatla değerlendirebilecek, lojistik ve satış kolaylığı yaşacaklardır. Jelatin fabrikaları: Büyükbaş derilerde yüksek oranda kollagen var olduğundan jelatin fabrikaları, kozmetik sanayi, gıda sanayinin büyük ilgisi vardır. Bu haliyle deriden elde edilen kollagen hammaddeyi ayrıca katma değere dönüştürerek fayda sağlayacaktır. Hayvancılık paydaş kuruluşları, STK'lar, OSB ve Odalar/Borsalar: Ham derinin işlenmesi ile bölgesel kalkınmada kurumsal paydaşlık yaparak sürdürülebilirliği sağlayacak, tedarik zincirinin koordinasyonu ve bölgesel entegrasyonu sağlayabileceklerdir. Ayrıca yapılan paydaş analizi sonucuna göre, büyükbaş hayvan derisi işleyen tesisler ve özellikle İstanbul ve Konya'daki ayakkabı ve deri kemer, çanta, cüzdan ve deri aksesuar üreticileri, deri işleme tesisi için önemli görülmektedir.

3. PROJE FİKRİNİN KAYNAĞI ve DAYANAKLARI

3.1. Projenin Politika Dokümanlarına Uygunluğu

Van ilinde kurulması planlanan Deri İşleme Tesisi, hem ulusal düzeydeki kalkınma politikaları hem de bölgesel ve yerel planlamalarla tam uyum içinde geliştirilmiştir. Proje, Türkiye'nin sürdürülebilir, katma değerli ve bölgesel kalkınma temelli stratejik hedeflerine katkı sağlayacak niteliktedir. Van ili özeline bakıldığında sınır şehri olmasına rağmen gelişme endeksi en düşük iller arasında yer almaktadır. Bu haliyle yapılacak her türlü yatırım gelişmede geri kalmış iller arasında olduğundan kalkınma hedeflerine katkı sunacağı söylenebilir.

Bu yatırım projesi **12. Kalkınma Planı (2024–2028)** doğrultusundaki amaç ve stratejileriyle doğrudan ilişkilidir. Kalkınma planında yer alan ve proje ile örtüşen hedefler aşağıda listelenmiştir.

- Tarım ve sanayi entegrasyonunun güçlendirilmesi,
- İmalat sanayinin geliştirilmesi,
- Bölgesel kalkınma farklılıklarının azaltılması,
- Kaynakların yerinde işlenmesi ve kırsal kalkınmanın desteklenmesi,
- Tekstil, deri ve giyim sektörlerinde yenilikçilik odaklı iş modelleriyle katma değeri yüksek ürünler üreterek rekabet gücünün artırılması ve sosyal sorumluluk bilincinin yaygınlaştırılması temel amaçtır.
- Yeşil Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik: Proje, atık yönetimi ve çevre dostu üretim yaklaşımıyla bu tema altında önceliklidir.

Kalkınma Planlarında yer alan “yerel kaynaklara dayalı katma değeri yüksek üretimin teşvik edilmesi” ve “bölgesel kalkınma farklarının azaltılması” hedefleri ile tam uyumludur.

TRB2 Bölge Planı (DAKA, 2024–2028)

Proje, **Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı** tarafından hazırlanan TRB2 Bölge Planı'nda yer alan şu stratejik hedeflerle birebir örtüşmektedir:

- **Stratejik Öncelik 1: Tarımsal Üretimde Katma Değerin ve Kırsal Alanda Ekonomik Çeşitliliğin Artırılması**

Hedef 1.1. Havza bazlı üretim modeli ile hayvancılıkta verimlilik ve kalite artırılabilecektir.

Stratejik Öncelik 3: İmalat Sanayinin Geliştirilmesi ve Verimliliğin Artırılması

Hedef 2. TRB2 Bölgesi imalat sanayi sektörlerinde katma değerli üretim ve üretilen ürün çeşitliliği artırılarak başat ve tamamlayıcı sektörlerin geliştirilmesi ve bölgedeki yatırımların sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

BGUS – Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2024–2028)

- Yerel kaynakların değerlendirilmesi,
- Kırsal alanlarda ekonomik faaliyet çeşitliliğinin sağlanması,
- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi başlıklarıyla proje tam uyumludur.

Yeşil Mutabakat Eylem Planı (2021) ve CBAM Süreci

- Deri üretimi sürecinde çevresel sürdürülebilirliğe odaklanan proje, AB'nin **Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM)** ve **Yeşil Mutabakat** kapsamındaki yükümlülüklerle hazırlık sağlamaktadır.
- Projenin LWG (Leather Working Group) standartlarına uyum potansiyeli, çevreci üretim ve sertifikasyon politikalarına katkı sunmaktadır.

Türkiye Deri ve Deri Mamulleri Sektör Stratejisi (TİM / EİB)

- İhracat odaklı, yüksek kaliteli ve standartlara uygun üretim altyapısının geliştirilmesi hedefleri doğrultusunda proje, sektörel stratejilerle uyumludur.
- Proje ile ham deri yerine işlenmiş ürün ihracatına geçilmesi sağlanacak, bu da **kilogram başına ihracat değerinin artırılmasına** katkı verecektir.

DAKA Sonuç Odaklı Program (SOP) – 2022–2024

- DAKA'nın sanayi çeşitliliği, çevreci üretim, tarım-hayvancılık entegrasyonu ve kırsal kalkınma odaklı programları ile birebir örtüşmektedir.

Proje, yukarıda belirtilen tüm politika dokümanları ve stratejik önceliklerle **tam uyumlu** olarak planlanmış olup, Van ilinde sürdürülebilir, çevreci ve katma değeri yüksek bir sanayi altyapısının temellerini atmayı amaçlamaktadır.

3.2. Projenin Yasal Mevzuatlara Uygunluğu

Proje ÇED kapsamına girdiğinden özellikle ÇED kapsamındaki mevzuata ilişkin bilgiler ve mevzuatlar incelenmiştir.

3.2.1. Ulusal Mevzuat

ÇED süreci boyunca, Çevre Kanunu (ikincil mevzuatı ile birlikte) yanısıra doğa koruma, kültürel mirasın korunması, vb. gibi diğer mevzuatların da dikkate alınması gerekmektedir. Buna ek olarak, ham deri işleme tesisi tasarımına etkisi olan diğer ilgili mevzuatların da ÇED sürecinde incelenmesi önem arz etmektedir.

Ulusal mevzuat listesi dinamik bir belgedir. Bu sebeple, ÇED çalışmaları sırasında mevzuatın güncellenmiş / revize edilmiş versiyonları dikkate alınmalıdır.

Tablo 2: Deri İşleme Tesisinin İlişkili olduğu Kanun ve Yönetmelikler

<u>KANUNLAR</u>	✚ Çevre Kanunu ✚ Milli Parklar Kanunu ✚ Orman Kanunu ✚ Mera Kanunu ✚ İş Kanunu ✚ Su Ürünleri Kanunu ✚ Yeraltı Suyu Kanunu ✚ Umumi Hıfzısıhha Kanunu ✚ Milli Parklar Kanunu ✚ Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ✚ Kıyı Kanunu ✚ İmar Kanunu ✚ Yaban Hayatının İyileştirilmesi ve Vahşi Yaşamın Korunması Kanunu ✚ Belediye Kanunu ✚ Büyükşehir Belediyesi Kanunu ✚ İl Özel İdaresi Kanunu ✚ Turizm Teşvik Kanunu ✚ Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Ulusal Seferberlik Kanunu
<u>YÖNETMELİKLER</u>	✚ Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği ✚ Atık Elektrikli Ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği ✚ Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği ✚ Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği ✚ Atık Yönetimi Yönetmeliği ✚ Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik ✚ Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik ✚ Av ve Yaban Hayvanlarının ve Yaşam Alanlarının Korunması, Zararlılarıyla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ✚ Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği

	✚ Çevre Sağlığı Denetimi ve Denetçileri Hakkında Yönetmelik ✚ Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği ✚ Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği ✚ Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik ✚ Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ✚ İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik ✚ İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği ✚ İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ✚ İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyonun Olumsuz Etkilerinden Çevre ve Halkın Sağlığının Korunmasına Yönelik Alınması Gereken Tedbirlere İlişkin Yönetmelik ✚ Koku Oluşturan Emisyonların Kontrolü Hakkında Yönetmelik ✚ Nesli Tükenmekte Olan Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretin Uygulanması Konusundaki Yönetmelikler ✚ Orman Kanunu'nun 16. Maddesinin Uygulama Yönetmeliği ✚ Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği ✚ Poliklorlu Bifenil ve Poliklorlu Terfenillerin Kontrolü Hakkında Yönetmelik ✚ Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ✚ Su Havzalarının Korunması ve Yönetim Planlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelik ✚ Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği ✚ Su Ürünleri Yönetmeliği ✚ Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği ✚ Tarım Arazilerinin Korunması ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik ✚ Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ✚ Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik ✚ Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliği ✚ Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ile İlgili Yönetmelik ✚ Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik ✚ İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü ✚ Parlayıcı, Patlayıcı ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük
--	--

3.2.2. Uluslararası Sözleşmeler (Türkiye'nin taraf olduğu)

- ⇒ 30/12/1993 tarihli ve 21804 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren "Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi",
- ⇒ 20/2/1984 tarihli ve 18318 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren "Avrupa’nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi" (BERN

Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınmış alanlardan "Önemli Deniz Kaplumbağası Üreme Alanları"nda belirtilen I. ve II. Koruma Bölgeleri, "Akdeniz Foku Yaşama ve Üreme Alanları",

- ⇒ 12/6/1981 tarih ve 17368 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren "Akdeniz’in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi" (Barcelona Sözleşmesi) uyarınca korumaya alınan alanlar,
- ⇒ 23/10/1988 tarihli ve 19968 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan "Akdeniz’de Özel Koruma Alanlarının Korunmasına Ait Protokol" gereği ülkemizde "Özel Koruma Alanı" olarak belirlenmiş alanlar,
- ⇒ 13/9/1985 tarihli Cenova Bildirgesi gereği seçilmiş Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından yayımlanmış olan "Akdeniz’de Ortak Öneme Sahip 100 Kıyısız Tarihi Sit" listesinde yer alan alanlar,
- ⇒ Cenova Deklerasyonu’nun 17. maddesinde yer alan "Akdeniz’e Has Nesli Tehlikede Olan Deniz Türlerinin" yaşama ve beslenme ortamı olan kıyısız alanlar,
- ⇒ 14/2/1983 tarihli ve 17959 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren "Dünya Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Sözleşmesi"nin 1. ve 2. maddeleri gereğince Kültür Bakanlığı tarafından koruma altına alınan "Kültürel Miras" ve "Doğal Miras" statüsü verilen kültürel, tarihi ve doğal alanlar,
- ⇒ 17/5/1994 tarihli ve 21937 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren "Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi" (RAMSAR Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınmış alanlar.
- ⇒ 27/7/2003 tarihli ve 25181 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Avrupa Peyzaj Sözleşmesi.

3.2.3. Avrupa Birliği Direktifleri

2014/52/EU sayılı ÇED Direktifi; Özel ve kamunun belirli projelerinin çevre üzerindeki etkilerine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin Direktifi, çevre ile bağlantılı resmi veya özel projelerin insan, bitki, hayvan, toprak, hava, iklim, maddi varlıklar, kültürel miras üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilerinin belirlenmesini ve değerlendirmesini gerektirmektedir.

Kılavuzla ilgili diğer AB çevre mevzuatı:

- ⇒ Atığa ve belirli Direktiflerin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin 19 Kasım 2008 tarihli ve 2008/98/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

- ⇒ 1999/31/EC sayılı Direktifin 16. Maddesi ve Ek II'deki atıkların depolama sahalarında kabulüne ilişkin kriterleri ve prosedürleri belirleyen 19 Aralık 2002 tarihli ve 2003/33/EC sayılı Konsey Kararı
- ⇒ Sanayi emisyonları (entegre kirlilik önleme ve kontrol) konusundaki 24 Kasım 2010 tarihli ve 2010/75/AB sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi
- ⇒ Ortam havası kalitesi ve Avrupa için daha temiz hava ile ilgili 21 Mayıs 2008 tarihli ve 2008/50/EC Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi
- ⇒ Çevresel gürültünün değerlendirilmesi ve yönetimi ile ilgili 25 Haziran 2002 tarihli ve 2002/49/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyin Direktifi
- ⇒ Motorlu araçların izin verilen ses seviyesine ve egzoz sistemine ilişkin üye ülkelerin kanunlarının uyumlaştırılmasına ilişkin 6 Şubat 1970 tarih ve 70/157/EEC sayılı Konsey Direktifi
- ⇒ Çevresel bilgiye kamu erişimine ve 90/313 / EEC sayılı Konsey Direktifinin kaldırılmasına ilişkin 28 Ocak 2003 tarihli ve 2003/4/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin Direktifi

3.3. Proje İhtiyacı/Talebi

Hazırlanan fizibilite çalışması kapsamında “Van ilinin Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması” yapılmış aynı zamanda ortaya çıkan sonuçlar odağında Van ilinde Büyükbaş Deri İşleme Tesisi kurulumuna yönelik fizibilite çalışması yapılmıştır.

Bu kapsamda yerelde bulunan kurum ve kuruluşlarla görüşmeler yapılmış ve deri sektörüne doğrudan ve dolaylı olarak etki eden unsurlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Deri sektörünün yan ürün olarak ortaya çıktığı kesim haneler ve bu kesim hanelerden faydalanan çiftçi, kasap ve kesim hane hizmetlerinden faydalanan kesime 200 anket uygulanmıştır.

Yapılan analiz çalışması sonucu hayvancılık sektörü ürünü olan ham derinin katma değerli olarak kullanılmadığı ortaya çıkmıştır.

Yapılan görüşmelerde özellikle kesim hanelerden hizmet alan kitle hayvanının kesim hanelere götürüp kesim işlemini orada yaptırdıkları ortaya çıkmıştır. Yapılan görüşmelerde bazı faydalanıcıların ise merdiven altı işlem yaptıkları ve kesim hane işlemlerinden faydalanmadığı da ortaya çıkmıştır. Kesim hane hizmeti alan kitle deriyi gerek küçükbaş gerekse büyükbaş derilerini dericilere kilo başı sattıkları ortaya çıkmıştır. Ortalama olarak Küçükbaş derileri 80 TL ye satıp Büyükbaş derileri ise kilogramını 10 ile 15 TL aralığında

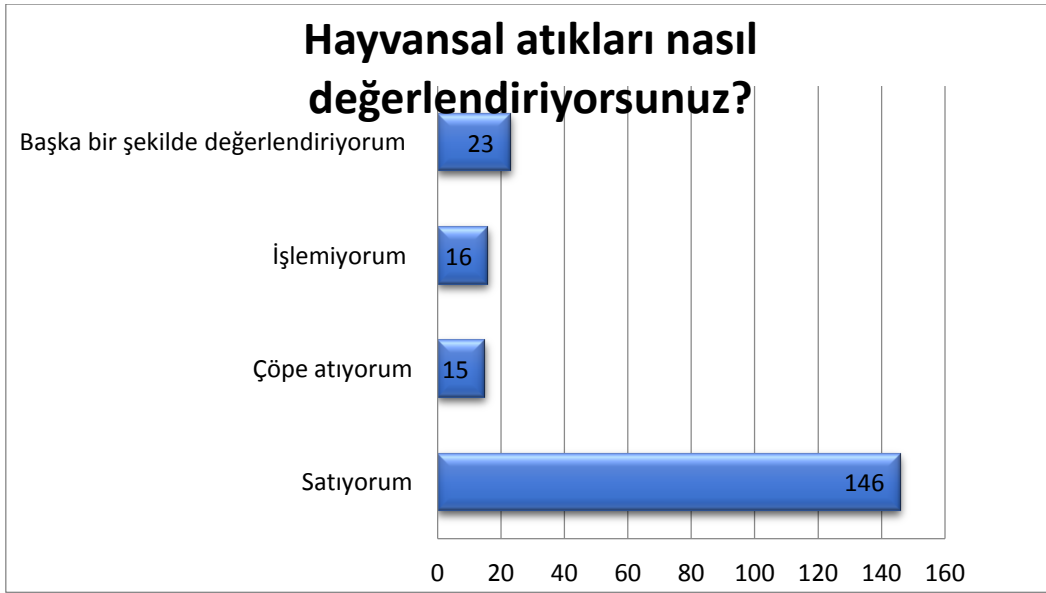
sattıkları sonucuna varılmıştır. Çalışma kapsamında sektörel anket yapılmıştır. Anketlere ilişkin değerlendirme grafikleri aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3: Van ili Hayvan Kesim Mezbahalarında Aylık Kesim Miktarı

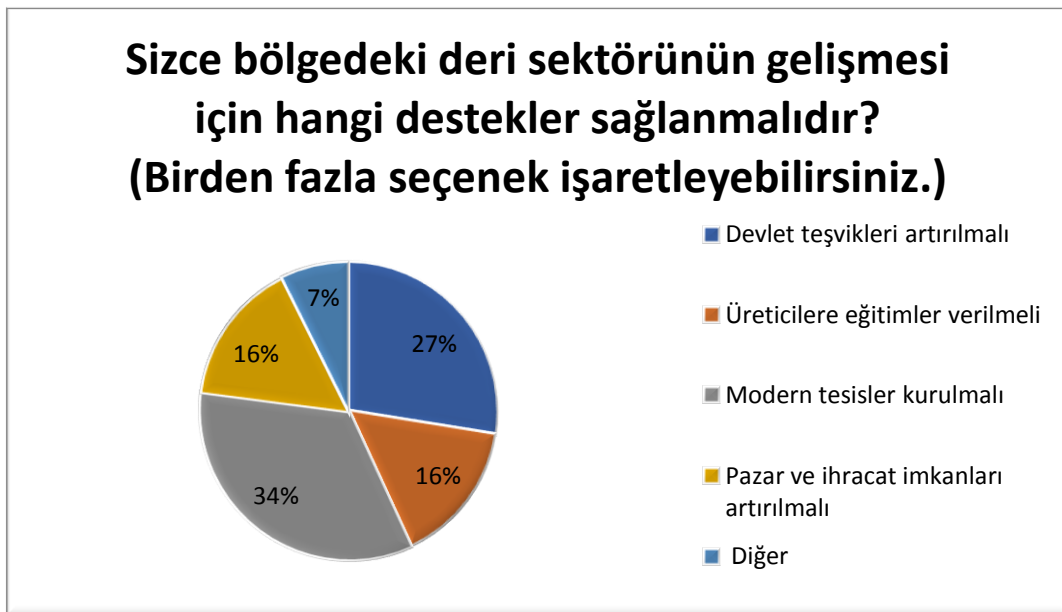
Tür	Adet
Küçükbaş Hayvan Kesimi	10.000
Büyükbaş Hayvan Kesimi	2.000

Kaynak: Van Hayvan Kesim Tesisleri

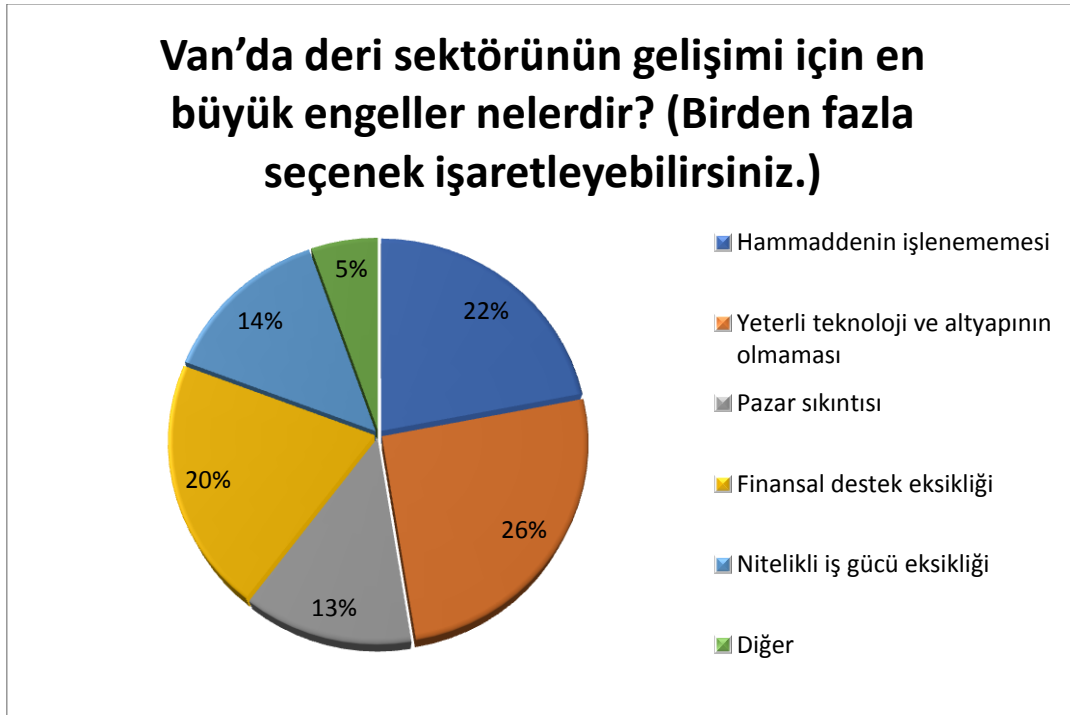
Grafik 1: Hayvansal atıkların değerlendirilme biçimi

Grafik 2: Sektörün Gelişmesi için sağlanması gereken destekler

Grafik 3: Van’da deri sektörünün gelişimi için en büyük engeller

Görüşmeler ve anketler Van ilinde deri sektörünün katma değer yaratmadığı ve neredeyse atıl denecek bir düzeyde çok uygun fiyatlara satılıp deri işleme tesisi olan bölgelere gönderildiği ortaya çıkmaktadır. Derinin olması gerektiği değerlerde satılmaması özellikle küçükbaş deride fire oranının da yüksek olmasına sebep olmaktadır. Yani derinin etten ayrılması aşamasında özen gösterilmeyerek yarıklar ve kesikler oluşmasından kaynaklı derinin kalitesini düşürmesi söz konusu olmaktadır.

Yapılan görüşmeler ve anketler Van ilinde deri sektörünün çok önemli bir gelir getirici etken olabileceğini ve deri işleme tesisi kurulması durumunda deriden elde edilen diğer atıklarında katma değerli ürüne dönüşebileceğini göstermektedir. Bu durum ise yan sektörlerin ortaya çıkabileceğini göstermektedir.

3.4. Proje Alternatifleri

Van ilinde her ne kadar küçükbaş hayvancılık ön planda olsa da yapılan görüşmeler ve analizler neticesinde büyükbaş deri işletmeciliğinin karlılığının ve rekabet koşullarının daha iyi olduğu saptanmıştır. Küçükbaş sayısından çok kesime ortalama olarak yıllık küçükbaş deriden elde edilen ham deri önemlidir. Bu kapsamda diğer bölümlerde de belirtildiği gibi Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde ham deri işleme tesisleri mevcuttur ve mevcuttaki küçükbaş

deri işleme tesisleri rekabet zorlukları yaşamaktadırlar. Büyükbaş deri işleme tesislerinin jelatin tesisleri gibi kollagane işletmelerine yarı mamül üretme kapasitesine sahip olacaktır.

Fizibilite kapsamında Büyükbaş Deri İşleme Tesisi kurulumu değerlendirilecektir.

3.4.1. Projesiz Durum

Van ilinde büyükbaş hayvanlardan elde edilen ham derilerin işlenmesi için entegre bir tesis bulunmamaktadır. Bölgede üretilen ham derilerin büyük çoğunluğu il dışındaki tesislere taşınmakta veya aracı firmalar tarafından düşük değerde satın alınarak başka yerlerde işlenmektedir. Bu durum yerel ekonomi için katma değer kaybına, üreticiler için gelir kaybına ve il içinde sınırlı istihdam olanaklarına neden olmaktadır.

Mevcut durum çevresel sürdürülebilirlik açısından yetersizdir. Geleneksel işleme yöntemlerinde kimyasalların kontrolsüz kullanımı ve uygun atık yönetiminin olmaması önemli çevresel riskler oluşturmaktadır. Güncel teknolojiyle donatılmış modern bir tesis, yalnızca işleme kapasitesini artırmakla kalmayacak, aynı zamanda çevreye duyarlı üretim uygulamalarını da sağlayacaktır.

Bu bağlamda, Van'da modern, yüksek kapasiteli ve çevre dostu bir büyükbaş hayvan derisi işleme tesisine duyulan ihtiyaç açıktır. Mevcut altyapı, artan hayvancılık üretim hacmini karşılamak için yetersizdir. Bu nedenle, bu fizibilite çalışmasında önerilen yatırım, bölgede rekabetçi ve sürdürülebilir bir üretim üssü kurmak için gerekli görülmektedir.

3.5. Teknoloji ve Tasarım

Van ilinde kurulması planlanan Deri İşleme Tesisi için seçilecek teknoloji, hem çevresel sürdürülebilirlik hem de ekonomik verimlilik ilkeleri doğrultusunda belirlenmiştir. Projede kullanılacak teknolojiler; modern, çevre dostu ve uluslararası standartlara uygun "kromsuz ve düşük su tüketimli" sistemler üzerine kurgulanmıştır.

Kullanılacak Teknolojinin Özellikleri

Proje kapsamında kullanılacak temel teknolojik sistemler aşağıda belirtilmiştir:

- **Kromsuz Tabaklama Teknolojisi:** Ağır metal içermeyen, doğal enzim ve bitkisel esaslı kimyasalların kullanıldığı çevre dostu sistemler.
- **Vakumlu Kurutma ve Hassas Germe Sistemleri:** Deri yüzeyinde pürüzsüzlük ve esneklik sağlayan ileri seviye mekanik ekipmanlar.

- **Kimyasal Otomasyon ve Dozajlama Ünitesi:** Dozaj hatalarını azaltan ve israfı önleyen otomatik sistem.
- **Kapalı Devre Su Geri Kazanım Ünitesi:** Günlük su kullanımının %60'a varan oranlarda geri kazanımını sağlayan sistem.
- **Atık Su Arıtma Tesisi (AAT):** Biyolojik ve kimyasal arıtma entegre olacak şekilde, çevre mevzuatına ve AB standartlarına uyumlu.

Teknoloji Seçim Süreci

Proje kapsamında çeşitli alternatif teknolojiler incelenmiş ve aşağıdaki kriterler doğrultusunda teknoloji tercihi yapılmıştır:

Tablo 4: Teknoloji Tercihi değerlendirme tablosu

Kriter	Değerlendirme Açıklaması
Çevresel Etki	Kromsuz sistem tercih edilerek su ve toprak kirliliği önlenecek
İstihdam Potansiyeli	Manuel iş gücünü de içeren hibrit sistemlerle 40 kişilik istihdam yaratılacak
Ürün Kalitesi	Uluslararası standartlarda yüksek kaliteli deri işlenmesine olanak sağlayacak teknoloji
Sertifikasyon Uygunluğu	LWG (Leather Working Group) ve ISO 14001 gibi çevresel kalite belgelerine uygunluk
Enerji ve Su Verimliliği	Yüksek verimli motorlar ve geri kazanım sistemleri ile operasyon maliyeti azaltılacak

Tablo 5: Alternatif Teknolojilerin Değerlendirilmesi

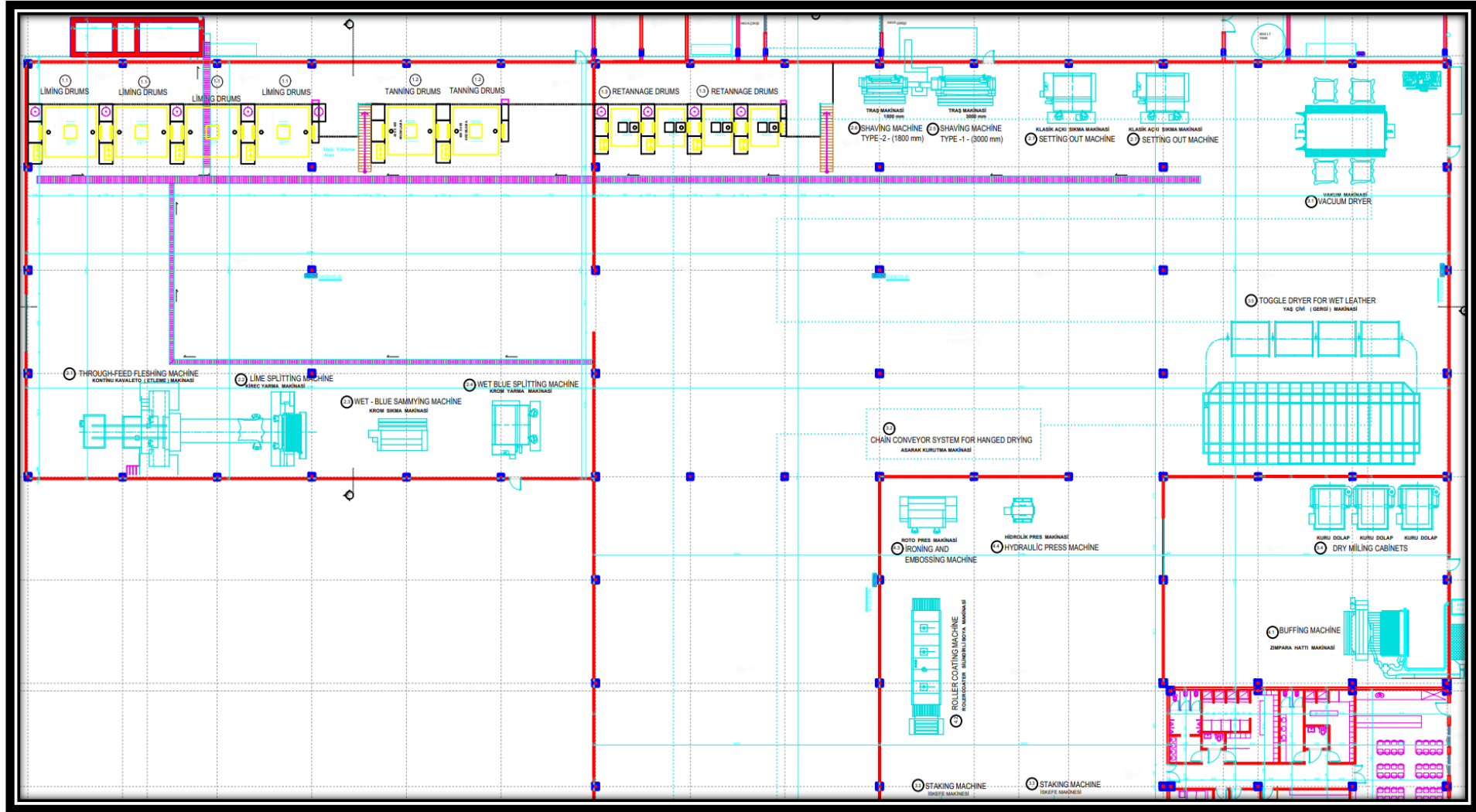
Teknoloji Tipi	Avantajları	Dezavantajları
Geleneksel Kromlu Sistem	Düşük ilk yatırım maliyeti	Çevresel etkiler yüksek, AB uyumu zayıf
Bitkisel Tabaklama	Ekolojik ve doğal görünüm	Süreç daha uzun, maliyetli ve ürün dayanıklılığı sınırlı
Enzim Destekli Kromsuz Sistem (SEÇİLEN)	Hem çevreci hem de endüstriyel standartlara uygun	Orta düzey yatırım maliyeti, ancak sürdürülebilir

Tesis Tasarımı

Tesisin tasarımı, proses verimliliği, işçi güvenliği ve çevreye duyarlılık ilkelerine göre yapılacaktır. Planlanan tasarımda:

- Hammaddenin girişinden nihai ürüne kadar lineer proses akışı esas alınacaktır.
- Tabaklama, kurutma, ölçüm, kalite kontrol ve paketlenme bölümleri modüler yapıda planlanacaktır.
- Çalışanların sağlığı için havalandırma, gürültü yalıtımı ve kimyasal güvenlik sistemleri kurulacaktır.
- Enerji verimliliği için çatı tipi güneş paneli altyapısına uygun mimari uygulanacaktır.
- Ziyaretçi ve eğitim alanları ile üretim dışı kullanımlar entegre edilecektir.

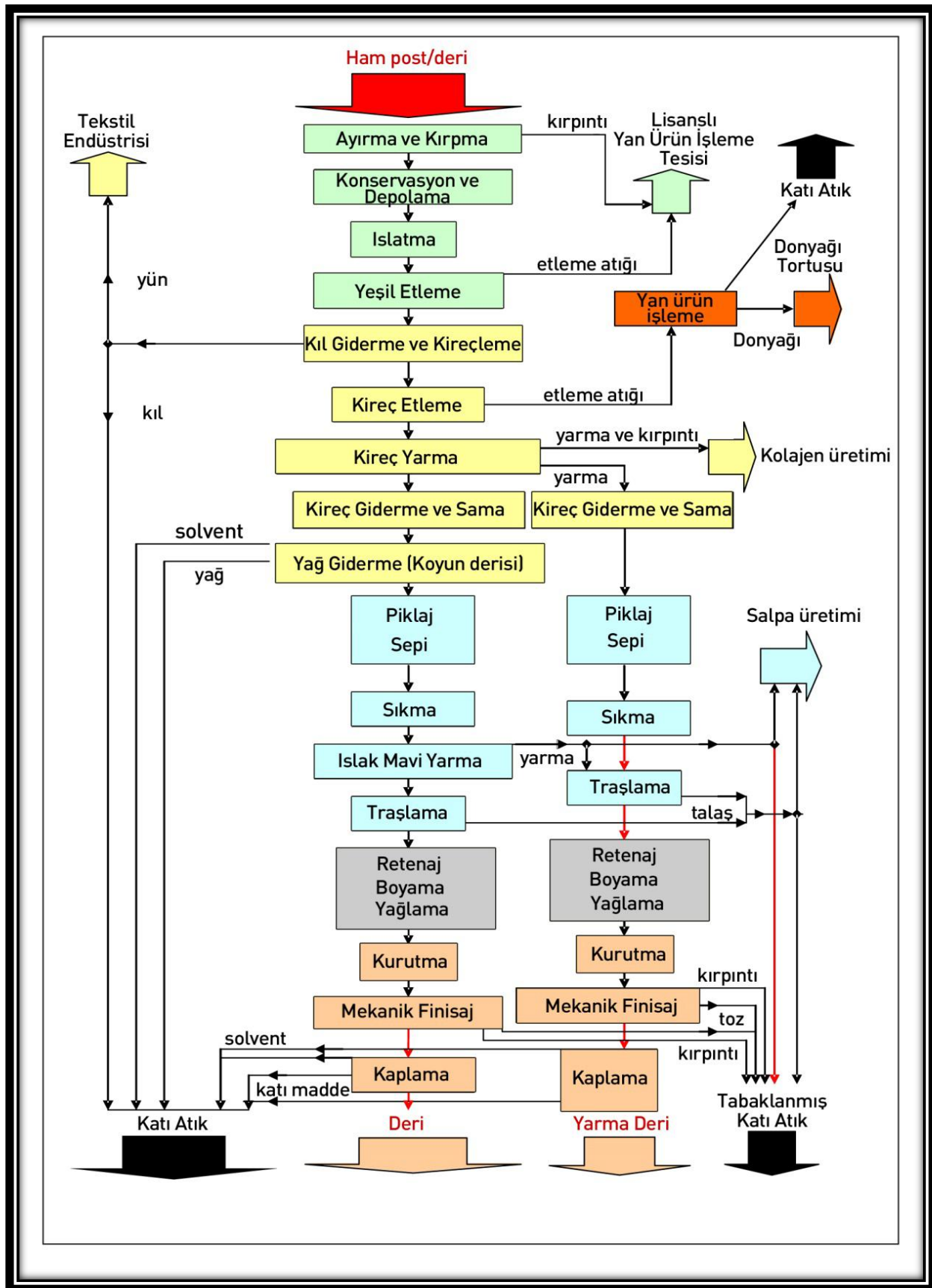
Van İlinde Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması Fizibilite Raporu

Şekil 1: Deri İşleme Tesisi Makine Ekipman Yerleşim Planı

Tablo 6: Deri İşleme Tesisi Makine Ekipman Listesi

BÖLÜM	ADET	MAKİNE/EKİPMAN ADI
DOLAPLAR	4	Islatma-Kireçlik Dolapları
	2	Kromlama Dolapları
	4	Retenaj Dolapları
DERİ İŞLEME MAKİNELERİ	1	Kontinu Kavaletto (Etleme) Makinesi
	1	Kireç Yarma Makinesi
	1	Krom Sıkma Makinesi
	1	Krom Yarma Makinesi
	1	Tıraş Makinesi (3000 mm)
	1	Tıraş Makinesi (1800 mm)
	2	Açık Sıkma Makinesi
KURUTMA EKİPMANI	1	Vakum Kurutma Makinesi
	1	Asarak Kurutma Makinesi
	2	İskefe Makinesi
	3	Kurutma Dolapları
	1	Yaş Çivi Gergi Makinesi
YÜZEY İŞLEME VE İŞLEME SONRASI EKİPMANI	1	Zımpara Makinesi
	1	Silindirli Boya Makinesi
	1	Roto Press Makinesi
	1	Hidrolik Press Makinesi
YARDIMCI EKİPMAN	1	Forklift Tip-1
	1	Forklift Tip-2
	1	Kompresör
	1	Buhar Kazanı
	1	Jeneratör

Keynak: Joint Research Center, Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Tanning of Hides and Skins, (2013)

Şekil 2: Ham Deri İşleme Sürecinde Oluşan Ürünler, Yan Ürünler ve Atıklar

3.5.1. Ham Deri İşleme Sektöründe Uygulanan Prosesler

Deri, malzeme girdisi olarak ayakkabı, giysi, deri ürünler, mobilya, taşıt, tekne ve uçak döşemeleri ve günlük hayatta kullanılan birçok diğer ürünün üretilmesi kapsamında kullanılan bir malzemedir. Farklı ürünler, farklı türlerde deriye gereksinim duymaktadır.

Deri işleme, son derece çürümeye yatkın bir malzeme olan ham deriyi, çok çeşitli ürünlerin imalatında kullanılabilecek dayanıklı bir malzeme olan deri haline getirmektir. Tüm proses, karmaşık kimyasal reaksiyonlardan ve mekanik proseslerden oluşmaktadır. Bunlar arasında, deriye dayanıklılığı ve kendine özgü karakterini kazandıran sepileme (tabaklama) en önemli aşamadır. Proseslerin sonunda üretilen mamul dayanıklılık, su geçirmezlik, sıcaklık direnci, esneklik ve hava geçirgenliği gibi özelliklere sahip olmaktadır.

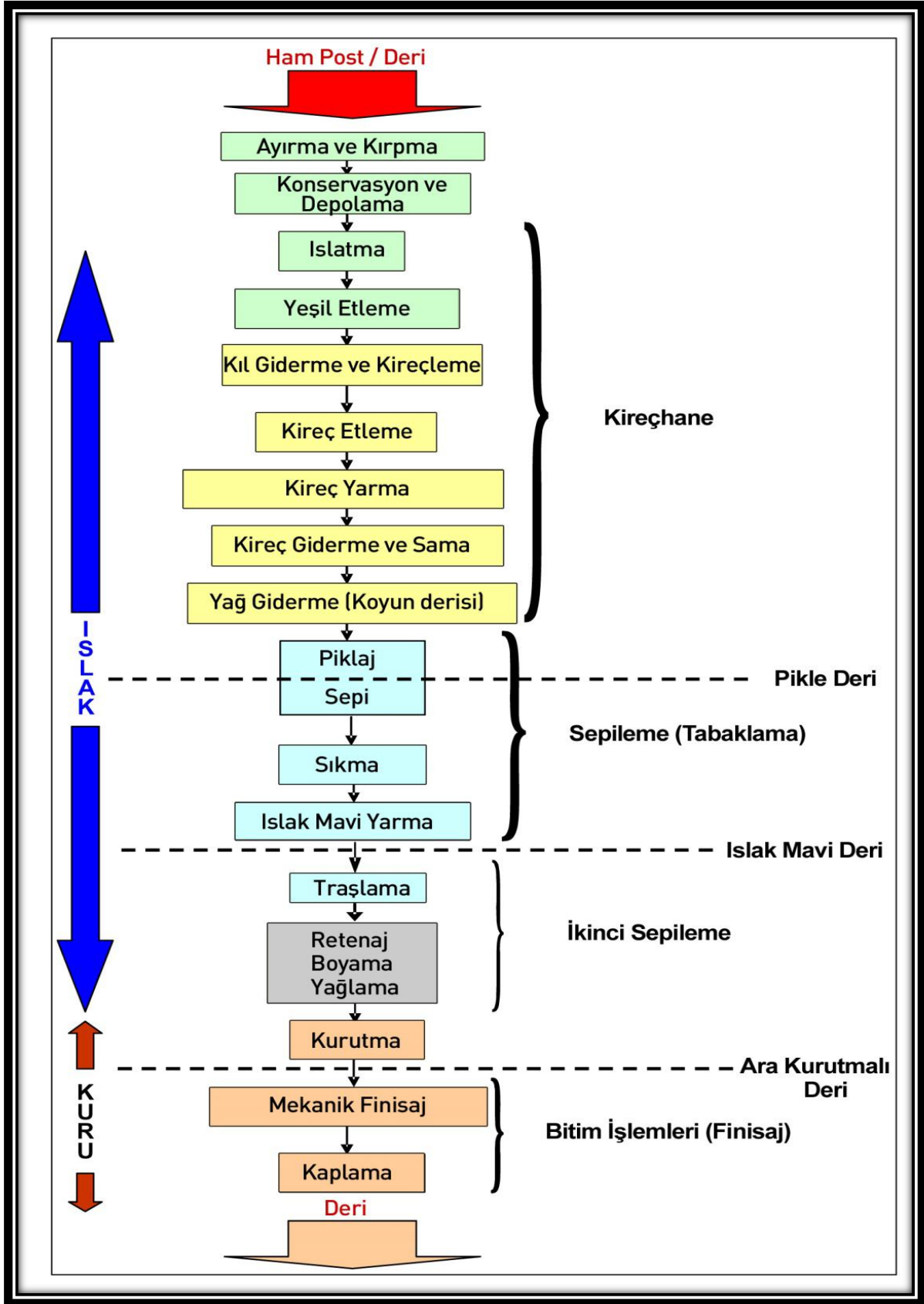
Deri imalatı endüstrisinde ana hammadde olarak kullanılan ham deriler küçükbaş ve büyükbaş hayvan derileri olarak iki ana grupta toplanır. Türkiye’de çoğunlukla kullanılan küçükbaş ham deriler koyun, kuzu, keçi, oğlak derileri iken büyükbaş hayvanlarda sığır, manda, dana ve malak derileri kullanılmaktadır. Bunların yanı sıra az miktarda katır, deve, av ve kürk hayvanlarının derileri de işlenmektedir.

Ham deri işlemede kullanılan prosesler, kullanılan hammaddeye ve istenilen nihai ürüne göre değişiklik göstermektedir. Genel ham deri işleme aşamaları aşağıdaki Şeki’de gösterilmiştir.

Deri üretim süreci beş ana bölüm altında sınıflandırılabilir:

- ⇒ Deri Kabul ve Depolama
- ⇒ Kireçhane İşlemleri
- ⇒ Sepileme (Tabaklama) İşlemleri
- ⇒ İkinci Sepileme İşlemleri
- ⇒ Bitim İşlemleri (Finisaj)

Tabakhaneler, bu işlemler sırasında oluşan atık su, katı atık ve hava emisyonlarının giderilmesi için azaltıcı teknikler kullanmaktadır. Kireçhane, sepileme ve ikinci sepileme alanlarındaki süreçlere genel olarak ıslak işlemler denir. Sepilemeden sonra deri, finisaj işlemlerine tabi tutulur. Ham deri işlemede kullanılan prosesler, kullanılan hammaddeye ve istenilen nihai ürüne göre değişiklik göstermektedir.

Kaynak: Joint Research Center, Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Tanning of Hides and Skins, (2013)

Şekil 3: Ham Deri İşleme Süreci (Krom Sepileme)

Deri Kabul ve Depolama:

Ayırma ve Kırpma: Hayvanlardan elde edilen ham deriler kesimhanelerde veya tabakhanelerde büyüklük, ağırlık, kalite, cinsiyet vb. kriterlere göre sınıflandırılır. Sınıflandırma sırasında derinin kuyruk, bacaklar vb. kullanılamayacak kısımları kesilir.

Konservasyon ve Depolama: Deri hayvandan yüzüldükten sonra, bakteri faaliyetine açık bir hale gelir ve hızla bozulmaya başlar. Tabaklama işlemine alınana kadar derinin bozulmadan depolanması sağlamak amacıyla, çeşitli konservasyon yöntemleri uygulanabilir. Uzun süreli (altı aya kadar) koruma için tuzlama, tuzlu suya yatırma, kurutma ve tuzlu kurutma yöntemleri kullanılabilir. Kısa süreli (genel olarak 2-5 gün) koruma yöntemleri buz kullanarak veya soğuk hava deposunda muhafaza ve biyosit kullanımındır. Seçilen konservasyon yöntemine bağlı olarak post ve deriler, genellikle havalandırılmalı veya soğuk depolarda paletler üzerinde bekletilir. İşlem görece deriler, depolama alanından kireçhaneye taşınır.

Kireçhane İşlemleri

İslatma: İslatmanın ana amacı konservasyon sırasında kullanılan tuzun giderilmesi ve suyunu kaybetmiş derinin tekrar ıslatılarak ilk ham haline dönmesidir. Ayrıca, ıslatma sırasında deriden kan, dışkı, kir vb. maddeler temizlenmektedir.

Derinin durumuna bağlı olarak yüzey aktif maddeler, enzimler ve biyositler katkı maddesi olarak kullanılabilir. Bu aşama sığır, koyun (elbiselik), koyun (kürklük), keçi gibi tüm deri çeşitleri için uygulanan bir işlemdir. İslatma işleminin süresi birkaç saat veya gün arasında değişebilir. İslatma işlemi sonucunda çıkan atıksu ham deri ile birlikte taşınan tuz, kan ve ürenin yanı sıra, ıslatma işleminde kullanılan yüzey aktif maddeleri ve biyositleri içermektedir.

Kıl Giderme ve Kireçleme (Büyükbaş Derileri): Yünsüz ya da kılsız olarak kullanılan derilerin üretiminde uygulanan bir işlemdir. Deri kılının döküldüğü, deri ham yağının ve lifli yapıda olmayan proteinlerin uzaklaştırılarak deri gözeneklerinin açıldığı aşamadır. Kürk, süet gibi yün örtüsünün korunduğu deri çeşitlerinin üretiminde bu işlem uygulanmaz.

- **Kıl giderme:** Kıl giderimi için deriye kireç (%8-10) ve sodyum sülfür (zırnık) (%3) uygulanır.
- **Kireçleme:** Lifli yapıyı açmak için kireç, soda külü, kostik soda vb. uygulanır. İşlenen derinin pH'sı 12-12,5'e yükselir.

Kireçleme işlemi sonucu biyolojik oksijen ihtiyacı (BOİ), toplam çözünmüş katı madde (TÇK) ve sülfür içeren atıksu oluşumunun yanında, önemli miktarlarda kireç çamuru, doku kalıntıları ve kıl içeren katı atık da oluşmaktadır.

Boyama ve Kireçleme (Küçükbaş Derileri): Boyamanın amacı, yünün mümkün olduğunca hasarsız olarak deriden çekilebilmesi için, derinin içindeki yün kökünün bozunmasıdır. Sodyum sülfür (%5-20 konsantrasyon) ve sulu kireç solüsyonunundan oluşan boya, manuel veya püskürtme makineler yardımıyla derinin et tarafına uygulanır. Uygulamadan birkaç saat sonra, yün manuel veya mekanik olarak deriden çekilir ve akabinde deri kireçlenir.

Etleme (Kavaletto): Etleme (kavaletto) aşamasında, derinin et yüzündeki yağ, doku ve et fazlalıkları mekanik olarak deriden uzaklaştırılır. Etleme işlemi, kıl giderme-kireçleme aşamasından önce yapıldığında yeşil etleme, akabinde yapıldığında kireç etleme olarak adlandırılır. Koyun derileri, pikle formundayken etleme işlemine tabi tutulabilir. Islak etleme atıkları, ham derinin %10-15'i civarındadır.

Yarma: Yarma, derinin üretimde kullanılacak olan cilt kısmının elde edilmesi için, dönen şerit bıçaklar vasıtasıyla kesitinden yarılmaya işlemidir. Yarma makinasından belirli bir kalınlığa sahip deri çıkmaktadır. Yarma işlemi, kireçlikten çıkan deriye (kireç yarma) veya tabaklanmış deriye (ıslak mavi yarma) uygulanabilir.

Kireç Giderme ve Sama: Kireç giderme işleminde amaç, derinin daha sonraki işlemlerde kullanılacak kimyasallara direnç göstermemesi için pH seviyesinin 12-12,5 değerinden 8-8,5 değerine düşürülmesidir. Bu işlemde kullanılan maddeler amonyum klorür ve amonyum sülfat gibi zayıf asit tuzlarıdır. Bu kimyasallar atıksudaki amonyum yükünün başlıca kaynağını oluşturmaktadır.

Kireç gidermenin derecesi nihai istenilen ürüne bağlıdır. Yoğun kireç giderme işlemi sonucu daha yumuşak bir deri elde edilirken, sıkı deri üretiminde kısmi işlem tercih edilmektedir. Bu aşamada deri, bitkisel sepileme için hazırdır. Krom sepileme için derinin önce piklaj işlemi görmesi gerekmektedir.

Sonraki sama işleminde, spesifik enzimlerin kullanılması ile, deri üretiminde istenmeyen proteinler ve kısa kıllar tamamen giderilmektedir. Kürklük koyun derisi üretiminde, kireçlik işlemi uygulanmadığından dolayı, amonyum tuzu kullanarak kireç giderme işlemi

yapılmasına da gerek olmamaktadır. Kürklük koyun derisine bu aşamada sadece sama işlemi uygulanmaktadır.

Yağ Giderme: Yağ giderme, kuru ağırlığının %10-20'si doğal yağ olan koyun derilerindeki fazla yağın giderilmesi için yapılmaktadır. Genellikle büyükbaş derileri için yağ giderme işlemi uygulanmamaktadır. Derideki aşırı yağ miktarı, sepi veya boya malzemelerinin düzgün bir şekilde nüfuz etmesini engeller ve leke oluşumuna sebep olabilir.

Yağ giderme için yaygın olarak kullanılan üç farklı yöntem: iyonik olmayan yüzey aktif madde ile sulu ortamda yağ giderimi, organik solvent ve iyonik olmayan yüzey aktif madde kullanarak sulu ortamda yağ giderimi ve organik solvent ortamında yağ giderimidir.

Sepileme (Tabaklama) İşlemleri:

Piklaj (Salamura): Piklaj, deriyi uygun pH değerine getirmek ve derinin şişmesinin engellemek amacıyla, tabaklamadan önce küçükbaş veya büyükbaş derilere tuz, formik asit ve sülfürik asit solüsyonunun uygulanmasıdır. Deri solüsyon içerisinde yaklaşık 2,5-3 saat dolapta çevrilir. Bitkisel tabaklama için pH 4-4,5, krom tabaklama için 2,5-7,3 aralığına getirilmelidir. %8-10 konsantrasyonda tuz uygulandığında, derinin suyunu bırakması suretiyle şişmesi engellenir.

Sepileme (Tabaklama): Bu aşamada, tabaklama maddeleri yardımıyla deriyi kararlı bir form ve yüksek ısı dayanıklılığı kazandırılır. Tabaklama maddeleri mineral (krom), bitkisel ve alternatifler (örn. sintan, aldehit, yağlar) olarak sıralanabilir. Tabaklayıcılar çapraz bağlama yoluyla kolajen lifleri stabilize eder ve bu işlemde deri bozulmaya ve çürümeye karşı dayanıklılık kazanır. En çok tercih edilen tabaklama maddesi krom sülfattır ($\text{Cr}(\text{OH})\text{SO}$).

Günümüzde tabaklama işlemlerinin %80-90'ında krom (III) tuzları kullanılmaktadırlar ve başka bir malzeme ile aynı kalitede deri elde etmek mümkün değildir. Kromla tabaklama işleminden geçen deri daha yumuşak, hafif ve parlak olmaktadır. Kanserojen olarak bilinen krom (VI) deri üretim aşamalarında kullanılmamaktadır. Deri bitkisel malzemelerle tabaklandığında, sıcaklık direnci ve esneklik gibi özellikleri kromlu derilere nispeten daha düşük seviyede kalmaktadır.

Sıkma: Derinin fazla suyunun mekanik olarak giderilmesi işlemidir.

Traşlama: Kalın olan derinin, asıl deri üretiminde kullanılacak olan cilt kısmının elde edilebilmesi amacıyla makina yardımıyla inceltilmesidir. Traşlama’da, deriler mekanik olarak istenilen nihai kalınlığa getirilirler. Traşlama işlemi, ıslak mavi derinin yanısıra veya ara kurutmalı deride de yapılabilir.

İkinci Sepileme İşlemleri

Nötralizasyon: Nötralizasyon işleminde tabaklanmış derinin pH’sı retenaj, boyama ve yağlama işlemlerine uygun hale getirilir. Zayıf alkali maddeler (sodyum veya amonyum bikarbonat, format veya asetat) kullanılarak işlem gerçekleştirilir.

Ağartma: Bitkisel tabaklanmış deriler ile yünlü derilerin lekelerini gidermek veya boyamadan önce tüylerin rengini açmak için ağartma işlemi uygulanır. Bu işlem ağartıcı kimyasallar kullanılarak veya derinin güneş ışığına maruz bırakılmasıyla yapılmaktadır.

Retenaj: Retenaj, derinin istenilen dolgunluk, sıkılık, mukavemet gibi özelliklere sahip olması için tekrar tabaklama işlemi görmesidir. Bitkisel tabaklama maddeleri, sintanlar, aldehidler, mineral tabaklama maddeleri veya reçinelerle gibi birçok farklı kimyasal retenaj için kullanılabilir.

Boyama: Derinin tüm yüzeyinde tutarlı bir renk elde etmek amacıyla boyama işlemi gerçekleştirilir. Genel olarak su bazlı asit boyalar kullanılmaktadır. Bazık ve reaktif boyalar daha az tercih edilmektedir.

Yağlama: Ürüne özgü özellikleri ve önceki işlemlerde kaybedilen yağı tekrar kazandırmak için deri yağlanmalıdır. Kullanılan yağlar hayvansal ya da bitkisel kökenli olabilir veya mineral esaslı sentetik yağ ürünleri de tercih edilebilir. Bu işlemden sonra deri, fiksasyon için formik asitle asitlendirilir ve genellikle dışındaki yağın içine geçmesi için yıkanır.

Kurutma: Deri, su içeriğini düşürmek amacıyla kurutulduktan sonra yarı mamul haline gelmekte ve ara kurutmalı deri olarak adlandırılmaktadır. Derinin kalitesine etki eden birçok kurutma tekniği mevcuttur (asma, serme, vakumlu, santrifüj vb.).

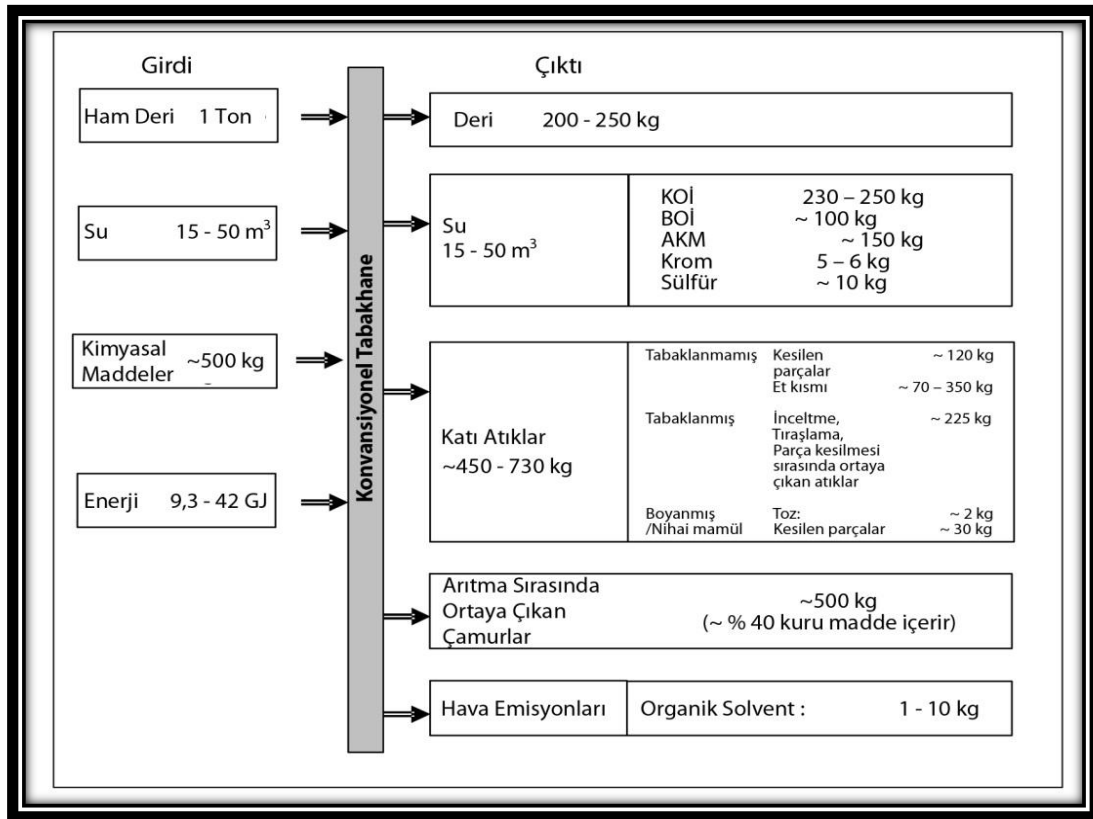
Bitim İşlemleri (Finisaj)

Bu işlemler, mekanik finisaj ve yüzey kaplama uygulamaları olmak üzere iki gruba ayrılabilir. Şartlandırma (nem içeriğinin ayarlanması), germe (deri yumuşatma), kuru taşlama (mekanik yumuşatma), cilalama, kaplama (düzleştirme) ve deri yüzeyinde desen kabartma gibi çeşitli

mekanik finisaj işlemleri mevcuttur. Kaplama aşasında, mamul deri yüzeyi müşteri tarafından talep edilen renk, parlaklık, kirleticilerden (su, yağ, toz) korunma, moda etkileri veya diğer özelliklere göre işlem görmektedir.

Deri İşleme Prosesi Girdi ve Çıktıları

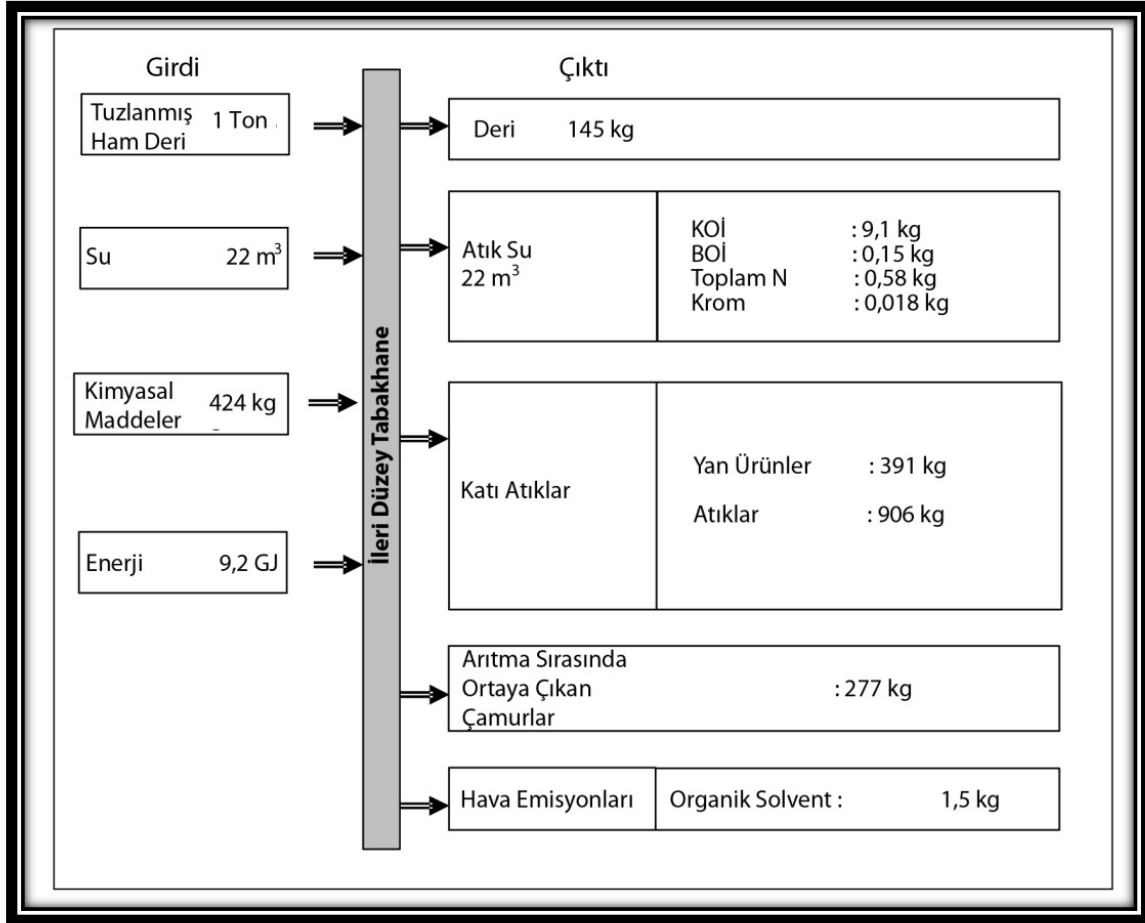
Tuzlanmış büyükbaş derilerin, klasik krom tabaklama yöntemiyle işlem görmesi sırasında tüketilen ortalama hammadde miktarları ve çıkan emisyonlar aşağıdaki şekilde özetlenmiştir. Prosesten kaynaklı çevresel etkileri en aza indirmek amacıyla mevcut en iyi teknikleri (atık önleme ve atık minimizasyonu, çevre yönetim sistemleri, sürece entegre teknikler, boru sonu önlemler vb.) benimseyen ve kullanan tesisler, ileri düzey tabakhane olarak adlandırılmaktadır. Belirli kimyasalların, daha az zararlı madde içeren malzemelerle ikame edilmesi de amaçlanmaktadır. Bazı gelişmiş teknikler üst düzey işletme becerisi ve daha yüksek kimyasal ve enerji tüketimi gerektirebilir.

Şekil 4: Tuzlanmış Büyükbaş Derisi Konvansiyonel (Krom Sepileme) İşleme Prosesi Girdi ve Çıktıları.

Kaynak: (Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi, Ham Deri İşleme Tesisleri, 2017)

Aşağıdaki Şekil’de tuzlanmış büyükbaş deriden döşemelik deri imal eden ileri düzey bir tabakhane girdi ve çıktı değerleri verilmiştir. Örnek tesisin kendine ait atıksu arıtma tesisi de bulunmaktadır.

Şekil 5: İleri Düzey Tabakhane Proses Girdi ve Çıktıları

4. PROJE UYGULAMASI İLE İLGİLİ AYRINTILI BİLGİLER

4.1. Proje Kapsamında Yapılacak Faaliyetler

Yer Seçimi Projelendirme Ruhsatlandırma İşlemleri	Etüt, ve	Tesis için çevresel etkiler, lojistik kolaylıklar ve altyapı uygunluğu açısından ideal yer belirlenecek; çevresel etki değerlendirme (ÇED), yapı ruhsatı, işletme izni gibi yasal süreçler tamamlanacaktır. Tesis kurulumu OSB 5. Etap olarak planlanmıştır.
İnşaat		Tesis binası, atölyeler, arıtma sistemi, ofis alanları ve depo inşaatı gerçekleştirilecektir. Yerel malzeme ve iş gücü kullanımı önceliklendirilecektir.
Satın Alma		Deri işleme makineleri (tabaklama kazanları, pres makineleri, kurutucular vb.), kimyasal malzemeler, laboratuvar ekipmanları, güvenlik sistemleri ve ofis donanımı satın alınacaktır.
Tesis Kurulumu ve Teknik Altyapı		Satın alınan makine ve ekipmanların kurulumları yapılacak; su, elektrik, atık su arıtma, havalandırma sistemleri gibi altyapılar tesisin çevreye duyarlı, verimli ve güvenli şekilde işletilmesini sağlayacak şekilde planlanacaktır.
İnsan Kaynakları ve Personel İstihdamı		Tesisin işletilmesi için idari personel, deri işleme ustaları, kalite kontrol uzmanları, çevre mühendisi ve iş sağlığı güvenliği uzmanı gibi nitelikli personel istihdam edilecektir.
Eğitim ve Kapasite Geliştirme Faaliyetleri		İstihdam edilecek personele yönelik deri işleme teknikleri, iş sağlığı ve güvenliği, çevresel sürdürülebilirlik ve kalite standartları konularında eğitim programları düzenlenecektir.
Danışmanlık Hizmetleri		Proje süresince deri işleme teknolojileri, çevresel etki yönetimi, tesis tasarımı ve işletme modeli oluşturulması için uzman danışmanlık hizmetleri alınacaktır.
Kalite ve Çevresel Kontrol Sistemlerinin Kurulumu		ISO 9001 ve ISO 14001 gibi kalite ve çevre yönetim sistemlerinin kurulumu sağlanacak; atık su yönetimi ve geri kazanım süreçleri tesis edilecektir.
Tanıtım ve Paydaş Bilgilendirme		Yerel üreticiler, kooperatifler ve potansiyel müşterilere yönelik tanıtım faaliyetleri, açılış toplantısı ve bilgilendirme seminerleri düzenlenecektir.

4.2. Proje Bileşenlerinin Maliyeti ve Bütçe

Yatırım için yapılan hesaplama, Mimarlık ve Mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılacak 2025 yılı yapı yaklaşık birim maliyetleri hesabına göre, III. sınıf (b) grubu yapılar grubunda yer almaktadır.

Bu kapsamda 7000 M2 Deri İşleme Tesisi için yapılan hesaplamalarda Birim Maliyeti 18.200TL/M² hesaplanmıştır.

Tablo 7: Deri İşleme Tesisi İnşaatı toplam yaklaşık maliyet

Kelem	Yüzdesel dağılım	Tutar
İnşaat İşleri	% 80	101.920.000 TL
Elektrik Tesisat	%12	15.288.000 TL
Mekanik tesisat	%8	10.192.000 TL
Toplam	%100	127.400.000 TL

Tesise ek olarak 300 Metre kare Enerji, Trafo, Jeneratör Kompresör Odası Birim Maliyeti 18.200.000 TL/ M² hesaplanmıştır.

Tablo 8: 300 Metre kare Enerji, Trafo, Jeneratör, Kompresör Odası

Kelem	Yüzdesel dağılım	Tutar
İnşaat İşleri	% 80	4.368.000 TL
Elektrik Tesisat	%12	655.200 TL
Mekanik tesisat	%8	436.800 TL
Toplam	%100	5.460.000 TL

Genel Toplam 7300 M² Deri İşleme Tesisi ve Enerji, Trafo, Jeneratör Kompresör Odası

Toplam maliyet 127.400.000 + 5.460.000 TL: 132.860.000 TL

Tablo 9: Deri işleme Tesisi İnşaat, Mekanik, Elektrik Yaklaşık Maliyeti

Kelem	Yüzdesel dağılım	Tutar
İnşaat İşleri	% 80	106.288.000 TL
Elektrik Tesisat	%12	15.943.000 TL
Mekanik tesisat	%8	10.628.000 TL
Toplam	%100	132.860.000 TL
Euro Tutar		3.090.000 EURO

*Euro kur: 1 Euro: 43 TL

Yatırım hemen yapılmayacağından maliyetler EURO kuru üzerinden hesaplanacaktır. Euro güncel olarak 43,00 TL olarak hesaplanmıştır.

İnşaat işlerinin dışında ihtiyaç duyulan personel sayısı ve maliyeti ve makine ekipman ihtiyacı maliyetleri aşağıdaki tablolarda detaylı olarak incelenmiştir.

Bahse konu yatırımın işletme dönemi ve ikinci yıl yüzde 35 kapasite ile çalışacağı varsayımına göre ihtiyaç duyulan personel sayısı 30 kişidir.

Tablo 10: Büyükbaş Deri İşleme Tesisi Makine Ekipman Fiyat araştırması

BÖLÜM	ADET	MAKİNE/EKİPMAN ADI	Birim Maliyet	Toplam Maliyet
DOLAPLAR	4	Islatma-Kireçlik Dolapları	70.000 €	280.000 €
	2	Kromlama Dolapları	65.000 €	130.000 €
	4	Retenaj Dolapları	45.000 €	180.000 €
DERİ İŞLEME MAKİNELERİ	1	Kontinu Kavaletto (Etleme) Makinesi	185.000 €	185.000 €
	1	Kireç Yarma Makinesi	290.000 €	290.000 €
	1	Krom Sıkma Makinesi	140.000 €	140.000 €
	1	Krom Yarma Makinesi	150.000 €	150.000 €
	1	Tıraş Makinesi (3000 mm)	195.000 €	195.000 €
	1	Tıraş Makinesi (1800 mm)	145.000 €	145.000 €
	2	Açık Sıkma Makinesi	170.000 €	340.000 €
KURUTMA EKİPMANI	1	Vakum Kurutma Makinesi	575.000 €	575.000 €
	1	Asarak Kurutma Makinesi	400.000 €	400.000 €
	2	İskefe Makinesi	100.000 €	200.000 €
	3	Kurutma Dolapları	50.000 €	150.000 €
	1	Yaş Çivi Gergi Makinesi	150.000 €	150.000 €
YÜZEY İŞLEME VE İŞLEME SONRASI EKİPMANI	1	Zımpara Makinesi	175.000 €	175.000 €
	1	Silindirli Boya Makinesi	150.000 €	150.000 €
	1	Roto Press Makinesi	330.000 €	330.000 €
	1	Hidrolik Press Makinesi	180.000 €	180.000 €
YARDIMCI EKİPMAN	1	Forklift Tip-1	30.000 €	30.000 €
	1	Forklift Tip-2	40.000 €	40.000 €
	1	Kompresör	30.000 €	30.000 €
	1	Buhar Kazanı	135.000 €	135.000 €
	1	Jeneratör	60.000 €	60.000 €
TOPLAM				4.640.000 €

*Euro kur: 1 Euro: 43 TL

Tablo 11: Büyükbaş Deri İşleme Tesisi Personel Maliyeti

NO	POZİSYON	BÖLÜMÜ	Birim Maliyet	Yıllık Maliyet
1	Genel Müdür	Yönetim	3.000 €	36.000 €
2	Muhasebe Sorumlusu	Muhasebe	1.050 €	12.600 €
3	İnsan Kaynakları Sorumlusu	İnsan Kaynakları	1.050 €	12.600 €
4	Üretim Sorumlusu	Üretim	1.400 €	16.800 €
5	Deri Teknisyeni (Dolaplar)	Üretim	950 €	11.400 €
6	Deri Teknisyeni (Yarma / Etleme)	Üretim	950 €	11.400 €
7	Deri Teknisyeni (Makine)	Üretim	950 €	11.400 €
8	Deri İşlenti Operatörü	Üretim	800 €	9.600 €
9	Forklift Operatörü	Üretim	800 €	9.600 €
10	Bakım Teknikeri	Üretim	800 €	9.600 €
11	Güvenlik Görevlisi	Muhasebe	600 €	7.200 €
TOPLAM				148.200 EURO

*Euro kur: 1 Euro: 43 TL

Tablo 12: Organize Sanayi Bölgesi Arsa Maliyetleri

Harcama Kalemi	Birim	Birim Maliyet	Toplam Maliyet
Alt yapı Katılım	15.000 m ²	500 TL/M ²	7.500.000 TL
Yapı Ruhsatı	7.300 m ²	1250 TL/ M ²	9.125.000 TL
İskan	7.300 m ²	18 TL /M ²	131.400 TL
İş Yeri Açma Dosya Bedeli	1	12.000 TL	12.000 TL
Toplam Maliyet (TL)			16.768.400 TL
Toplam Maliyet (EURO)			390.000 EURO

*Euro kur: 1 Euro: 43 TL

Tablo 13: Yatırımın Maliyeti

Finansal Analiz Unsuru	Büyükbaş Deri İşleme Tesisi
Sabit Yatırım Tutarı	8.842.580,00 EURO
Toplam Yatırım Tutarı	8.960.580,00 EURO
Finansman İhtiyacı	8.960.580,00 EURO

4.3. Beklenen Çıktı ve Sonuçlar

- ❖ **Teknolojik ve Modern Büyükbaş Deri İşleme Tesisinin Kurulumu:** Van ilinde günlük 20 ton yıllık 6.000 ton büyükbaş ham deriyi işleyebilecek kapasitede, çevre ve iş sağlığı standartlarına uygun, modern teknoloji ile entegrasyonlu bir deri işleme tesisinin faaliyete geçmesi.
- ❖ **İstihdamın Artması ile İlin İşsizlik oranının düşmesine katkı:** İlk etapta en az 30 kişilik doğrudan istihdam sağlanması ile ildeki işsizliği ve katma değerli ürün üretebilen nitelikli personel alt yapısının oluşmasına katkı.
- ❖ **Van ilinde Hayvansal Ürünleri İmalatının katma değere dönüşmesini sağlama:** Atık niteliğindeki derinin işlenmesi ile katma değerli ürünler üretme kapasitesi oluşturulması ve yan imalat sanayinin oluşmasına katkı.
- ❖ **Makine ve Ekipman Kurulumu:** Yüksek teknolojik ve yüksek kapasiteli deri işleme ve finisaj makinelerinin kurulumu ile bölgeye teknolojik alt yapı kazandırma.
- ❖ **Kalite Belgeleri ve Sertifikasyon:** ISO 9001 ve ISO 14001 gibi kalite ve çevre yönetim sistemlerinin kurulumu ve belgelendirme süreçlerinin tamamlanması. LWG sertifikasyon sistemini kullanabilen bölgedeki tek işletmenin hayata geçirilmesi.
- ❖ **İhracat Kapasitesinin oluşması:** Yüksek katma değerli ürünlerin imalatı ile bölgeden uluslar arası ticaretin artmasına katkı. Sürdürülebilir çevre dostu imalatın başlaması ile özellikle Avrupa ülkelerine doğrudan dış ticaret yapılması.

- ❖ **Ürün Çeşitliliği:** Islak mavi (wet blue) ve nihai tabaklanmış deri üretimi ile farklı sanayilere (ayakkabı, mobilya, otomotiv) yönelik ürünler geliştirilmesi. Kollagene işletmelerine yarı mamül tedarik etme kapasitesinin oluşması.
- ❖ **Ham Deri İsrafının Azaltılması:** Bölgede kesilen büyükbaş hayvanlardan elde edilen ham derilerin yerinde işlenmesi sayesinde israfın önüne geçilmesi, çevreye zarar verecek atıkların kontrol altına alınması. Kesimhanelerde ortaya çıkan ham derilerin tedarikçilerinin Pazar arayışında zaman kaybının önüne geçilerek yerinde pazara sunulmasına katkı.

4.4. Projenin İl/ilçe/Bölge Ekonomisine Katkısı

Van ilinde yatırımı planlanan Büyükbaş Deri İşleme Tesisi, TRB2 bölgesinin ekonomik yapısında önemli yer tutan hayvancılık ve sanayi entegrasyonunu sağlayarak, bölge ekonomisinin katma değer üretme kapasitesini güçlendirecektir. Van ilinde hayvancılık önemli bir ekonomik değerdir. Yatırım ile hayvancılık sektörünün gelişimi söz konusu olabilecektir. Yatırım konusu, Doğu Anadolu Kalkınma Ajansının bölgesel kalkınma hedefleriyle uyum içindedir. Aynı zamanda sektörel çeşitlilik, istihdam artışı, teknoloji transferi ve ihracat potansiyeli açısından önemli etkiler doğurması söz konusu olacaktır. Van ilinde nitelikli insan kaynağı ve katma değerli ürünlerin üretilmesi ile diğer sektörleri de olumlu yönde etkileyecek kapasite oluşacaktır. Böylece sektörel etkileşim ortaya çıkacaktır.

4.5. Performans Göstergeleri

Projenin ana performans göstergesi yatırımın gerçekleştirilmesidir. Bu gerçekleşmeden sonra TRB2 ve civar illerden toplanacak büyükbaş derileri kesimhanelerden satın alınması ve dönüştürülen ürün satışı bu yatırımın performans göstergelerinden ikincisidir. Üçüncü gösterge ise bu yatırımla sağlanacak istihdamdır. Kurulu kapasitede gerekli personel dikkate alındığında yatırımın gerçekleşmesi ile birlikte en az 30 kişi istihdam sağlanması beklenmektedir. Dolayısıyla istihdam sayısı da üçüncü grup temel göstergelerdendir.

4.6. Proje Konusu Taşınmazların Mülkiyet Durumu

Fizibilite konusu yatırım Büyükbaş Deri İşleme Tesisi yatırımı olup, Van Organize Sanayi Bölgesi Beşinci Etapta yer alması planlanmaktadır. Yatırım yerinin Organize Sanayi Bölgesinde tahsis için satın alma işlemleri gerçekleşeceğinden kamulaştırma söz konusu olmayacaktır.

4.7. İş Planı

TERMİN PLANI - 1. YIL		AYLAR											
No	Faaliyet	1.Ay	2.Ay	3.Ay	4.Ay	5.Ay	6.Ay	7.Ay	8.Ay	9.Ay	10.Ay	11.Ay	12.Ay
1	Yasal olarak şirket kurulumun gerçekleşmesi												
2	Etüt, proje ve mühendislik çalışmalarının yapılması												
3	Mal alımı ve bina inşaatları için teknik ve idari şartnamelerin hazır hale getirilmesi												
4	ÇED raporu Çalışmaları												
5	İhalelerin ilan edilmesi												
6	Bina-İnşaat çalışmalarının yapılması												
7	Arazi ve çevre düzenlemesinin yapılması												
8	Makine-teçhizat kurulması												
9	İdari yapılanmanın hazır hale getirilmesi / personel alımının gerçekleşmesi												
10	Personel eğitimi ve deneme üretiminin gerçekleşmesi												
11	Seri üretime geçilmesi												
12	Tanıtım ve pazarlama çalışmaları												
13	Sertifika çalışmalarının yapılması (ISO 14001-LWG)												

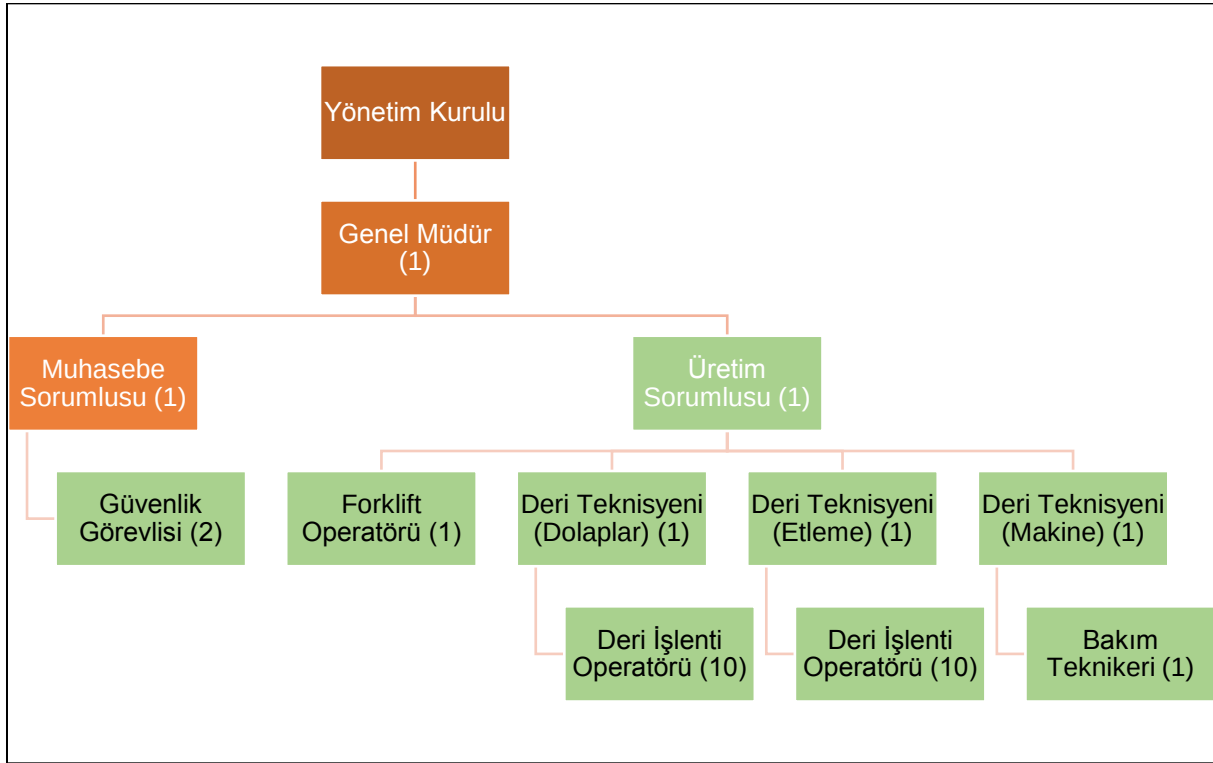
Van İlinde Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması Fizibilite Raporu

TERMİN PLANI - 2. YIL		AYLAR											
No	Faaliyet	13.Ay	14.Ay	15.Ay	16.Ay	17.Ay	18.Ay	19.Ay	20.Ay	21.Ay	22.Ay	23.Ay	24.Ay
1	Yasal olarak şirket kurulumun gerçekleşmesi												
2	Etüt, proje ve mühendislik çalışmalarının yapılması												
3	Mal alımı ve bina inşaatları için teknik ve idari şartnamelerin hazır hale getirilmesi												
4	ÇED raporu Çalışmaları												
5	İhalelerin ilan edilmesi												
6	Bina-İnşaat çalışmalarının yapılması												
7	Arazi ve çevre düzenlemesinin yapılması												
8	Makine-teçhizat kurulması												
9	İdari yapılanmanın hazır hale getirilmesi / personel alımının gerçekleşmesi												
10	Personel eğitimi ve deneme üretiminin gerçekleşmesi												
11	Seri üretime geçilmesi												
12	Tanıtım ve pazarlama çalışmaları												
13	Sertifika çalışmalarının yapılması (ISO 14001-LWG)												

4.7.1. Yönetim Yapısı

Yatırım fizibilitesinin konusu ticari bir imalat sektörü işletmesi olup tamamen kar amacı güden özel bir işletme olması planlanmıştır. Türkiye’de bulunan diğer tesislere bakıldığında ölçeklerine göre farklılıklar göstermektedir. Üretim kapasitesi ve satış hacmi dikkate alındığında Limited veya Anonim Şirketi kurulması doğru olacaktır.

Deri İşleme Tesisinin üretim bölümünde, ilk iki yılda 6 teknik personel ve 20 deri işleme operatörü görev yapmalıdır. Tesiste, üçüncü yıl ve sonraki yıllarda ise 7 teknik personel ve 50 deri işleme operatörünün görevlendirilmesi planlanmıştır. Tesiste, kapasite kullanım oranlarına göre yer alacak teknik ve idari personel sayıları aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Şekil 6: Büyükbaş Deri İşleme Tesisinin %35-%50 Kapasitedeki Teknik Bölüm Organizasyon Şeması

4.7.2. Proje Süresince Yönetim Modeli

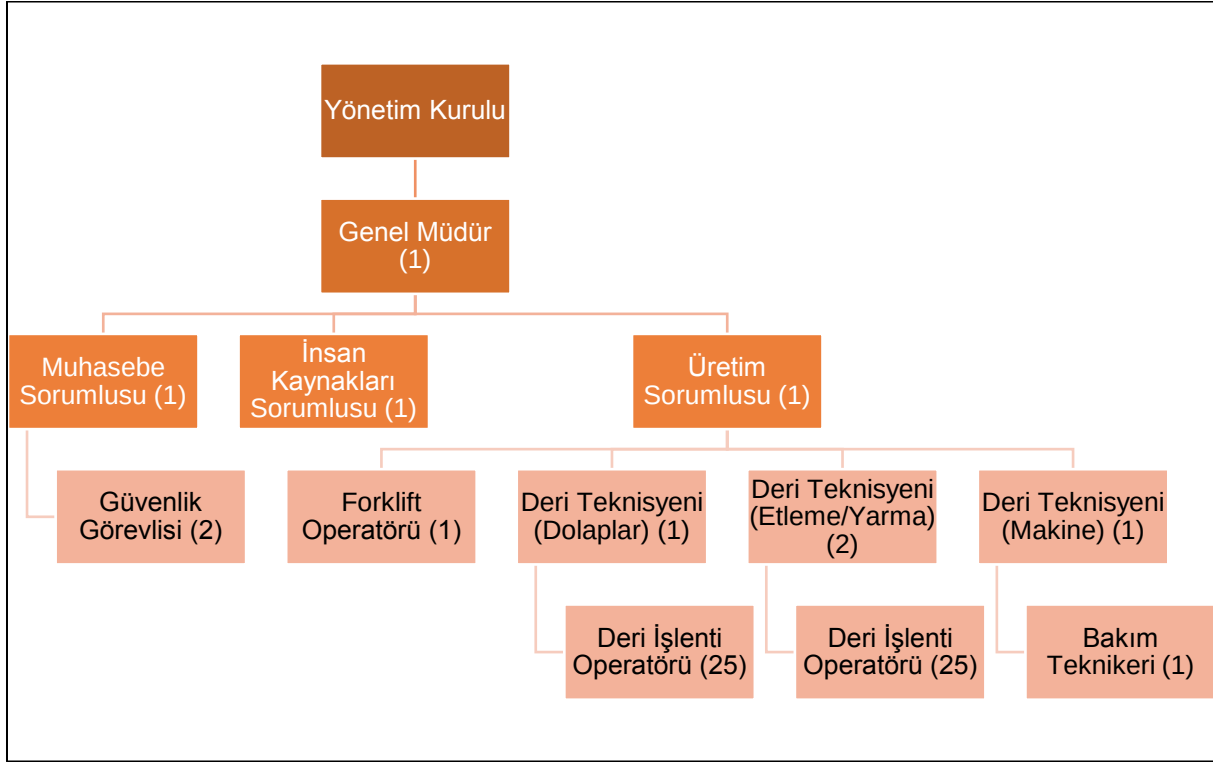
İşletmenin kurulması ile birlikte personelin ilk yıl **%35 kapasitede** çalışılması durumunda norm kadro çalışması, aşağıdaki gibi yapılmıştır. Ayrıca %90-100 çalışmada norm kadro aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 14: %35 (Başlangıç) Kapasitede Çalışmada Personel Sayıları

NO	POZİSYON	BÖLÜMÜ	AÇIKLAMA	SAYISI
1	Genel Müdür	Yönetim	Teknik ve İdari Yönetici	1
2	Muhasebe Sorumlusu	Muhasebe	İdari	1
3	İnsan Kaynakları Sorumlusu	İnsan Kaynakları	İdari	0
4	Üretim Sorumlusu	Üretim	Teknik	1
5	Deri Teknisyeni (Dolaplar)	Üretim	Teknik	1
6	Deri Teknisyeni (Yarma / Etleme)	Üretim	Teknik	1
7	Deri Teknisyeni (Makine)	Üretim	Teknik	1
8	Deri İşlenti Operatörü	Üretim	Teknik	20
9	Forklift Operatörü	Üretim	Teknik	1
10	Bakım Teknikeri	Üretim	Teknik	1
11	Güvenlik Görevlisi	Muhasebe	İdari	2
	TOPLAM			30

Tablo 15: %90 ile %100 Kapasitede Çalışmada Personel Sayıları

NO	POZİSYON	BÖLÜMÜ	AÇIKLAMA	SAYISI
1	Genel Müdür	Yönetim	Teknik ve İdari Yönetici	1
2	Muhasebe Sorumlusu	Muhasebe	İdari	1
3	İnsan Kaynakları Sorumlusu	İnsan Kaynakları	İdari	1
4	Üretim Sorumlusu	Üretim	Teknik	1
5	Deri Teknisyeni (Dolaplar)	Üretim	Teknik	1
6	Deri Teknisyeni (Yarma / Etleme)	Üretim	Teknik	2
7	Deri Teknisyeni (Makine ayarları)	Üretim	Teknik	1
8	Deri İşlenti Operatörü	Üretim	Teknik	50
9	Forklift Operatörü	Üretim	Teknik	1
10	Bakım Teknikeri	Üretim	Teknik	1
11	Güvenlik Görevlisi	Muhasebe	İdari	2
	TOPLAM			62

Şekil 7: Büyükbaş Deri İşleme Tesisi Tam Kapasitedeki Teknik Bölüm Organizasyon Şeması

4.7.3. Üretilen Çıktı ve Hizmetler

Teknik olarak Deri İşleme Tesisinde büyükbaş derilerin işlenmesi için aşağıdaki hizmet aşamaları uygulanacaktır.

- Kavaleta (ham deride kalan kısmı çıkarma)
- Kireçleme ve ıslatma (deriyi ıslatma ve deriden tüy alma)
- Krom sıkma (deriden suyu çıkarmak)
- Bölme (derinin iki / üç katmana bölünmesi)
- Tıraş (deri kalınlığının ayarlanması)
- Açma ve Sıkma (derin genişleme ve su giderme)
- Vakumlu Kurutma (deri yüzeyinin düzleştirilmesi ve kurutulması)
- Kurutma (ıslak cildin tamamen kurutulması)
- Yumuşatma (cildin yumuşaması)
- Tozsuzlaştırma (kurumuş ciltte son düzeltmeleri yapmak ve derideki tozu temizlemek)

Tablo 16: Büyükbaş Deri İşleme Tesisi Hizmet Başlıkları ve Bölümler

Hizmetler	Kullanılacak Makine	İlgili Bölüm
Mal Kabul ve İndirme	Endüstriyel tartım kantarları	Giriş ve Mal Kabul
Islatma/ Kireçlik	Islatma-Kireçlik Dolapları	Dolaplar
Etleme (Kavaletto)	Etleme (Kavaletto) Makinesi	Deri İşleme
Kireçlik Yarma	Kireç yarma makinesi	
1) Kireç Giderme 2) Sama 3) Piklaj	Islatma-Kireçlik Dolapları	Dolaplar
Krom Tabaklama	Kromlama dolapları	
Sehpalama	Temiz paletler	
Sıkma ve Ölçme	Krom sıkma makinesi	Deri İşleme
Traşlama ve Budama	Traş Makinesi	
1) Retenaj 2) Yağlama 3) Fiksasyon/ Bağlama	Retenaj Dolapları	Dolaplar
Sehpalanma	Temiz sehpa	
Açık Sıkma	Açık Sıkma Makinesi	Deri İşleme
Vakum Kurutma ve/ veya Yaş Gergi	Vakum Kurutma Makinesi veya Yaş Çivi Gergi Makinesi	Kurutma
Asarak Kurutma	Asarak Kurutma Makinesi	
İskefe	İskefe Makinesi	
Kuru Dolaplama	Kurutma Dolapları	
Zımparalama	Zımpara Makinesi	Yüzey İşleme ve İşlem Sonrası
Silindirli Boyama (ihtiyaç duyulması halinde)	Silindirli Boya (Roller Coat)	
Ütüleme	Roto Pres Makinesi	
Cilt ve Desen Baskı	Hidrolik Pres Makinesi	
Finisaj	Finisaj makinesi	

Büyükbaş deri işleme sürecindeki ana hizmetler aşağıdaki gibidir:

- Giriş ve mal kabul
- Dolaplar
- Deri işleme
- Kurutma
- Yüzey işleme ve sonrasındaki işlemler

Yukarıda belirtilen hizmetlerin amacı ve nasıl gerçekleştirileceği aşağıdaki tabloda açıklanmıştır.

Hizmet Adı	İşlemin Açıklaması/ Ne Amaçla Yapıldığı	Nasıl Yapıldığı
Mal Kabul ve İndirme	Gelen ham derilerin tartılması ve kayıt altına alınması	Hayvan derileri, dericiler aracıyla gelir. Öncelikle 20-25 kilo arası ham deriler bir tarafa, 25-30 kilo arası ham deriler bir tarafa ayrılır (asort edilir, yani bir nevi sınıflandırılır). Her bir gruptan birkaç numune deri (örneklem) tartılır ve bu ağırlıkların ortalaması alınarak tüm grubun ağırlığı belirlenir.
Islatma/ Kireçlik	1) Tuzlanarak konserve edilmiş ham deriye kimyasalın daha iyi nüfuz edebilmesi için derinin ıslatılması ve kaybedilen suyun geri kazanılması 2) Zırmık ve kireç yardımı ile derideki kılların giderilmesi ve deriye hacim kazandırılması	Tesiste mevcut 4 adet ıslatma-kireçlik dolapları içinde kimyasallar eklenmiş su ile döndürme yapılır.
Etleme (Kavaletto)	Derinin iç tabakasındaki et ve yağ (hipodermis) gibi madde ve atıklardan arındırılması	Etleme makinesindeki bıçaklar yardımıyla gerçekleşir.
Kireçlik Yarma	Daha yüksek bir deri kalitesi elde edilmesi amacıyla kalın olan derinin inceltilmesi ve bu amaçla derinin iki ayrı tabakaya ayrılması	Kireç yarma makinesinde gerçekleşir.
1) Kireç Giderme 2) Sama 3) Piklaj	1) Kılların giderilmesi için kullanılan kireçlerin deriden uzaklaştırılması için yapılır. 2) İstenmeyen tanecikli proteinlerin deriden uzaklaştırılması için yapılır. (uzaklaştırılmazsa deri sert kalır) 3) Krom tabaklamaya hazırlık ve kromun deriye tam nüfuz etme-sini sağlamak için derinin asitlendirilmesi ve ph ayarlanması için yapılır.	Islatma-Kireçlik Dolaplarında kimyasallar yardımıyla gerçekleşir.
Krom Tabaklama	Daha önceki işlemlerde mümkün olduğunca saflaştırılan derinin, ana maddesi olan kollagenin bozulmadan ve kokuşmadan bir süre muhafaza edilebilmesini sağlamak amacıyla yapılır.	Kromlama dolaplarında kimyasallar yardımıyla yapılır.
Sehpalama	Derinin dinlendirilmesi ve kromun deriye iyice nüfuz etmesini sağlamak için yapılan bekletme işlemidir.	Kromlanmış deriler, stok alanlarında düzgün şekilde istiflenerek 2 gün bekletilir.
Sıkma ve Ölçme	Deride var olan fazla suyun uzaklaştırılması için yapılır. Kromlu hale getirilmiş derinin, bünyesine emilmiş olan kromlu suyun uzaklaştırılması ve deriyi gererek açılmasının sağlanması amacıyla yapılır. Ayrıca traş işleminin daha verimli bir şekilde yapılmasını sağlar.	Derinin keçe silindirlerde sıkılması ile gerçekleşir.

Traşlama ve Budama	1) Traşlama, derinin retenaj öncesi bir kademe daha inceltilmesi amacıyla yapılır. 2) Budama, inceltilen derinin kenarlarındaki saçaklanmaları temizlemek için yapılır.	Traş makinesinde yapılır. (Budama elle yapılır)
1) Retenaj 2) Yağlama 3) Fiksasyon/ Bağlama	1) Retenaj, derinin liflerindeki boşlukların doldurulmasıyla istenilen dolgunluk, sıkılık ve mukavemet gibi özelliklere sahip olması amacıyla yapılır. Böylece tabaklama işlemi geliştirilmiş olur. pH ayarlamasını yapar ve kimyasalların deriye nüfuz etmesini kolaylaştırır. 2) Yağlama, deride istenilen yumuşaklık ve tutumun sağlanması amacıyla yapılır. 3) Fiksasyon/Bağlama, verilen dolgu malzemesi ve yağların deriye bağlanması amacıyla yapılır.	Kromdan alınan deri, retenajdan önce nötralizasyon işlemine tabi tutulur ve retenaj dolabında çeşitli sentetik ve/veya bitkisel maddeler ile işlem görür. Yağlama için, yeterli banyo suyu sıcaklığı ayarlanarak istenilen yağlar verilir. Fiksasyon, pH dengesinin değiştirilmesi suretiyle gerçekleşir
Sehpalanma	Derinin düzgün şekilde istiflendikten sonra fazla suyunun uzaklaştırılması amacıyla yapılır.	Serme ve dinlendirme suretiyle fazla su uzaklaştırılmış olur.
Açkı Sıkma	Retenaj ve yağlaması yapılmış derinin açılması ve fazla suyunun bertaraf edilmesi amacıyla yapılır.	Açkı sıkma makinesindeki merdaneler vasıtasıyla gerçekleşir.
Vakum Kurutma ve/ veya Yaş Gergi	Vakum kurutma, deride kalan suyun alınması suretiyle kurutmak için yapılır. Ya da istenilen mamulün durumuna göre yaş gergi de yapılabılır. Derilerin özel gergi çivileri ile gerilerek kurutulması amacıyla yapılır.	
Asarak Kurutma	Asarak kurutma, deride kalan nemin alınması suretiyle kurutmak için yapılır.	
İskefe	Deriyi istenilen yumuşaklığa getirmek için makine yardımıyla yapılır.	Makine yardımıyla fiziksel lif örgüsünü açma ve esnetme işlemleriyle gerçekleşir.
Kuru Dolaplama	Derinin mekanik yöntemle tavlanaarak istenen yumuşaklığa getirilmesi için yapılır.	Susuz yöntemle, dolaplarda yumuşatma yapılır.
Zımparalama	Finisaj uygulaması yapılabilmesi için, derilerin sırça yüzeyindeki çizikleri ve homojen olmayan imalat hatalarını gidermek amacıyla yapılır.	Değişik deri tiplerine farklı tanecik büyüklüğüne sahip zımpara kâğıtlarının uygulanması ile gerçekleşir.
Silindirli Boyama (ihtiyaç duyulması halinde)	Derilerin farklı renklerde boyanması, farklı desen baskılarının uygulanması amacıyla yapılır.	Boya ve desenlerin silindirler vasıtasıyla deriye uygulanması şeklinde gerçekleşir.
Ütüleme	Ütüleme, işlenmiş derinin cildinin düzgün olması amacıyla yapılır.	Derilerin, dönen iki silindirin arasından geçerek ütülenmesi şeklinde gerçekleşir.
Cilt ve Desen Baskı	Boyanmış derilerin yüzey pürüzlülüğünü gidermek, kalitesinin yanında gösterişli ve düzgün olmasını da sağlamak amacıyla yapılır.	Sıcak bir yüzey ile derinin cilt tarafının belli bir basınç altında sıkıştırılması şeklinde gerçekleşir.

Finisaj	Finisajın anlamı “son olarak gözden geçirme”dir. Deri işleme-nin son aşamasıdır. Derinin parlaklığının, cildinin, esnekliğinin, yırtılma direncinin ve kalitesinin belirlenmesinde önemli payı olan son rötuşların yapılması amacıyla yapılır.	Deri finisajı, mümkün olduğu kadar homojen yapılı, birbirine sıkı bağlanmış birçok ince tabakanın deri yüzeyine kaplanması esasına dayanır.
---------	--	---

4.7.4. Çıktı ve Hizmetlerin Kullanıcıları

Hizmet verilecek müşteriler, Van ve yakın bölgesinde deri işlemek isteyen dericiler ve nihai deri alan işletmeler/sektörler olarak tanımlanabilir. Hizmetlerin ve ürünlerin kullanıcılarını gruplandırarak olursak;

Grup 1- Deri Tüccarları (Kesimhanelerden deri alanlar)

Van ilinde işlenecek büyükbaş ham deri büyük oranda eti için kesilen hayvanlardan elde edilmektedir. Kesimhanelerde hayvan kesimi sonucunda ikincil ürün olarak elde edilen ham deri, büyük oranda tüccarlar tarafından satın alınarak ya ham olarak satılmakta yada deri işleme tesislerinde işlenmekte ve pazara sunulmaktadır. Bu nedenle kesimhanelerden ham deri satın alan tüccarlar tesis için önemli bir hedef kitle konumundadır. Kesimhanelerde üretilen ham derilerin bir kısmı da doğrudan büyükbaş deri işletmelerine satılmaktadır. Kesimhanelerde yapılan görüşmelerde kasaplık bir hayvanın kesimi sonucu yaklaşık %70'nin et, %20'sinin sakatat ve geri kalan yaklaşık %10'luk kısmın da deriden oluştuğu bilgisi verilmiştir. Canlı hayvan temelde eti için kesilirken yan ürün olarak ortaya çıkan deri önemli bir hammadde olarak deri sektörünün temel girdisini sağlamaktadır.

Grup 2 - Ayakkabı ve Saraciye İşletmeleri

Van ilinde kurulacak tesiste fason olarak işlenecek deriler ayakkabı ve saraciye sektöründe kullanılacağı için bu sektörlerin faaliyet gösterdiği tüm bölgeler doğal hedef Pazar konumundadır. Bunlar arasında önemli üretim yerlerinden olan Gaziantep, Konya, İstanbul, İzmir, Hatay potansiyel Pazar olarak değerlendirilebilir.

Deri kullanımındaki en büyük sektör, İstanbul'da imalatın % 55'ine sahip olan ayakkabı sektörüdür. Saraciye sanayinde büyük ölçüde mikro veya küçük işletmeler olmak üzere 1300 sanayici aktiftir. Bu firmalar kullanmakta oldukları deriyi başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin her yerinden tedarik edebilmektedirler.

Ayakkabı üreticilerinin büyük bir çoğunluğu işlenmiş deriyi deri üreticilerinden tedarik etmektedirler, çok düşük ve mikro ölçekteki üreticiler sadece araçlardan tedarik etmektedirler. Ayakkabı üreticilerinin ürünlerden beklenen özellikler ise cilt kalitesi, tüy yapısı ve boyut olduğu yapılan araştırmalarda öne çıkmıştır. Kaliteli büyükbaş derisi, özellikle erkek ayakkabılarında tercih edilir. Ayakkabı imalatçıları ayrıca temin ettikleri derilerde kalite ve fiyat dengesine ve istenilen finisaja uygun olmasına dikkat etmektedirler. Çanta ve Saraciye Üreticileri de hedef müşteri kitlesini oluşturmaktadır. Bunlar; Deri cüzdan, kemer, çanta üreticileri olarak ürünlere talep göstermektedirler.

Grup 3 – Jelatin ve Kollagen imalatçı Firmaları

Büyükbaş deri işleme sırasında yan ürün olarak elde edilen jelatin, fabrikalarda ek işlemlerden geçerek gıda sektöründe katkı maddesi olarak kullanılmaktadır. Gıda maddeleri için bir ham madde olan jelatin çikolata ve şekerleme ürünlerinde çok yaygın şekilde kullanılmaktadır.

Van büyükbaş Deri İşleme Tesisi'nde sığır derilerinden elde edilecek jelatinler, fason ürünlerin işleme bedelinden mahsup edilerek pazara sunulabilecektir. Jelatini pazarlayabilecek jelatin fabrikaları Bolu-Gerede, Balıkesir-Gönen, Bursa ve İstanbul'da bulunmaktadır. Ortalama olarak 40 cent/kg olarak satılan sığır jelatini tesise gelir getirecek bir ürün olarak ortaya çıkmaktadır.

Pazarda jelatin fabrikası olarak üretim yapan firmalar her geçen gün artmaktadır. Türkiye'nin ilk jelatin fabrikası SELJEL firmasıdır. Merkezi İstanbul'da bulunan firmanın üretimi Balıkesir'in Gönen ilçesinde yapılmaktadır.

İlerleyen teknoloji ve talebin artması yeni yatırımları beraberinde getirmektedir. Avrupa'nın ve Türkiye'nin en büyük Jelatin ve Kolajen fabrikası Bolu-Gerede'de faaliyet göstermektedir. İskefe Holding tarafından yapılan yatırım HALAVET gıda olarak hizmet etmektedir. Türkiye'nin ilk Kolajen fabrikası olarak bilinmektedir.

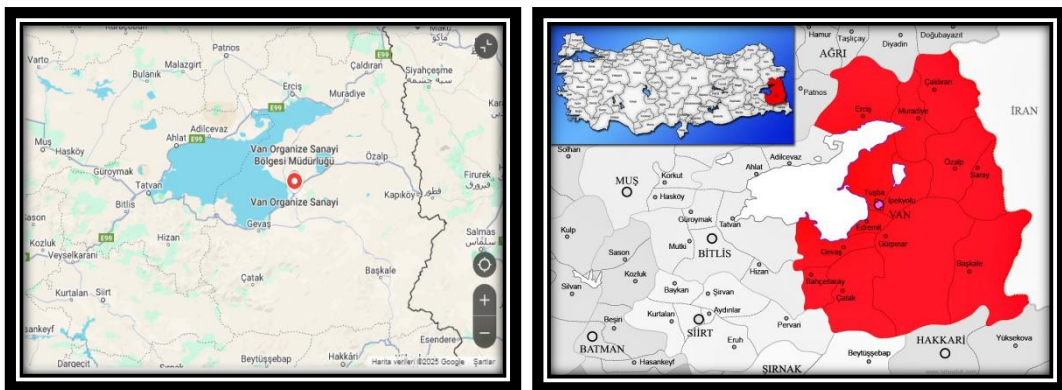
5. YER SEÇİMİ VE ARAZİ MALİYETİ

Büyükbaş deri işleme tesisinin kurulması için yapılan değerlendirmeler sonucunda, en uygun alan olarak Van ili Tuşba ilçesi sınırlarında yer alan Organize Sanayi Bölgesi belirlenmiştir. Sanayi üretiminin çevresel etkileri göz önünde bulundurulduğunda ve farklı illerdeki benzer yatırımlar incelendiğinde, Organize Sanayi Bölgeleri; sahip oldukları gelişmiş altyapı ve üstyapı olanakları, erişilebilirlik düzeyleri, enerji verimliliği açısından sundukları avantajlar ile ruhsat ve izin süreçlerindeki düzenli yapı sayesinde öne çıkmaktadır.

Bu kapsamda yapılan saha araştırmaları, deri işleme sektörüne yönelik yatırımların bazı illerde özel olarak kurulan Deri Organize Sanayi Bölgeleri içerisinde gerçekleştirildiğini, diğer bölgelerde ise bu tür faaliyetlerin daha çok karma Organize Sanayi Bölgeleri bünyesinde sürdürüldüğünü göstermektedir. Van OSB'nin bu bağlamda hem teknik hem de idari uygunluk açısından yatırım için elverişli bir zemin sunduğu değerlendirilmektedir.

5.1. Van ili Fiziksel ve Coğrafi Özellikler

Fizibilite çalışmasına konu olan Deri İşleme Tesisi yatırımının, İran'a sınır konumunda bulunan Van ilinde gerçekleştirilmesi stratejik açıdan uygun bulunmuştur. Yapılan değerlendirmeler neticesinde, söz konusu yatırımın Van ili ile Erciş ilçesini birbirine bağlayan karayolu güzergâhı üzerinde yer alan Van Organize Sanayi Bölgesi'nin (OSB) 5. Etap genişleme alanında konumlandırılması planlanmaktadır. Aşağıda sunulan şemada da görülebileceği üzere, yatırımın gereksinim duyduğu yaklaşık **15.000 m²**'lik arazi, 5. Etap içerisinde yer alabilecek potansiyele sahiptir.

Şekil 8: Van ili Organize Sanayi Bölgesi (Van OSB)

Van'ın Tarihi Gelişimi: Van Anadolu'nun en büyük kapalı havzası olan Van Gölü kıyısında toprakları verimli akarsuları bol iklim koşulları oldukça elverişli bir yerleşim merkezidir. Bu yüzden tarihin eski çağlarından beri birçok medeniyetin hakim olduğu bir yer olmuştur.

Arkeolojik araştırmalara göre Van ili yazılı tarih öncesi dönemleri M.Ö. 5000-3000 yılları Kalkolitik dönem başlarına kadar uzanmaktadır. M.Ö. 2000 yılında bu bölgede ilk olarak devlet kuranlar Hurrilerdir. Daha sonra Hurrilerin bölgedeki devamı olan yerli kavimler tarafından M.Ö. 900 yıllarında başkentleri Tuşba (VAN) olan Urartu devleti kurulmuştur. Urartular M.Ö. 612 yılına kadar Van Bölgesinde güneyde yukarı Mezopotamya'ya kadar uzanan topraklarda hüküm sürmüşlerdir. M.Ö. IX. Yüzyılda Kral Sarduri tarafından Van kalesi yaptırılmıştır. M.Ö. VII. Yüzyıl başlarında Mezopotamya'dan Anadolu'ya akınlar düzenleyen Asurlular Van kalesini ele geçirince Urartular Tuşba yakınlarında Rusahinili (Toprakkale) şehrini kurarak varlıklarını devam ettirmişlerdir. M.Ö. 612 yılında Anadolu'ya gelen Medler büyük Urartu Kırallığı'na son vermişlerdir.

Yerleşik bir nizam kuramayan Med Krallığı Persler'e yenilip yıkılınca Van ve yöresi M.Ö. 332 yılına kadar Pers M.Ö. 129 yılına kadar Büyük İskender'in doğu seferinden sonra Makedonyalılar ve M.Ö. 88 yılına kadar da Partların egemenliğinde kalmıştır.

Tarihi dönem içerisinde Van ve yöresi Romalılar ile Sasaniler arasında çatışma sebebi olmuştur. M.S. 395 yılına kadar Sasani sonra da Bizans egemenliğinde kalmıştır. Hz. Osman zamanında Bizans'ı bozguna uğratan Müslüman orduları 644 yılında Van ve yöresini ele geçirmiş bu hakimiyet Emevi ve Abbasi devletleri tarafından da sürdürülmüştür. Eskiden beri Van bölgesinde yaşayan Ermeni azınlığı kısa bir süre Van çevresinde bir krallık kurmuş ve İslam İmparatorluğu'na tabi olmuşlardır. Hristiyan sanatının mühim bir eseri olan Akdamar Kilisesi aynı adı taşıyan Ada üzerinde Kral Gagik tarafından 915-921 yılları arasında yaptırılmıştır.

Çağrı Bey döneminde Anadolu'ya keşif amaçlı yapılan seferler 1071 Malazgirt zaferiyle neticelenmiş Van ve çevresi Büyük Selçuklular'ın egemenliğine girmiştir. Büyük Selçuklular'dan sonra bir süre Eyyübi egemenliğinde kalan şehir 1230 yılında Karakoyunlular'ın hakimiyetine girmiştir. Bu tarihlerde eski Van şehrinde bulunan Ulu cami Karakoyunlu Yusuf tarafından yaptırılmıştır. Karakoyunlular'ın Uzun Hasan'a mağlup olmalarıyla Van ve havalisi Akkoyunluların eline geçmiştir.

Kanuni Sultan Süleyman döneminde Safevi Devleti'ni yenen Osmanlı orduları 1548'de Van'ı fethetti ve bu fetih 1555 yılında yapılan Amasya Antlaşması ile kesinlik kazanmıştır. Van Beyler Beyliği'ne atanan Hüsrev Paşa ve Kayaçelebizade Koçi Bey kendi adlarını taşıyan

birer cami yaptırmışlardır. Aynı dönemlerde "Kitap-ı Lugat-ı Vankulu" adlı eser Vankulu Mehmet Efendi tarafından hazırlanmıştır.

XIX. yüzyılın ikinci yarısından sonra Van'da ekonomik bakımdan güçlü olan Ermeniler ihtilal cemiyetleri kurarak Ruslar'ın da desteğiyle silahlanmaya başlamış 1915'te bir çok kaza ve köyde katliama girmişlerdir. Aynı yıl Van'ı istila eden Ruslar Ermenileri destekleyerek şehri ateşe vermiş ve Osmanlı ahalisi şehri boşaltmak zorunda kalmıştır. 1918 yılında Van yıkılıp yıkılarak büyük oranda nüfus kaybına uğradığından bugünkü yerinde yeniden kurulmuştur.

Başlayan Türk harekatı karşısında işgal ettikleri topraklardan çekilen Ruslar ve Ermeniler doğudaki aşiretlerin de desteğiyle tamamen Anadolu'dan çıkarılmış ve Türk ordusu 2 Nisan 1918'de Van'a girerek şehri kurtarmıştır. 16 Mart 1921'de imzalanan Moskova antlaşması ile Ruslar Van ve Bitlis'e ait isteklerinden vazgeçmişlerdir. 29 Ekim 1923'te Vilayet merkezi olan Van'da Devlet ve Belediye tarafından alt yapı çalışmaları başlatılmış savaştan yakılıp yıkılan şehir yeniden inşa edilmiştir.

1918 yılında, bu yıkımın ardından Van şehri, Erek Dağı eteklerinde yeniden inşa edilmiştir. Eski Van ise, birkaç cami dışında tamamen kullanılamaz hale gelmiş, kalan tarihi yapılar da zamanla yıkılarak günümüze ulaşamamıştır. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Van, Türkiye'nin resmî bir ili olmuş ve bugünkü şehir merkezi, Toprakkale eteklerinde "Yenişehir" adıyla yeniden kurulmuştur.

Bu dönemde şehir yavaş bir gelişim sürecine girmiş, 1943 yılında ise Van Havalimanı açılmıştır. 1976 yılında Muradiye ve Çaldıran'da meydana gelen büyük deprem, ilin tarihinde önemli bir kırılma noktası olmuştur. 1980 sonrası dönemde yaşanan güvenlik sorunları nedeniyle, bölge halkının önemli bir kısmı Van'a göç etmeye başlamış, bu da şehir nüfusunun hızla artmasına neden olmuştur. Bu süreçte Van, bölgenin önemli bir çekim merkezi haline gelmiştir ve 2008 yılı itibarıyla nüfusu 1 milyonu aşmıştır.

Van, Ekim ve Kasım 2011'de merkez üssü Erciş ve Van merkez olan iki büyük depremle yeniden sarsılmıştır. Bu yıkıcı depremler şehrin sosyo-kentsel yapısında büyük bir dönüşüm yaratmıştır. Deprem öncesinde yaklaşık 353.000 olan merkez nüfusu, sonrasında 500.000'i geçmiştir.

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı yasa ile Van, sınırları il mülki sınırlarıyla örtüşen bir büyükşehir belediyesine dönüşmüş; 2014 Türkiye yerel seçimlerinden sonra ise Van Büyükşehir Belediyesi resmen faaliyetlerine başlamıştır.

5.1.1. Coğrafi Konum

Van $42^{\circ} 40'$ dakika ve $44^{\circ} 30'$ dakika doğu boylamları ile $37^{\circ} 43'$ dakika ve $39^{\circ} 26'$ dakika kuzey enlemleri arasında yer almaktadır. Mezopotamya coğrafyasının illerinden olup, bu coğrafyanın kuzeydoğu tarafında yer almaktadır. Türkiye üzerinde ise Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Murat-Van Bölümü'ndeki Van Gölü kapalı havzasındadır. Kuzeyden Ağrı ili, Doğubeyazıt, Diyadin ve Hamur ilçeleri; batıdan Van Gölü ile Ağrı ilinin Patnos ilçesi, Bitlis'in Adilcevaz, Tatvan ve Hizan ilçeleri; güneyden Siirt'in Pervari, Hakkâri'nin, Beytüşşebap ve Yüksekova ilçeleriyle komşudur. Doğusunda ise İran sınırı yer alır.

5.1.2. İklim ve Biti Örtüsü

Doğu Anadolu'nun iklimi, şiddetli karasal olmasıyla dikkati çeker. Bu karakter, bölgenin merkezi boyunca, doğuya doğru gidildikçe, yani çevre denizlerin etki alanlarından uzaklaşıldıkça daha da belirginleşmektedir. Bölgede kışlar özellikle çok uzun, şiddetli ve karlıdır. Buna karşılık yaz mevsimi çok kısa olmakla birlikte, bölgenin en kuzeyindeki yüksek platolarda bile oldukça sıcak geçmektedir.

Van, yılın 120 günü açık, 200 günü parçalı bulutlu ve 45 günü kapalı olmasıyla Türkiye'nin en fazla güneş alan illerinden biridir. Tarihte Urartular'a başkentlik yapmış Van'ın "Tuşba" adını alması, Tuşba'nın "Güneşi bol olan" anlamına gelmesindendir.

Tablo 17: Van İli Uzun Yıllar Gerçekleşen Meteoroloji Verileri (1939-2024)

Van	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Uzun Yıllar Gerçekleşen Ortalama Değerler (1939-2024)												
Ortalama Sıcaklık (°C)	-3,1	-2,4	1,7	7,9	13,2	18,3	22,3	22,3	17,9	11,4	5,0	-0,3
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	2,0	2,7	6,6	13,0	18,6	24,1	28,3	28,5	24,4	17,5	10,3	4,6
Ortalama En Düşük Sıcaklık	-7,5	-7,0	-2,7	2,7	7,1	10,9	14,7	14,7	10,8	5,7	0,4	-4,4

Van	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Uzun Yıllar Gerçekleşen Ortalama Değerler (1939-2024)												
(°C)												
Ortalama Güneşlenme Süresi	4,7	5,5	6,0	7,4	9,3	11,7	12,1	11,4	9,8	7,1	5,6	4,3
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	10,15	9,87	12,26	12,08	11,15	5,07	1,97	1,29	2,35	8,24	8,97	9,80
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (kg/m)	36,7	33,5	46,9	54,9	46,6	18,1	6,2	5,8	15,3	46,5	47,1	37,5
Uzun Yıllar Gerçekleşen En Yüksek ve En Düşük Değerler (1939-2024)												
En Yüksek Sıcaklık (°C)	12,6	14,3	22,7	27,2	29,3	33,5	37,5	36,7	35,0	28,8	20,1	15,5
En Düşük Sıcaklık (°C)	-28,7	-28,2	-22,7	-13,1	-3,5	-2,6	3,6	5,0	-0,1	-14,0	-18,6	-21,3

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Doğu Anadolu Bölgesi, İç Anadolu ile İran arasında yer almakta olup, büyük oranda doğal orman sahalarıyla kaplı, yükseltileri belirgin bir alan görünümündedir. Bu topoğrafik yapı, bölgenin İç Anadolu ve İran'a kıyasla daha nemli olmasına neden olmaktadır. Bölgedeki ormanların alt sınırı öncelikli olarak nem miktarına bağlı olarak şekillenmektedir. Bu sınır, bölgenin batı kesimlerinde 1100–1400 metre arasında değişirken, doğuya doğru 1800–1900 metreye kadar ulaşabilmektedir. Doğu Anadolu'nun dikkat çeken bir diğer özelliği ise ormanların üst sınırlarının oldukça yüksek olmasıdır. Batı kesimlerinde bu sınır yaklaşık 2400 metre iken, doğu kesimlerinde 2800 metreye kadar çıkabilmektedir.

Akdeniz kaynaklı nemli hava kütlelerinin bölgeye girişinin görece kolay olduğu alanlardan biri olan Bitlis oluşuna karşı konumlanan Nemrut Dağı'nın güney yamaçları, bu duruma örnek teşkil etmektedir. Bu alanda, meşe çalılıkları yayılım gösterirken, dağın kaldera içerisinde meşe ağaçlarının yanı sıra yabani meyve türleri, huş ve kavak gibi ağaçların oluşturduğu bir orman alanı da yer almaktadır. Söz konusu ormanlık alan, kalderanın dik iç duvarlarında yer yer 2900 metreye kadar ulaşmakta olup, bu seviye Türkiye'de tespit edilmiş en yüksek orman sınırını temsil etmektedir.

Doğu Anadolu'daki ormanlar genel olarak uzun ve şiddetli kış koşulları ile sınırlı yağış miktarına uyum sağlamış; soğuğa dayanıklı, seyrek yapılı, orman altı bitki örtüsü zayıf ve kurakçıl karakterdeki ormanlardır. Ekolojik koşullar göz önüne alındığında, Van ilinin güney kesimleri dışında kalan alanlarında geçmişte doğal bitki örtüsünün "ağaçlı step" formasyonunda olduğu anlaşılmaktadır. Bu formasyonda başlıca türler, çeşitli meşe (*Quercus* spp.) türleri ile bodur ardıç (*Juniperus* spp.) bireyleridir. Çam türleri, Van Gölü çevresinde yayılım göstermemekte olup, bölgede yetismeye en elverişli tür sarıçam (*Pinus sylvestris*) olarak öne çıkmaktadır.

Günümüzde orman kalıntılarına özellikle Van ilinin güney kesimlerinde rastlanmaktadır. Bu alanlarda baskın bitki örtüsü, çoğunlukla meşelerden oluşmakta olup, bu ağaçlar büyük ölçüde tahrip edilerek çalılık forma dönüşmüştür. Gevaş ilçesinin güneyi, ağaçlık alanların varlığını koruduğu önemli bölgelerden biridir. Meşe türlerinin yanı sıra bu bölgelerde sakız menengiç (*Pistacia terebinthus*), bodur ardıç, kıızılcık (*Cornus mas*), doğu çınarı (*Platanus orientalis*), ceviz (*Juglans regia*), titrek kavak (*Populus tremula*) ve çeşitli yabancı meyve ağaçları da yer almaktadır.

Van ilinin güneyinde step formasyonları da yaygındır; bu alanlarda en belirgin tür geven (*Astragalus* spp.) otlarıdır. Güney dışındaki kesimlerde orman bulunmamakta olup, yalnızca Erciş ilçesinin kuzeyinde yer alan Ilıca Suyu Vadisi'nde seyrek meşe toplulukları gözlenmektedir. Van'ın doğu ve kuzey kesimleri günümüzde büyük oranda insan etkisiyle oluşmuş, *antropojen step* karakterindedir. Bu alanlarda vadi tabanlarında seyrek ağaç grupları dışında baskın bitki örtüsü, otsu bitkilerden oluşan step formasyonudur.

5.1.3. Ulaşım

Van ili, kara, hava, demir ve su yolu olmak üzere çok modlu bir ulaşım ağına sahiptir. Karayolu bağlantıları, hem bölgesel hem de ulusal ölçekte önemli geçiş güzergâhlarını içermektedir. Van'dan başlayarak Gürpınar ve Başkale güzergâhı üzerinden Yüksekova ve Hakkâri illerine ulaşım sağlanmakta, bu hat aynı zamanda Yüksekova üzerinden İran ile doğrudan karayolu bağlantısı sunmaktadır. Diğer yandan, Erciş veya Tatvan üzerinden hareketle Erzurum, Muş ve Bitlis illeri aracılığıyla Türkiye'nin çeşitli bölgelerine erişim mümkündür. Kent merkezinin yaklaşık 4 kilometre dışında konumlanan Van Şehirlerarası Otobüs Terminali, ilin önemli bir kara ulaşımı merkezidir. Terminalde faaliyet gösteren sekiz otobüs firması aracılığıyla günlük ortalama 2.800 kişi Van'dan diğer illere seyahat etmektedir.

Havayolu ulaşımı açısından Van, Türkiye'nin çeşitli şehirleriyle tarifeli uçuşlarla bağlantılıdır. Türk Hava Yolları (THY), Pegasus ve SunExpress gibi hava yolu şirketleri tarafından düzenli olarak gerçekleştirilen seferler, kentin ülke içindeki erişilebilirliğini artırmaktadır. Kent merkezine yaklaşık 7 kilometre mesafede bulunan Ferit Melen Havalimanı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından işletilmekte olup, ulaşım minibüs ve servis araçları ile sağlanmaktadır. Ferit Melen Havalimanı, Türkiye’de sivil kategoride hizmet veren ilk hava meydanlarından biri olma özelliğini taşımaktadır.

Demiryolu taşımacılığı açısından Van, ulusal demiryolu ağına aktarmalı olarak bağlanmakta; bunun yanı sıra uluslararası bağlantılar da sunmaktadır. Van-Tebriz ve Van-Tahran arasında düzenlenen Transasya seferleri aracılığıyla İran ile doğrudan demiryolu ulaşımı sağlanabilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) tarafından işletilen bu hat, aynı zamanda Van ile Bitlis’in Tatvan ilçesi arasında Van Gölü üzerinden gerçekleştirilen feribot seferleriyle tamamlanmaktadır. Van İskelesi ile Tatvan İskelesi arasında karşılıklı olarak vagon, yük, araç ve yolcu taşıyan feribotlar çalışmakta olup, bu yolculuk yaklaşık 4 saat sürmektedir.

Bununla birlikte Van Gölü, yalnızca lojistik taşıma değil, turistik amaçlı ulaşım faaliyetleri açısından da değerlendirilmektedir. Göl üzerindeki adalara, özellikle Akdamar Adası’na yönelik turistik yolcu taşımacılığı düzenli olarak yapılmaktadır. Bu durum, gölün ulaşım işlevinin yanında, bölgesel turizm açısından da stratejik bir kaynak olduğunu göstermektedir.

5.1.4. Yüzölçümü

Van ili, yüzölçümü bakımından Türkiye’nin en büyük beşinci ili konumundadır. Coğrafi yapısı itibarıyla büyük oranda yüksek rakımlı, engebeli ve dağlık alanlardan oluşan ilde, yerleşmeye ve tarımsal üretime uygun alanlar sınırlı düzeydedir. Ortalama rakımı **1.661 metre** olan Van, bu özelliğiyle Türkiye’nin en yüksek beşinci ili olma niteliğini taşımaktadır.

İlin arazi kullanım deseni, morfolojik sınırlamalar nedeniyle oldukça karakteristiktir. Toplam yüzölçümünün yaklaşık %53’ü dağlık alanlardan, %33’ü plato ve yaylalardan, kalan %14’lük kısmı ise ovalardan oluşmaktadır. Bu dağılım, hem kırsal yerleşimlerin mekânsal örgüsünü hem de ekonomik faaliyetlerin çeşitliliğini doğrudan etkilemektedir.

5.1.5. Dağlar

Van ili, yüzölçümünün yaklaşık %53'ünü kapsayan dağlık alanlarıyla dikkat çeken bir topografyaya sahiptir. Bu dağlık yapı, ilin coğrafi kimliğini şekillendiren başlıca unsurlar arasında yer almakta, aynı zamanda bölgenin iklimsel ve ekolojik özelliklerini de doğrudan etkilemektedir.

İlin kuzey kesiminde yer alan Aladağ (3.255 m) ve Tendürek Dağı (3.542 m), Van ile Ağrı ili arasında doğal sınır işlevi görmektedir. Bu dağlar, jeolojik olarak volkanik kökenli olup, bölgedeki yüksek basamaklı morfolojinin belirleyici unsurlarıdır.

Doğu kesimde, Tendürek Dağı'ndan başlayarak Yüksekova'ya kadar uzanan, İran sınırına paralel uzanış gösteren dağ sıraları bulunmaktadır. Bu kuşağın ortalama yükseltisi 2600–2700 metre civarındadır. Aynı bölgede, Van kent merkezine daha yakın bir konumda bulunan Erek Dağı, ilin karakteristik silüetlerinden biridir. Doğu yönünde Hoşap civarında yükselen İspiriz Dağı, Van ilinin en yüksek noktası olarak öne çıkmaktadır.

Dağlık alanların en yoğunlaştığı kesim, Gevaş, Çatak ve Bahçesaray ilçeleri arasında kalan bölgedir. Bu kesimdeki dağlar, yer yer 3.000 metreyi aşan zirvelere sahiptir. Bölgenin kuzeyinde konumlanan İhtiyarşahap Dağları ile Artos Dağı (3.500 m), yüksekliği ve jeomorfolojik yapısıyla bölgenin önemli yükseltilerindendir.

Ayrıca, Tuşba ve Muradiye ilçeleri arasında yüksekliği görece daha az olan ancak sayıca fazla dağlar yer almaktadır. Bu alanlar, geçiş kuşağı niteliğinde olup, Van'ın dağlık kuzey kuşağını tanımlayan önemli bir bölgeyi oluşturmaktadır.

5.1.6. Platolar ve Yaylalar

Van ili topraklarının yaklaşık %33'ü plato ve yaylalardan oluşmaktadır. Bu alanlar, çoğunlukla dağ sıraları arasına yerleşmiş olup, 3. Zaman (Tersiyer) döneminde gerçekleşen jeolojik yükselmelere dair belirgin izler taşımaktadır. Söz konusu platolar, morfolojik yapıları ve yükseltileri itibarıyla hem coğrafi hem de ekonomik bakımdan önemli özellikler arz etmektedir.

İlin doğusunda konumlanan Norduz Yaylaları, özellikle hayvancılık faaliyetleri açısından öne çıkan alanlar arasında yer almaktadır. Benzer şekilde, Abağa Düzü'nün güney kesiminde, ortalama 2450 metre rakıma sahip geniş yaylalar kuzeye doğru eğim kazanmakta ve yaz

aylarında mera olarak değerlendirilmektedir. Bu yaylalar, su kaynaklarının görece zenginliği ve ot verimi sayesinde küçükbaş hayvancılık açısından uygun ortamlar sunmaktadır.

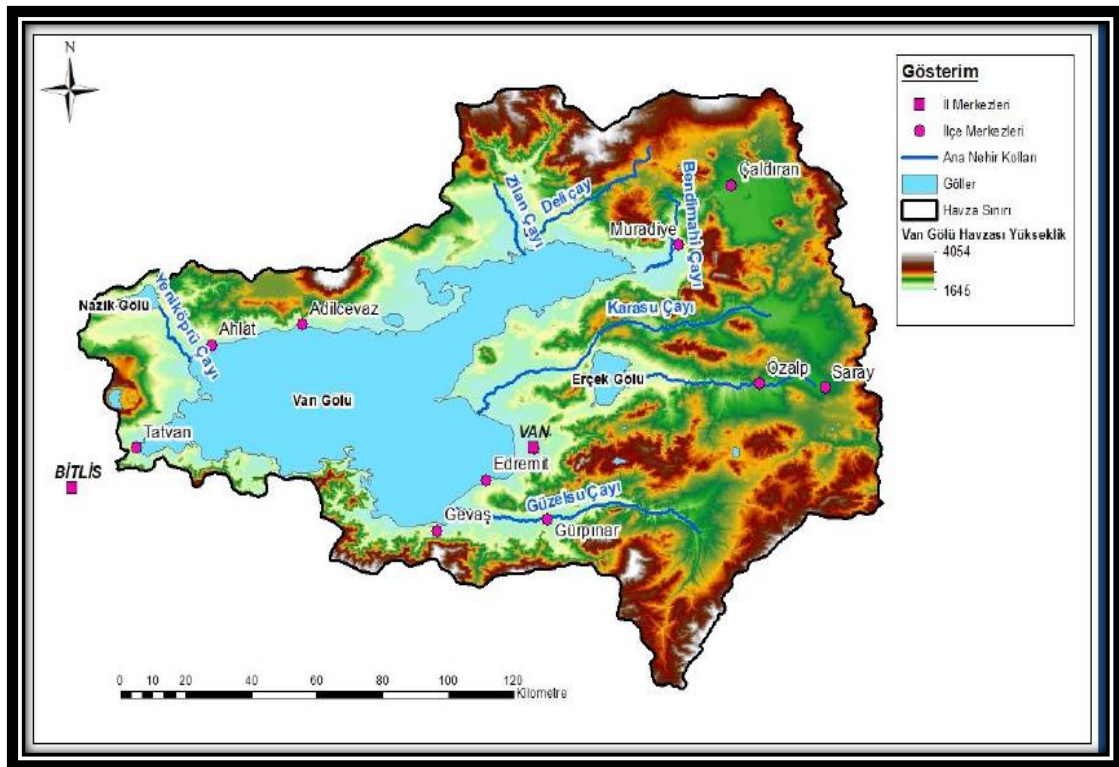
Manda Dağı eteklerinde yer alan yaylalar da sulak ve ot bakımından zengin karakterleriyle dikkat çekmektedir. Öte yandan, Ahda Dağı'ndan Erçek Gölü'nün kuzeyine uzanan alanda, Karasu ile Memedik Çayı arasında kalan yaylalar da benzer şekilde verimli otlak alanlarıdır. Bu bölgelerde hayvancılığın sürdürülebilirliği, yaylaların su kaynaklarına yakınlığı ve doğal çayır yapısı ile doğrudan ilişkilidir.

Ayrıca, Nacarabat Dağı'nın batı yamaçlarında bulunan yaylalar da hayvancılık açısından stratejik bir öneme sahiptir. Bu alanlar, özellikle yaz aylarında geleneksel yaylacılık faaliyetlerinin sürdürüldüğü, yerel halkın ekonomik yaşamında önemli yere sahip doğal kaynaklardır.

5.1.7. Hidrografya

Van Gölü çevresinin dikkati çeken tarafı, az yağışlı bir bölge olmasına rağmen su bolluğunun bir ifadesi olan göller yönünden zengin oluşudur. Bunun nedeni, tektonik ve volkanik faaliyetlerin oluşturduğu morfolojik yapıdır. Sayılan 10'u aşan irili ufaklı bu göllerden Van, Erçek ve Nazik Gölleri, tektonik hareketlerin hazırladığı, çöküntü alanlarına yerleşmiş akarsuların önlerinin volkanik setlerle tıkanması sonucu oluşmuşlardır. Bunlardan sularını, Sufresor (Yeniköprü) Deresi vasıtasıyla, Van Gölü'ne akıtan Nazik Gölü'nün suları tatlı olduğu halde birer kapalı havza teşkil eden Van ve Erçek göllerinin suları tuzludur. Suları tatlı olan Nemrut ve Aygır Gölleri volkan kraterleri içerisinde oluşmuşlardır. Buna karşılık Arin Gölü (Sodalı Göl), Van Gölü'nden dar bir allüvyon seddi ile ayrılmıştır ve suları tuzludur. Havzada yer alan Turna (Keşiş), Gövelek (Ermanis) ve Sultan Gölleri gibi bir kısım göller ise Urartular'dan kalma eski baraj gölleridir.

Sularını çevre denizlere gönderemeyen Van Gölü Kapalı Havzası, 16.096 km²'lik alanıyla İç Anadolu Kapalı Havzası'ndan sonra Türkiye'nin ikinci büyük içe akışlı havzasıdır. Bu sahanın 12.500 km²'sini, sularını topladığı akarsuların kabul havzaları oluştururken, 3.712 km²'sini de bizzat gölün kendisi işgal eder. Alansal genişlik bakımından Türkiye'nin en büyüğü olan Van Gölü, dünyadaki kapalı göller içerisinde 15. sırada yer alır. Buna karşılık derinliğinin fazla olması yüzünden 607 km³'lük toplam su hacmiyle kapalı göller içinde 4. sırada gelir. Sularının tuz içeriğinde sodanın görece fazla olmasından hareketle sodalı olarak değerlendirilen Van Gölü, aynı zamanda dünyanın en büyük sodalı gölüdür.

Şekil 9: Van Gölü Havzası Akarsu ve Göller Haritası

5.2. Ekonomik ve Fiziksel Altyapı

5.2.1. Bölgenin hammadde ve yardımcı madde kaynaklarına erişilebilirlik pazara yakınlık durumu

TRB2 Bölgesi 41.093 kilometrekarelik bir alanı kaplar ve Van (TRB21), Muş (TRB22), Bitlis (TRB23) ve Hakkâri (TRB24) illerini içerir. Van ili TRB 2 bölgesinde bulunan iller arasında nüfusun en yoğun olduğu il ve hayvancılığın en gelişmiş ilidir.

Şekil 10: Van ili ve TRB2 bölgesi sanayi haritası

Türkiye’de olduğu gibi Van ilinde de işletmelerin büyük çoğunluğu KOBİ statüsündedir. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ’ler) dünya ekonomisindeki rolü giderek artmakta

ve önem kazanmaktadır. Türkiye'de de dünyada olduğu gibi KOBİ'ler ekonomideki en büyük grubu oluşturmaktadır. KOBİ'ler Türkiye'deki işletmelerin yaklaşık %99,8'ini oluşturmaktadır. KOBİ'ler Türkiye'deki istihdamın %77,8'ini, yatırımların %53,2'sini ve üretimin %54,2'sini oluşturmaktadır.

KOBİ'ler, yeni istihdam alanları yaratmadaki katkıları, piyasa koşullarındaki değişikliklere uyum sağlama yetenekleri ve ekonomik ve sosyal kalkınma üzerindeki etkileriyle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde giderek daha da vazgeçilmez hale gelmektedir. Bu gelişme, ülkeleri KOBİ'lerin teşviki ve geliştirilmesi için uygun politikalar belirlemeye yönlendirmektedir.

Türkiye'nin 2023 yılı gayri safi yurtiçi hasılası (GSYİH) 1.118 trilyon ABD doları olmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu (2023) verilerine göre Van: 108,21 TL, GSYİH ve Türkiye ekonomisindeki yeri son sırada olmuştur.

Van ilinde sanayi sektörü henüz gelişimini tamamlamamış olmakla birlikte, ağırlıklı olarak kentin temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bireysel yatırımlar şeklinde kendini göstermektedir. Sektörel ölçekte bakıldığında, sanayi yatırımlarının yeni yeni şekillenmeye başladığı görülmektedir. Van Organize Sanayi Bölgesi'nin (OSB) 1., 2. ve 3. etaplarının faaliyete geçmesinin ardından, 4. etap için altyapı çalışmalarının tamamlanması, bölgedeki üretim odaklı yatırım potansiyelinin artış gösterdiğine işaret etmektedir.

Bu yönelim, OSB'nin sahip olduğu mevcut kapasitenin yanı sıra, şehrin ulaşmak istediği sanayi hedefleri hakkında da fikir vermektedir. Aynı zamanda, bölgedeki sanayileşme sürecinin henüz emekleme aşamasında olmasına rağmen, dinamizm kazanmaya başladığını da ortaya koymaktadır. Bu potansiyelin doğru analiz edilerek stratejik şekilde yönlendirilmesi, yalnızca Van ilinin değil, aynı zamanda Doğu Anadolu Bölgesi'nin ve nihayetinde ülke ekonomisinin kalkınması açısından önemli fırsatlar sunacaktır.

Hammadde tedariki genellikle il dışından sağlanmakta; bu hammaddeler Van'da karıştırılarak ambalajlanmakta ve piyasaya sunulmaktadır. Mevcut sanayi yapısı içinde, özellikle inşaat sektörüne yönelik üretim gerçekleştiren tesisler öne çıkmaktadır.

Tablo 18: Van ili sanayi işletmeleri çalışan sayısı oranı

İl	Mikro işletme (%)	Küçük İşletme (%)	Orta (%)	Büyük (%)
Van	34.8	45.9	4.3	1.3

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 81 il raporu

Van'da ilk önemli sanayileşme hareketi 1966 yılında temeli atılan ve 1969 yılında üretime başlayan Van Çimento Fabrikası'nın yapımı ile başlamıştır. Bu sanayileşme hareketini; 1977 yılında üretime geçen **Van Yün İpliği Sanayi**, 1980 yılında üretime geçen Et ve Balık Kurumu Van Et Kombinası, 1981 yılında üretime geçen **Sümer Holding A.Ş. Van Deri ve Kundura Sanayi İşletmesi**, 1988 yılında üretime geçen Van-Et Entegre Et Sanayii takip etmiştir. Ayrıca söz konusu dönemde ilde un ve yem fabrikaları, ağaç sanayi, plastik sanayi ile süt mamulleri işletmesi de faaliyete geçmiştir. Organize Sanayi Bölgesi alanında inşa edilen sanayi tesisleri 1998 yılından itibaren üretime geçmeye başlamışlardır.

Van'da iki adet OSB bulunmaktadır, Van Organize Sanayi Bölgesi (Van OSB) ve Erciş Organize Sanayi Bölgesi (Erciş OSB). Ayrıca Van'da kurulan İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) faaliyetlerine devam etmektedir (Van İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, 2024).

Tablo 19: Van ili Organize Sanayi Bölgeleri

OSB Adı	Parsel Sayısı	İşletme Sayısı	Çalışan Sayısı
VAN	421	156	3,206
ERCİŞ	27	1	150

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 81 il raporu

Küçük Sanayi Siteleri

Van'da toplam 2.230 işyeri kapasiteli ve %80 doluluk oranıyla faaliyet gösteren 7 adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. Mevcut istihdamın büyük bir kısmını Van KSS'ler oluşturmaktadır.

Tablo 20: Van İlinde Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

Sektör	Çalışan Sayısı	Pay (%)
10-Gıda ürünleri	1516	32.08%
23-Metalik olmayan mineral ürünler	1114	23.57%
08-Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	675	14.28%
14-Giyim eşyaları	553	11.70%
20-Kimyasal ürünler	132	2.79%
22-Kauçuk ve plastik	123	2.60%
28-Makine ve ekipmanlar	95	2.01%
13-Tekstil ürünler	95	2.01%
31-Mobilya	93	1.97%
25-Metal ürünleri	82	1.74%
Toplam	4726	

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 81 il raporu

Tablo 21: Van ili Küçük Sanayi Siteleri Sayıları

SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI
VAN YENİ KÜÇÜK KSS	1,112	730	382	66
VAN YENİ MARANGOZLAR KSS	250	250	0	100
VAN ERCİŞ KSS	268	268	0	100
VAN ERCİŞ II KSS	96	45	51	135
VAN ÇALDIRAN KSS	79	66	13	84
VAN MARANGOZLAR KSS	350	350	0	100
VAN ÖZALP KSS	75	75	0	100
Toplam	2,230	1,784	446	80

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 81 il raporu

5.2.2. Teşvik Olanakları

Yatırım Teşvik Mevzuatı Yatırımlar, Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Karar'ın uygulanmasına ilişkin tebliğ hükümleri çerçevesinde desteklenmektedir.

- 2012/3305 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” (19.06.2012 tarihli Resmi Gazete)
- 2012/1 Sayılı Uygulama Tebliği (20.06.2012 tarihli Resmi Gazete)

Şekil 11: Yatırım Teşvik Sistemi uygulamaları

BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARINDA SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI								
Destek Unsurları			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB ve EB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB ve EB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği*/**		OSB ve EB Dışı	2 yıl	3 yıl	5yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB ve EB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsis			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Faiz veya Kar Payı Desteği	İç Kredi		-	-	3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi				1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği***			-	-	-	-	-	10 yıl

Şekil 12: Bölgesel Teşvik Uygulaması Kapsamında Destek Oran ve Süreleri

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Yatırım Teşvik Sistemi, Yatırımlarda Devlet Yardımları (Sunum), Temmuz 2023

Van'da Organize Sanayi Bölgesinde (OSB) yapılacak olan Büyükbaş Deri İşleme Tesisi yatırımı Genel Teşvik Uygulamaları ve Bölgesel Teşvik Uygulamaları kapsamında uygulanan destek unsurlarından faydalanacaktır. Altıncı Bölge teşvikleri kapsamında desteklenmeye uygun yatırım kapsamındadır.

5.3. Sosyal Altyapı ve Sosyal Etkiler

5.3.1. Nüfus

Van il nüfusu: 1.188.087 (2024 sonu)Yüzölçümü 21.334 km² olan Van ilinde kilometrekareye 52 insan düşmektedir. Van nüfus yoğunluğu 52/km²'dir. (Yoğunluğun en fazla olduğu ilçe: 364 kişi ile İpekyolu'dur). TÜİK verilerine göre 13 İlçe ve belediye, bu belediyelerde toplam 692 mahalle bulunmaktadır.

Tablo 22: Van ili son Beş Yıl Nüfus Oranları

Yıl	Van Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Artış Hızı
2024	1.118.087	569.525	548.562	% - 0,84
2023	1.127.612	574.993	552.619	% - 0,10
2022	1.128.749	575.453	553.296	% -1,08
2021	1.141.015	581.945	559.070	% - 0,72
2020	1.149.342	585.854	563.488	% 1,11

Kaynak: TÜİK Genel Nüfus Sayımları ve ADNKS sonuçları

5.3.2. İşgücü ve İstihdam Durumu

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, Türkiye’de 15 yaş ve üzeri işsiz sayısı 2022 yılında bir önceki yıla göre 1,6 puan azalarak yüzde 10,4 olmuştur. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 8,9 iken kadınlarda ise yüzde 13,4 olarak tahmin edilmiştir.

Van ilinde 20 ve üzeri istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 29.938 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bazında ise 22.400 çalışan erkeklerden, 7.538 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Van ilinde açık iş oranı yüzde 2,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,3 olup, Van ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 404 kişilik açık iş mevcuttur.

Van ilinde en fazla açık işi olan ikinci meslek grubu; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. İl genelinde açık işlerin içinde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen açık işlerin payı yüzde 4,5 düzeyindedir. Van ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlerine göre incelendiğinde en fazla İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Van ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Ebe Hemşire mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada “Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması” yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 13,8’i bir yıl sonrası için istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Van ilinde istihdamın artacağını öngören işverenlerin oranı ise yüzde 14,4 seviyesindedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 1,6 iken bu oran Van ilinde yüzde 1,5 düzeyindedir.

Van ilinde 2021 Ağustos ayı itibarıyla bildirimi yapılmış 4a zorunlu sigortalı sayısı toplam 103.765 kişi iken kadın sigortalı sayısı ise 25.127 düzeyindedir. İlimizde kamuda istihdam edilen 4a zorunlu sigortalı oranı yüzde 35,6 iken özel sektörün payı yüzde 64,4 seviyesindedir. 4a zorunlu sigortalıların sigorta primine esas aylık ortalama kazancı 5.189 TL’dir. 2021 Ağustos ayı itibarıyla Erkek sigortalıların ortalama kazancı ilimizde kadınların kazancından yüksektir.

Tablo 23: Van İli 2023 Yılı Ekim Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri

Gösterge	Sayı/ Tutar
İş Yeri Sayısı	11.561
Kamu	564
Özel	10.997
Sigortalı Sayısı	112.313
Kamu	31.929
Özel	80384
Erkek	83.384
Kadın	28.635
Ortalama Aylık Kazanç	17.871,20 TL
Kamu	23.404,74 TL
Özel	15.334,94 TL
Erkek	18.300,19 TL
Kadın	16.591,83 TL

Kaynak: SGK 2023 Yılı Ekim Ayı Sigortalı İstatistikleri

Van ilinde 2023 yılı ekim ayı itibarıyla bildirimi yapılmış 4A zorunlu sigortalı sayısı toplam 112 bin 313 kişi iken kadın sigortalı sayısı 28 bin 635 kişidir. İlde kamuda istihdam edilen 4A zorunlu sigortalı oranı yüzde 28,4 iken özel sektörün payı yüzde 71,6 seviyesindedir. 4A zorunlu sigortalıların sigorta primine esas aylık ortalama kazancı 17 bin 871 TL'dir. Van ilinde 2023 yılı ekim ayı itibarıyla erkek sigortalıların ortalama kazancı kadın sigortalıların kazancından yüksektir.

Tablo 24: Van İli Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektör	Kadın	Erkek	Toplam
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	5.627	7.362	12.989
İmalat	2.829	4.140	6.969
Toptan ve Perakende Ticaret	1.523	4.713	6.236
İnşaat	370	3.550	3.919
Ulaştırma ve Depolama	318	3.225	3.543
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	806	738	1.543
Eğitim	645	852	1.497
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtım	107	1.302	1.409
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	188	730	918
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	32	290	322
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	18	152	170
Diğer Hizmet Faaliyetleri	33	59	92
Bilgi ve İletişim	20	70	90
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	3	32	35
Gayrimenkul Faaliyetleri	4	27	31
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0	21	21
Genel Toplam	12.524	27.261	39.786

Kaynak: İŞKUR

Van ilinde çalışanların sektörlere göre dağılımı incelendiğinde İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret Sektörleri çalışan sayısının en fazla olduğu sektörler olarak ön plana çıkmaktadır. Bu üç sektörde çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 65,8 düzeyindedir. İlimizde kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların içinde İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe çalışanların payı yüzde 44,9 seviyesindedir. Van ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür ve bu sektördeki kadın çalışanların oranı yüzde 52,2 düzeyindedir. Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Eğitim sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

İşkur'un yapmış olduğu çalışma kapsamında imalat sanayiye veri oluşması açısından açık işler incelenmiştir. Açık işler, işgücü piyasasında işverenlerin taleplerini ve ihtiyaçlarını ortaya koymaktadır. Açık işlere ilişkin bilgiler derlenerek ihtiyaç duyulan meslekler ve bu mesleklere ilişkin talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisi elde edilmektedir.

Tablo 25: Meslek guruplarında toplam açık işler

Meslek Gurubu	Toplam Açık İş
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	264
Hizmet ve Satış Elemanları	196
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	42
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	34
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	31
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	22
Profesyonel Meslek Mensupları	19
Yöneticiler	2
Genel Toplam	611

Kaynak: İŞKUR

Van ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık iş Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda olduğu tespit edilmiş olup toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 43,1 seviyesindedir. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları grubu bulunmaktadır.

Van ilinde açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 26: Açık İşi En Fazla Olan İlk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası

Meslek	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Analitik Düşünebilme	İletişim ve İfade Yeteneği	İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	Sorun Çözme ve İnişiyatif Alabilme	Takım Çalışması	İş Tecrübesi	Programlama Dili Bilgisi	Bilgisayar Kullanımı	Yabancı Dil
Makineci (Dikiş)	4	2					3	1			
Satış Danışmanı / Uzmanı	5			2	3		4			1	
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi				2	4		3			1	
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)				1	2		3				
Makine Nakışçısı	2						1				
Dokuma Konfeksiyon Makineci	1	3						2			
Kasiyer	4	7	6	2	3	7		5		1	
Garson (Servis Elemanı)	2	4		1	5	6	7	3		3	
Reyon Görevlisi	4	6		2			5	3		1	
Temizlik Görevlisi	5	4	5	1	6	2	3	5			

Kaynak: İŞKUR

Van ilinde açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk sırada yer almaktadır.

5.3.3. Sosyal Gelişmişlik Durumu

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen 2017 yılı Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'na (SEGE-2017) göre Van ili, Türkiye genelindeki 81 il arasında 77. sırada yer almıştır (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2019a). Söz konusu çalışma, Güçlü Temel Bileşenler Analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiş olup; sekiz ana başlık altında toplam 52 değişken esas alınarak hazırlanmıştır. Bu değişkenlerin tamamı, il düzeyinde kişi başına düşen gayri safi yurt içi hasıla (GSYH) dışında, 2011 yılında yayımlanan SEGE çalışmasında da kullanılmıştır. Karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde; Van ili 2011 yılına ait sıralamada 75. sırada bulunurken, 2017 yılı itibarıyla iki basamak gerileyerek 77. sıraya düşmüştür. Bu durum, ilin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinde görece bir gerileme yaşandığını ortaya koymaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan "İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması" (SEGE 2022) kapsamında,

Türkiye genelinde yer alan 973 ilçe 56 değişkene dayalı olarak analiz edilmiş ve her bir ilçenin göreceli gelişmişlik düzeyi ile sosyoekonomik kademesi belirlenmiştir. Bu çalışma sonucunda, Van ili ilçeleri arasında en yüksek gelişmişlik düzeyine sahip olan ilçe İpekyolu olarak tespit edilmiştir. İpekyolu, genel sıralamada 238. sırada yer almakta olup, onu Tuşba (426. sıra) ve Edremit (536. sıra) ilçeleri takip etmektedir. Buna karşılık, Van ilinin sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi en düşük olan ilçeleri arasında Bahçesaray (960. sıra), Saray (958. sıra) ve Çaldıran (956. sıra) yer almaktadır (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022).

Söz konusu bulgular, Van ilindeki ilçeler arasında belirgin sosyoekonomik gelişmişlik farklılıklarının mevcut olduğunu ve bu farkların bölge içi kalkınma dinamiklerini etkileyebilecek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 27: Van ili ilçeleri 2022 SEGE Gelişmişlik Sıralaması

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
İpekyolu	238	1	0,404	2
Tuşba	426	2	-0,19	4
Edremit	536	3	-0,377	4
Erciş	790	4	-0,715	5
Gevaş	832	5	-0,794	5
Çatak	927	6	-1,064	6
Muradiye	937	7	-1,096	6
Gürpınar	939	8	-1,118	6
Başkale	943	9	-1,13	6
Özalp	949	10	-1,156	6
Çaldıran	956	11	-1,22	6
Saray	958	12	-1,237	6
Bahçesaray	960	13	-1,244	6

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı SEGE 2022

Tablo 28: Van ili İlçeleri 2017 SEGE-2022 SEGE karşılaştırması

İlçe Adı	2022 SEGE	2017 SEGE	Değişim
İpekyolu	238	285	47
Tuşba	426	771	345
Edremit	536	738	202
Erciş	790	867	77
Gevaş	832	843	11
Çatak	927	892	-35
Muradiye	937	926	-11
Gürpınar	939	927	-12

Başkale	943	949	6
Özalp	949	938	-11
Çaldıran	956	948	-8
Saray	958	941	-17
Bahçesaray	960	958	-2

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ilçeleri Sosyal Gelişmişlik endeksleri 2017 ve 2022'den alınmıştır.

Van ili ilçelerinden nüfusun yoğun olduğu ilçeler bakımından 2022 SEGE çalışmaları kapsamında değerlendirildiğinde gelişmişlik düzeylerinde olumlu gelişmeler olduğu saptanmıştır. Türkiye sıralamalarında yukarı yönde bir gelişme söz konusu olmuştur.

5.4. Çevresel Etkiler

Ham deri işleme tesislerinin çevresel etkileri; kullanılan hammadde türü, elde edilmek istenen ürünün kalitesi ve özellikleri, uygulanan üretim süreçleri ile tesisin bulunduğu bölgenin yerel koşullarına göre değişkenlik gösterebilir. Fizibilite konusu yatırım ÇED kapsamına giren yatırım türlerindendir. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde tüm unsurlar ayrıntılı biçimde göz önünde bulundurulmalıdır. Yatırıma ilişkin ÇED süreci ve detayları 13. Bölümde açıklanmıştır.

5.5. Alternatifler, Yer Seçimi ve Arazi Maliyeti

Yatırım için en uygun alan OSB'dir. Deri sektörünün işletmeler bakımından yoğun olduğu bölgelerde de yatırımlar OSB'ler içinde yer almıştır. Bunun en büyük sebebi çevresel konular olmaktadır. Ayrıca enerji, su gibi altyapılarında hazır olduğu bölge yatırımın kolaylıkla hayata geçmesini sağlayacaktır.

6. TALEP TAHMİNİ VE KAPASİTE SEÇİMİ

6.1. Talep Tahmin Varsayımı Sektör Analizi

6.1.1. Sektörün Durumu

Türkiye deri sektörü, 1970’li yıllardan itibaren sanayi yapısı içerisinde giderek artan bir öneme sahip olmuş ve son 15–20 yıllık süreçte özellikle **ihracat odaklı üretim altyapısında** kayda değer bir gelişim göstermiştir. Başlangıçta yalnızca yurt içi ham deri kaynaklarını değerlendiren sektör, zamanla **ithal hammadde** ile çalışmaya başlamış ve **yüksek katma değerli ürünlerle dış pazarlarda rekabet** edebilir konuma gelmiştir.

Türk deri sanayii; sahip olduğu üretim altyapısı, teknolojik donanımı ve ihracata dayalı üretim yapısıyla belirli bir rekabet gücüne sahiptir. Ancak sektörün temel girdisi olan ham derinin yurt içi üretimi, miktar ve kalite açısından yeterli düzeyde değildir. Bu durum, sektörün hammadde ihtiyacını büyük oranda ithalatla karşılamak zorunda bırakmaktadır. İthal edilen ham ve yarı işlenmiş derilerin katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülerek özellikle Avrupa’nın kuzey ülkelerine ihraç edilmesi, sektöre önemli bir döviz girdisi sağlamaktadır. Ancak son yıllarda bu ticaret hacminde yaşanan azalmalar, sektörün kayıtlı ihracat kanallarına yönelmesine neden olmuştur.

Bugün itibarıyla deri işleme sanayi Türkiye genelinde belirli bölgelerde yoğunlaşmış durumdadır. Başlıca üretim merkezleri arasında İstanbul (Tuzla), İzmir (Menemen), Tekirdağ (Çorlu), Uşak, Bursa, Balıkesir (Gönen), Bolu (Gerede), Isparta, Hatay ve Manisa (Kula) yer almaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu’nun 2022 yılına ait verilerine göre, deri ve deri mamulleri sektöründe faaliyet gösteren 7.086 işletme bulunmakta ve bu işletmelerde toplam 71.685 kişi istihdam edilmektedir. (Ticaret Bakanlığı, İhracat Genel Müdürlüğü Deri ve Deri Mamulleri Sektör Raporu, 2024).

Deri işleme sektörü, hayvanların ham derilerinin insan gücü, makine ve kimyasal içerikli prosesler yardımıyla işlenerek, güzel görünümlü uzun süre dayanabilen mamul deri haline getirilmesini kapsayan bir sektördür.

G.T.İ.P. No: 41-Ham ve işlenmiş deri, 42-Deri eşya, 43-Postlar kürkleri, 6403-Yüzü deri tabanı kauçuk sunii vb. kösele ayakkabı.

Tablo 29: GTİP Kod Listesi

GTİP Kodu	Tanımı
4104	Sığırların (bufalo dahil) veya atların tabaklanmış veya "crust" (ara kurutmalı) postları ve derileri (kılları alınmış) (parçalanmış olsun olmasın, fakat daha ileri bir işlem görmemiş)
4105	Koyunların veya kuzuların tabaklanmış veya "crust" (ara kurutmalı) derileri (yünü alınmış), (parçalanmış olsun olmasın, fakat daha ileri bir şekilde hazırlanmamış)
4106	Diğer hayvanların tabaklanmış veya "crust" (ara kurutulmuş) post ve derileri (yünü veya kılı alınmış) (parçalanmış olsun olmasın fakat daha ileri bir şekilde hazırlanmamış)
4107	Sığırların (bufalo dâhil) veya atların tabaklama veya ara kurutmadan sonra ileri derecede hazırlanmış deri ve köseleleri (parşömine edilmiş deri dahil) (kılları alınmış) (parçalanmış olsun olmasın, 41.14 pozisyonunda yer alan deri ve köseleler hariç)
4112	Koyun veya kuzuların tabaklama veya ara kurutmadan sonra ileri derecede hazırlanmış deri ve köseleleri (parşömine edilmiş deri dahil) (yünü alınmış) (parçalanmış olsun olmasın, 41.14 pozisyonunda yer alan deri ve köseleler hariç)
4113	Diğer hayvanların tabaklama veya ara kurutmadan sonra ileri derecede hazırlanmış deri ve köseleleri (parşömine edilmiş deri dahil) (yünü veya kılları alınmış) (parçalanmış olsun olmasın, 41.14 pozisyonunda yer alan deri ve köseleler hariç)
4114	Güderi (kombine deri dahil); rügan ve rüganla kaplanmış deri ve köseleler; metalize deri ve köseleler
4115	Esası deri ve kösele veya deri veya kösele lifleri olan terkip yoluyla elde edilen levha, yaprak ve şerit halindeki deri ve köseleler (rulo halinde olsun olmasın); deri ve köselelerin, terkip yoluyla elde edilen deri ve köselelerin, deri ve köseleden eşya imaline uygun olmayan kırpıntı ve diğer döküntüleri; deri ve kösele talaşı, tozu ve unu

Kaynak: ITC Trade Map

6.1.2. Türkiye'nin Dış Ticareti

İhracat

Deri ve deri mamulleri sektörü ihracatı 2022 yılında %15,4 oranında artarak 2,2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Sektörün en önemli ihraç kalemini %58,3'lük pay ile ayakkabılar oluşturmaktadır. Deri eşya, ham ve işlenmiş deri ürünleri ile postlar ve kürklerin ihracatımızdaki payları sırasıyla % 22,8, %11,6 ve %7,3'tür.

Tablo 30: Deri ve Deri Mamulleri Sanayi İhracatı

GTİP İkili Kodu	GTİP İkili Adı	2020	2021	2022	Değişim (2021-2022)	Pay (2022)
41	HAM VE İŞLENMİŞ DERİ	155.983.870	253.123.288	259.994.102	2,6%	11,6%
42	DERİ EŞYA	284.759.307	413.276.875	513.268.194	19,5%	22,8%
43	POSTLAR, KÜRKLER	101.784.750	152.955.824	163.098.960	6,2%	7,3%
64	AYAKKABI	829.418.182	1.081.828.872	1.310.727.523	17,5%	58,3%
Genel Toplam		1.371.946.109	1.901.184.859	2.247.088.779	15,4%	100,0%

Kaynak: Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü Deri ve Deri Mamulleri Sektör Raporu, 2024

Ülkemizin deri ve deri mamulleri sektörü, standart ham deri üretiminin yetersizliği sebebiyle ithalata bağımlı konumda ve ham deri fiyatlarından etkilenir durumdadır. Ham ve işlenmiş deri ihracatı ise, bu duruma paralel bir şekilde yaklaşık 210 milyon dolar ile sektör ihracatından %11,6 pay almaktadır. Başlıca ihracat yapılan ülkeler Hindistan, İtalya, İspanya, Almanya, Portekiz, Çin, ve Güney Kore olarak sıralanmaktadır.

Tablo 31: Ham ve İşlenmiş Deri İhracatında ilk 15 Ülke (GTİP:41)(Bin \$)

ÜLKE	2020	2021	2022	2023	2024
Hindistan	20522	38528	37186	27929	33558
İtalya	22318	35606	53638	27541	24145
İspanya	9836	13134	13523	16704	14826
Almanya	13336	17038	14998	10572	13544
Portekiz	10961	17165	16772	14353	12780
Çin	6468	18537	6964	8960	10277
Kore	9655	16017	14654	8341	8806
Dominik Cumhuriyeti	6290	8154	8922	5615	6346
Bulgaristan	3186	6558	4879	5790	6035
Rusya	2526	6329	6923	6946	5708
Japonya	902	1354	1604	4209	5493
ABD	6224	9010	8451	6420	4572
Meksika	184	395	1871	962	4481
Polonya	1077	2801	2260	2741	4403
Fransa	4053	5115	4843	4170	3715
DİĞER	38443	57376	62621	57293	48042
GENEL TOPLAM	155.984	253.123	260.111	208.548	206.730

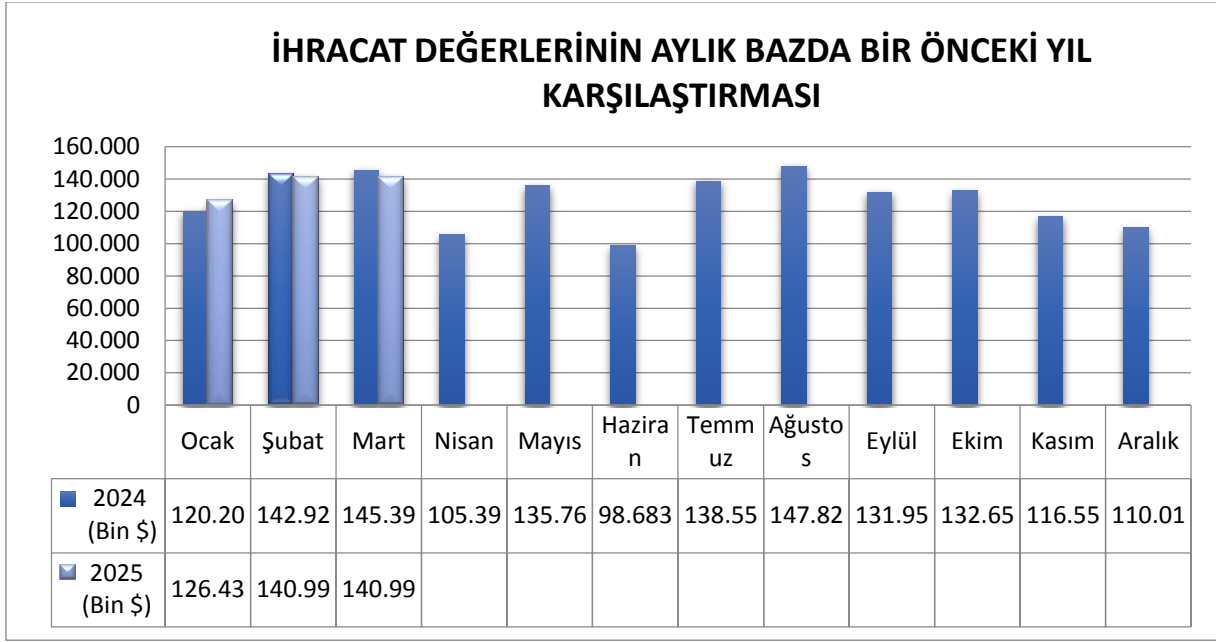
Kaynak: ITC Trade Map

Özellikle deri konfeksiyon ve ayakkabı sektörünce; katma değeri yüksek nihai ürün ihracatının artırılmasını ve ülkemizdeki kaliteli Türk derisinin rakip ülkelere ihracatının önüne geçilebilmesini ve Türk sanayiinde değerlendirilebilmesini teminen kromlu deri ihracatına fon getirilmesine yönelik talepler doğrultusunda büyükbaş hayvanların kromlu derilerinin ihracatına 50 Cent/kg karşılığı TL, küçükbaş hayvanların kromlu derilerinin ihracatına ise FOB ihrac bedelinin % 20'ı karşılığı TL DFİF kesintisi uygulanmaktadır.

Tablo 32: Deri ve Deri Ürünleri İhracatının Türkiye İhracatı İçerisindeki Payı Ocak- Mart 2025

Deri ve Deri Ürünleri İhracatının Türkiye İhracatı İçerisindeki Payı Ocak- Mart 2025						
Birim: 1000 \$	2024 Mart	2025 Mart	Değişim %	Ocak-Mart 2024	Ocak-Mart 2025	Değişim %
Türkiye Genel İhracatı	19.791.093	20.130.269	1,7 %	55.399.374	56.601.188	2,2 %
Deri ve Deri Ürünleri İhracatı	145.748	140.992	-3,3 %	408.874	399,748	-2,2 %
Deri ve Deri Ürünleri İhracatının Genel İhracat içindeki payı %	0,74 %	0,70 %	-4,9 %	0,74 %	0,71 %	

Kaynak: IDMIB Deri ve Deri Mamulleri Sektörü- İhracat Değerlendirme Notu-Mart 2025

Grafik 4: İhracat Değerlerinin Aylık Bazda Bir Önceki Yıl Karşılaştırması

Kaynak: IDMIB Deri ve Deri Mamulleri Sektörü- İhracat Değerlendirme Notu-Mart 2025

Grafik 5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim

Kaynak: IDMIB Deri ve Deri Mamulleri Sektörü- İhracat Değerlendirme Notu-Mart 2025

Tablo 33:Türkiye Deri ve Deri Ürünleri İhracatında ilk 10 Ülke- 2024-2025 Çeyrek Dönem

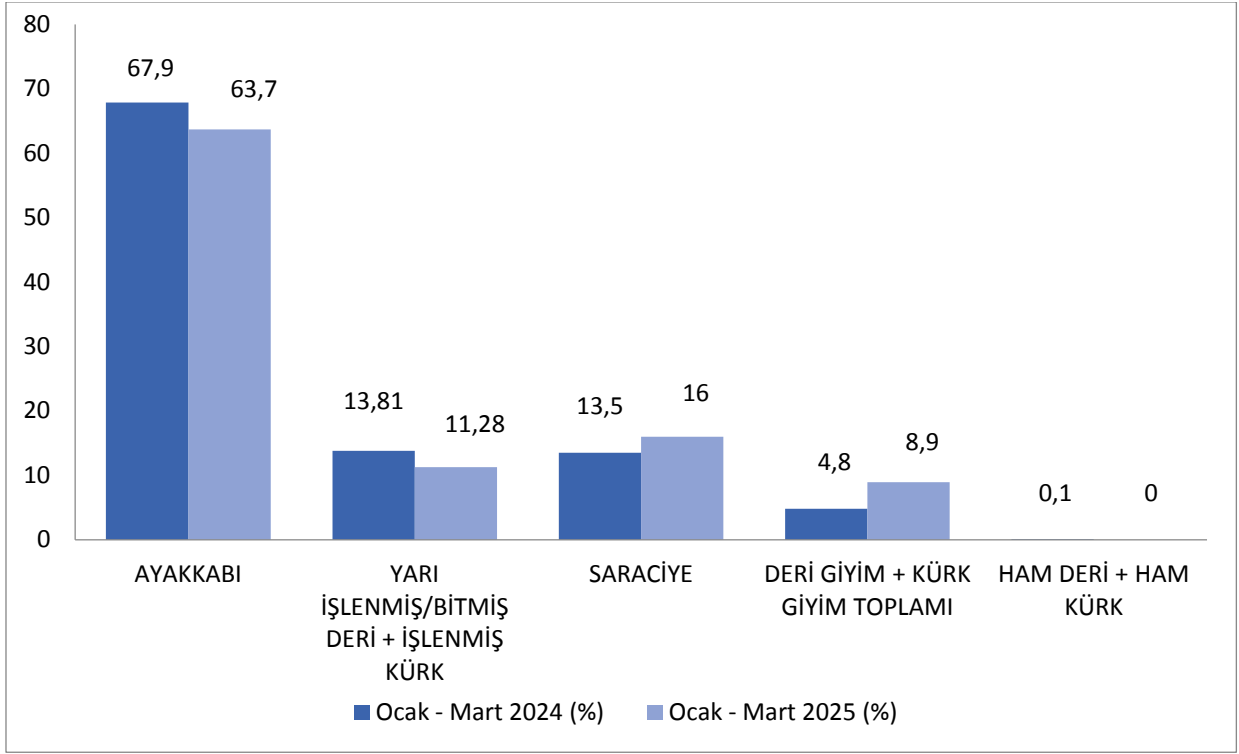
Ülke	2024 Mart (Bin \$)	2025 Mart (Bin \$)	Değişim %	2024 Ocak- Mart (Bin \$)	2025 Ocak- Mart (Bin \$)	Değişim %	Pay %
Almanya	12.995	8.794	-32,3	34.590	30.830	-10,9	7,7
Irak	12.818	10.342	-19,3	28.847	29.005	0,5	7,3
İtalya	10.031	9.860	-1,7	28.452	19.861	-5,8	6,7
Kazakistan	10.327	5.914	77,8	11.418	16.929	73,9	5
Fransa	4.055	4.568	12,7	16.552	17.814	2,3	4,2
Birleşik Krallık	5.843	6.560	12,3	16.618	15.910	-4,3	4
Birleşik Devletler	3.195	4.828	51,1	11.354	15.007	32,2	3,8
Polonya	4.258	6.794	59,5	13.391	14.540	8,6	3,6
Hollanda	3.539	3.475	-1,8	11.059	11.759	6,3	2,9
Romanya	5.125	4.718	-7,9	11.825	11.724	-0,9	2,9
İlk 10 Ülke Toplamı	65.186	65.853	-1,0	184.107	192.353	-4,5	48,1
Diğer Ülkeler ve S. Bölgeler	80.562	75.139	-6,7	224.767	207.395	-7,7	51,9
AB (27) Toplamı	62.920	58.340	-4,2	171.703	167.686	-2,3	41,9
Deri ve Deri Ürünleri İhracatı	145.748	140.992	-3,3	408.874	399.748	-2,2	100

Kaynak: IDMIB Deri ve Deri Mamulleri Sektörü- İhracat Değerlendirme Notu-Mart 2025

ÜLKE GRUPLARI BAZINDA DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACAT RAKAMLARI 2024-2025 İLK ÇEYREK							
Birim 1.000 ABD \$		2024 Mart	2025 Mart	Değişim %	2024 Ocak- Mart	2025 Ocak- Mart	Değişim %
AYAKKABI (FASIL 64)		98.909	90.042	-9	278.728	254.714	-8,6
YARI İŞLENMİŞ/BİTİMİŞ DERİ + İŞLENMİŞ KÜRK		20.133	17.942	-10,9	49.433	45.084	-8,8
4104-4115	YARI İŞLENMİŞ/BİT MİŞ DERİ	15.949	14.031	-12	41.544	37.022	-10,9
4302	İŞLENMİŞ KÜRK	4.184	3.911	-6,5	7.888	8.061	2,2
SARACİYE (GTP 4201-4202- 4203.21/29/30/40-4205-4206)		19.607	23.851	21,6	55.990	63.904	14,1
DERİ GİYİM + KÜRK GİYİM		6.932	9.017	30,1	24.243	35.723	47,4
4203.10	DERİ GİYİM	5.386	7.150	32,7	19.607	25.901	32,1
4303-4304	KÜRK GİYİM	1.546	1.867	20,8	4.636	9.822	111,9
HAM DERİ + HAM KÜRK		117	47	59,6	298	47	-84,1
4101-4103	HAM DERİ	117	0	-100	298	0	-100
4301	HAM KÜRK	0	47	100	0	47	100
DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACATI		145.748	140.992	-3,3	408.874	399.748	-2,2

Kaynak: IDMIB Deri ve Deri Mamulleri Sektörü- İhracat Değerlendirme Notu-Mart 2025

Grafik 6: Ürün Grupları Payları

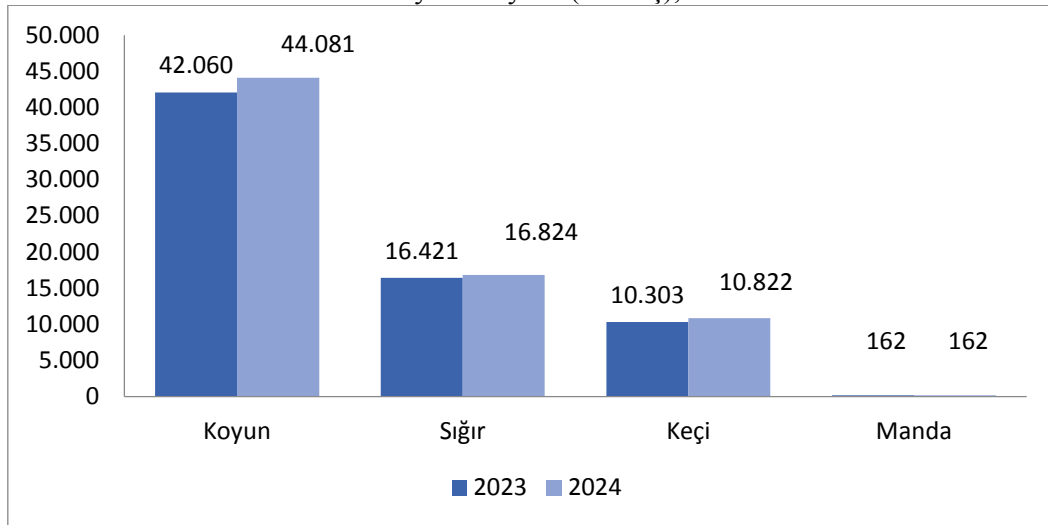

Kaynak: IDMIB Deri ve Deri Mamulleri Sektörü- İhracat Değerlendirme Notu-Mart 2025

6.1.3. Hayvan Varlığı

Türkiye Büyükbaş hayvanlarda, sığır sayısı bir önceki yıla göre %2,5 artarak 16 milyon 824 bin 208 baş, manda sayısı ise bir önceki yıla göre %0,2 artarak 162 bin 51 baş olmuştur. Küçükbaş hayvanlarda, koyun sayısı bir önceki yıla göre %4,8 artarak 44 milyon 80 bin 584 baş, keçi sayısı ise bir önceki yıla göre %5,0 artarak 10 milyon 822 bin 84 baş olmuştur.

Grafik 7: Hayvan Sayıları(bin baş), 2023-2024

Kaynak: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı

Van ili Türkiye içinde hayvancılıkta önemli bir konuma sahiptir. Küçükbaş hayvan sayısı bakımından Türkiye'nin en yüksek sayıya sahip ili büyükbaşta ise üst sıralarda yer almaktadır.

Hayvansal Üretim İstatistikleri

Tablo 34: Van İlindeki Hayvan Varlığı (Baş/Adet)

			2021	2022	2023
Büyükbaş	Manda	Manda	900	625	552
	Sığır	Kültür	47.534	37.925	33.209
		Melez	91.213	74.083	82.226
		Yerli (Sığır)	26.754	20.504	17.206
Küçükbaş	Keçi	Kıl	303.307	306.724	286.423
		Tiftik	-	-	-
	Koyun	Merinos	-	-	-
		Yerli (Koyun)	3.080.913	3.106.786	2.993.722

Kaynak: TUIK

Tablo 35: Türkiye'deki Hayvan Varlığı İstatistikleri, 2023-2024

	2023	2024	Değişim (%)
Büyükbaş Hayvan Varlığı (Baş)	16.583.005	16.986.259	2,4
Sığır	16.421.256	16.824.208	2,5
Manda	161.749	162.051	0,2
Küçükbaş Hayvan Varlığı (Baş)	52.363.410	54.902.668	4,8
Keçi	10.302.940	10.822.084	5,0
Koyun	42.060.470	44.080.584	4,8

Kaynak: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı

6.2. Talep Tahmin Yöntemi

Van ilinde kurulması planlanan Büyükbaş Deri İşleme Tesisi fizibilite çalışmasında, büyükbaş deri işleme tesisi için talep tahmini, hem ulusal düzeydeki ihracat rakamları incelenmiş hem de bölgesel olarak kurum ve kuruluşlardan alınan hayvancılık verileri dikkate alınarak hazırlanmış; karma yöntem yaklaşımı benimsenmiştir. Bu kapsamda hem niteliksel hem de niceliksel analiz tekniklerinden faydalanılmıştır. Fizibilite çalışmasına başlarken ilk olarak Van ilinde hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren ve yatırıma konu tesisten faydalanması potansiyel olarak belirlenmiş gerçek kişi ve kurumlarla iletişim kurulup gerek nitel araştırma

teknîği ile veriler toplanmaya çalışılmış, Anketler yapılmış ve mülakat tekniği ile veriler derlenmiştir.

6.3. Talep Analizi ve Talep Tahmin Sonuçları

Yapılan çalışmalara veri oluşturması adına masa başı çalışmalar ile Türkiye’de dericilik sektörü ile ilişkili kurum ve kuruluşların veri tabanları, bültenleri, raporları, analizleri incelenmiştir. Talep tahmini kapsamında özellikle İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB), Ticaret Bakanlığı, TÜİK ve ITC Trade Map gibi kaynak oluşturan kurumların verileri üzerinden son beş yıla ait ihracat eğilimleri analiz edilmiştir.

Niceliksel Yaklaşım: Veri Tabanlı Trend Analizi

- Türkiye’nin deri ve deri mamulleri ihracatı yukarıda tablo olarak belirtilmiş ve sonuç olarak 2022 yılında %15,4 artan ihracat hacmi sayesinde toplam ihracatın 2,2 milyar dolara ulaştığı görülmüştür.
- 2025 yılı Mart ayı itibarıyla sektör ihracatında genel bir düşüş olmasına rağmen; ilk çeyrek baz alındığında; Kazakistan (%77,8), Polonya (%59,5), ABD (%51,1), Fransa (%12,7) gibi ülkelere yapılan ihracat bir önceki yılın aynı aylarına oranla dikkat çekici bir artış gözlemlenmiştir.
- Türkiye’de deri sektörünün kullanım alanları incelendiğinde, 2025 yılı ilk çeyreğinde ana gruplar; Ayakkabı (%63,7), saraciye (%16) ve yarı işlenmiş deri + kürk (%11,3) grupları toplam ihracat içinde en yüksek paya sahip olduğu görülmüştür.

Yapılan analizler ve göstergeler sonucunda, Türkiye'nin deri ve deri mamulleri ihracatında her geçen gün artan çeşitliliği, katma değer yaratma çabası ve pazar derinliğini ortaya koymaktadır. Türkiye’de işlenmiş deri ürünlerine yönelik sürdürülebilir bir dış talep olduğunu söylemek mümkündür.

Niteliksel Yaklaşım: Yerel Girdiler ve Görüşler

Van ilinde yapılan yerel saha çalışmaları kapsamında:

- Van Ticaret ve Sanayi Odası, mezbaha işletmeleri, ham deri toplayıcıları, ihracatçıları ve sınır ticareti yapan aracı firmalarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
- Görüşmelerde, bölgede çıkan ham derinin büyük oranda işlenmeden başka illere gönderildiği ve bu durumun hem değer kaybına hem de lojistik maliyetlere neden

olduğu belirtilmiştir. Katma değere dönüşmesi gereken yan ürünler atıl ve atık hale dönüşmektedir. Bu da Van ilinin ekonomisini olumsuz yönde etkilemektedir.

- Van ilinde nitelikli eleman yetiştirme potansiyeli gözden kaçmakta ve mevcut genç kapasite beşeri sermaye olarak ekonomiye katılamamaktadır.
- Teknolojiden uzak makineleşmenin ve katma değerli üretimin önünde engeller oluşmaktadır.
- Bölge halkının sürdürülebilir ekonomik döngü oluşturması mümkün olamamaktadır.
- Sınır kenti olan Van'da yapılacak yatırım ile; Irak, İran, Azerbaycan ve Orta Asya ülkeleriyle sürdürülen bölgesel ticaretin, işlenmiş deri ürünleri için istikrarlı ve genişleyen bir pazar sunduğu tespit edilmiştir.

Varsayımlar ve Talebi Destekleyen Etkenler

- Türkiye'nin 2025 yılı Mart ayı itibarıyla deri ve deri mamulleri ihracatında özellikle Kazakistan, İran ve Polonya gibi ülkelere yapılan ihracat %20'nin üzerinde artış göstermiştir.
- Van ili, ham deri üretimi açısından Doğu Anadolu Bölgesi'nin önemli merkezlerinden biri olup, mevcut işleme kapasitesinin yetersizliği sebebiyle büyük oranda dışa bağımlıdır.
- Van'ın hayvancılık altyapısı, sınır ticareti olanakları, hammadde erişimi kolaylığı ve doğu pazarlarına yakınlığı, tesise yönelik yerel ve dış talebin güçleneceği yönünde önemli işaretlerdir.
- Bölgedeki mevcut işletmelerin büyük çoğunluğu, işlenmemiş deriyi başka illere sevk etmektedir. Bu da yerel işleme tesisine olan talebin sürdürülebilir olduğunu göstermektedir.
- Van ilinin 2023 yılı itibarıyla yaklaşık 133.000 büyükbaş hayvana sahip olması, bölgedeki işlenebilir ham deri miktarının potansiyelini ortaya koymaktadır.
- Türkiye'nin 2025 yılı ilk çeyreğinde deri ürünleri ihracatı **399,7 milyon \$**, toplam ihracat içindeki payı **%0,71** düzeyindedir.

Kullanılan karma talep tahmin yöntemi sayesinde hem istatistiksel verilerle desteklenmiş rakamsal tahminler, **hem de** saha deneyimlerine dayalı nitel içgörüler elde edilmiştir. Yapılan analizler, Van ve çevresinde kurulacak olan deri işleme tesisinin iç pazarda ve özellikle Orta Doğu'ya yönelik ihracat pazarında önemli bir talep göreceğini ortaya koymaktadır.

6.4. Kapasite Seçimi

Tesise'e getirilecek her bir deri parçasının ağırlığı 25 kg olarak kabul edilmektedir. Tesisin %100 kapasitede, günlük 800 deri parça işleyebileceği öngörülmektedir. Buna göre günlük işlenebilecek ham deri miktarı

$25 \text{ kg} / \text{adet} * 800 \text{ adet} / \text{gün} = 20.000 \text{ kg} / \text{gün} = 20 \text{ ton} / \text{gün}$ olmaktadır.

Aylık ortalama çalışma süresi 25 gün olarak dikkate alınırsa, tesisin aylık ürün işleme kapasitesi,

$20 \text{ ton} / \text{gün} * 25 \text{ gün} / \text{ay} = 500 \text{ ton} / \text{ay}$ olmaktadır.

Bu tahminlere göre yıllık işlenen ham deri miktarı,

$500 \text{ ton} / \text{ay} * 12 \text{ ay} = 6.000 \text{ ton} / \text{yıl}$ şeklinde gerçekleşmektedir.

Tablo 36: Büyükbaş Deri İşleme Tesisinin yıllar bazında kapasite kullanım oranı tahmini

	YIL 1	YIL 2	YIL 3	YIL 4
Kapasite Kullanım Oranı	% 35	% 50	% 90	% 100
İşlenecek Olan Büyükbaş Deri Miktarı	2,100 ton	3,000 ton	5,400 ton	6,000 ton

7. YATIRIM TUTARI

7.1. Sabit Sermaye Yatırım Tutarı

7.1.1. Arazi Bedeli

Yatırım Van Organize Sanayi Bölgesinde yapılmak üzere planlanmıştır. Van OSB altyapı katılım bedeli metrekare başına 500 TL, yapı ruhsatı 1250 TL/metrekare, iskân ruhsatı 16 TL/metrekare, işyeri açma dosya bedeli 12000 TL'dir. Buna göre yatırım için 15.000 metre kare arsa yeterli olacaktır. Parselin maliyeti aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

Tablo 37: Organize Sanayi Bölgesi Yatırım Parseli Maliyeti

Harcama Kalemi	Birim	Birim Maliyet	Toplam Maliyet
Alt yapı Katılım	15.000 m ²	500 TL/M ²	7.500.000 TL
Yapı Ruhsatı	7.300 m ²	1250 TL/ M ²	9.125.000 TL
İskan	7.300 m ²	18 TL /M ²	131.400 TL
İş Yeri Açma Dosya Bedeli	1	12.000 TL	12.000 TL
Toplam Maliyet (TL)			16.768.400 TL
Toplam Maliyet (EURO)			390.000 EURO

*Euro kur: 1 Euro: 43 TL

7.1.2. Arazi Etüt ve Proje Giderleri

Proje konusu yatırım için ÇED muafiyeti mevcuttur. Bununla birlikte proje özeti ve dosyası ile İl Müdürlüğü ve Valiliğe başvuru yapılması gerekmektedir. Yatırımın inşaatı öncesinde mimari ve statik projeleri, elektrik ve mekanik tesisat projeleri, “ÇED raporlaması” dosyasının hazırlaması için gerekli harcamaya ödenecek bedeller aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

Tablo 38: Deri İşleme Tesisi Etüt ve Proje Giderleri

ETÜT PROJE	TOPLAM TUTAR	AÇIKLAMA
Mimari Projeler	1.370.000	İnşaat Maliyetinin % 1'i
Mekanik, Elektrik Tesisat Projeleri	1.370.000	İnşaat Maliyetinin % 1'i
ÇED Proje Rapor Ön inceleme	380.000	100 ile 500 milyon arasındaki projeler için
ÇED Değerlendirme Rapor	380.000	
ÇED Atıksu Deşarj Bedeli	46.000	
Diğer	106.380	Üst Toplamın yüzde 3'ü
TOPLAM (TL)	3.652.380 TL	
TOPLAM (EURO)	84.939 EURO	

7.1.3. İnşaat İşleri Giderleri

Yatırım için yapılan hesaplama, Mimarlık ve Mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılacak 2025 yılı yapı yaklaşık birim maliyetleri hesabına göre, III. sınıf (b) grubu yapılar grubunda yer almaktadır.

Bu kapsamda 7000 M2 Deri İşleme Tesisi için yapılan hesaplamalarda Birim Maliyeti 18.200TL/M² hesaplanmıştır.

Tablo 39: Deri İşleme Tesisi İnşaatı toplam yaklaşık maliyet

Kelem	Yüzdesel dağılım	Tutar
İnşaat İşleri	% 80	101.920.000 TL
Elektrik Tesisat	%12	15.288.000 TL
Mekanik tesisat	%8	10.192.000 TL
Toplam	%100	127.400.000 TL

Tesise ek olarak 300 Metre kare Enerji, Trafo, Jeneratör Kompresör Odası Birim Maliyeti 18.200.000 TL/ M² hesaplanmıştır.

Tablo 40: 300 Metre kare Enerji, Trafo, Jeneratör, Kompresör Odası

Kelem	Yüzdesel dağılım	Tutar
İnşaat İşleri	% 80	4.368.000 TL
Elektrik Tesisat	%12	655.200 TL
Mekanik tesisat	%8	436.800 TL
Toplam	%100	5.460.000 TL

Genel Toplam 7300 M² Deri İşleme Tesisi ve Enerji, Trafo, Jeneratör Kompresör Odası

Toplam maliyet 127.400.000 + 5.460.000 TL: 132.860.000 TL

Tablo 41: Deri işleme Tesisi İnşaat, Mekanik, Elektrik Yaklaşık Maliyeti

Kelem	Yüzdesel dağılım	Tutar
İnşaat İşleri	% 80	106.288.000 TL
Elektrik Tesisat	%12	15.943.000 TL
Mekanik tesisat	%8	10.628.000 TL
Toplam	%100	132.860.000 TL
Euro Tutar		3.090.000 EURO

*Euro kur: 1 Euro: 43 TL

7.1.4. Ana Tesis Makine, Donanım ve Yardımcı Ekipman Giderleri

Tablo 42: Büyükbaş Deri İşleme Tesisi Makine Ekipman Fiyat araştırması

BÖLÜM	ADET	MAKİNE/EKİPMAN ADI	Birim Maliyet	Toplam Maliyet
DOLAPLAR	4	Islatma-Kireçlik Dolapları	70.000 €	280.000 €
	2	Kromlama Dolapları	65.000 €	130.000 €
	4	Retenaj Dolapları	45.000 €	180.000 €
DERİ İŞLEME MAKİNELERİ	1	Kontinu Kavaletto (Etleme) Makinesi	185.000 €	185.000 €
	1	Kireç Yarma Makinesi	290.000 €	290.000 €
	1	Krom Sıkma Makinesi	140.000 €	140.000 €
	1	Krom Yarma Makinesi	150.000 €	150.000 €
	1	Tıraş Makinesi (3000 mm)	195.000 €	195.000 €
	1	Tıraş Makinesi (1800 mm)	145.000 €	145.000 €
	2	Açık Sıkma Makinesi	170.000 €	340.000 €
KURUTMA	1	Vakum Kurutma Makinesi	575.000 €	575.000 €

EKIPMANI	1	Asarak Kurutma Makinesi	400.000 €	400.000 €
	2	İskefe Makinesi	100.000 €	200.000 €
	3	Kurutma Dolapları	50.000 €	150.000 €
	1	Yaş Çivi Gergi Makinesi	150.000 €	150.000 €
YÜZEY İŞLEME VE İŞLEME SONRASI EKİPMANI	1	Zımpara Makinesi	175.000 €	175.000 €
	1	Silindirli Boya Makinesi	150.000 €	150.000 €
	1	ROTO Press Makinesi	330.000 €	330.000 €
	1	Hidrolik Press Makinesi	180.000 €	180.000 €
YARDIMCI EKİPMAN	1	Forklift Tip-1	30.000 €	30.000 €
	1	Forklift Tip-2	40.000 €	40.000 €
	1	Kompresör	30.000 €	30.000 €
	1	Buhar Kazanı	135.000 €	135.000 €
	1	Jeneratör	60.000 €	60.000 €
TOPLAM				4.640.000 €

*Euro kur: 1 Euro: 43 TL

7.1.5. Taşıma- Sigorta ve İthalat Gümrükleme Gideri

Makineler Yerli ve İthal makine gruplarından oluşmaktadır. Ancak ilgili makinelerin Türkiye’de tedarikçileri bulunduğu Türkiye teslim fiyatları hesaplanmıştır. Herhangi bir gümrükleme gideri bulunmamaktadır. Makineler fabrika çıkış fiyatları olarak hesaplanmış taşıma giderleri dahil alıcıya ait olarak görüşmeler yapılmıştır. Dolayısıyla yurt içi sigorta ve nakliye söz konusu olacaktır. Yaklaşık maliyet sigorta ve nakliye giderleri aşağıda verilmiştir. Yaklaşık olarak %3 sigorta ve nakliye gideri hesaplanmıştır.

Tablo 43: Taşıma-Sigorta Giderleri

Ürünler	Fabrika Çıkış Bedeli	Yurtiçi Makine Ekipman Sigorta ve Nakliye Gideri (%3)
Ana ve Yardımcı Makine grupları	4.640.000 €	139.200 €
Toplam		139.200€

7.1.6. Tefriş Malzemeleri ve Demirbaşlar

Ofis malzemeleri ve genel işlerin yürütülmesi için ihtiyaç duyulan malzemeler.

Tablo 44: Tefriş Malzemeleri ve Demirbaşlar

Tefriş Malzemeleri	Adet	Toplam Tutar	Toplam Euro
1 İnternet Altyapısı ve Bilgisayar Sistemleri	3 Takım	150.000	3.488
2 Yazıcı, fotokopi, Büro Ekipmanları	3 Takım	200.000	4.651
3 Ofisler ve Toplantı Salonu Mobilyası	2 Takım	180.000	4.186
4 Server Bilgisayar	1 Adet	350.000	8.139
TOPLAM		880.000	20.464

7.1.7. Montaj Giderleri

Montaj Giderleri ana makine gruplarının yüzde üç'ü oranında hesaplanmıştır.

Tablo 45: Monta Giderleri

Ürünler	Fabrika Çıkış Bedeli	Yurtiçi Makine Ekipman Sigorta ve Nakliye Gideri (%3)
Ana Makine grupları	4.444.000 €	133.320 €
Toplam		133.320 €

7.1.8. İşletmeye Alma

Deneme üretimi süreci bir hafta (6 gün), deneme üretimindeki KKO yüzde 10 kabul edilmiştir

7.1.9. Genel Giderler

Arazi hariç toplamın yüzde 2'si hesaplanmıştır.

7.1.10. Beklenmeyen Giderler

Arazi hariç toplamın yüzde 2'si hesaplanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalar kapsamında yatırıma ilişkin sabit yatırım tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 46: Sabit Yatırım Tutarı

Yatırım Unsurları		Kümülatif İç Para		1.Yıl	2.Yıl
		TL	EURO	Euro İç Para	Euro Dış Para
1	Arsa	16.768.400	390.000	390.000	
2	Etüt Projelendirme Giderleri	3.652.380	84.939	84.939	
3	Arazi Düzenleme Harcamaları				
4	İnşaat Harcamaları	132.860.000	3.090.000	3.090.000	
5	Çevre Koruma ve Ulaştırma Yatırımı Harcamaları				
6	Ana Makine Ekipmanlar	186.835.000	4.345.000	4.345.000	
7	Yardımcı Makine Ekipmanlar	12.685.000	295.000		295.000
8	Tefriş ve Taşıt Araçları	880.000	20.464		20.464
9	Nakliye ve Sigorta	5.985.600	139.200	139.200	
10	Montaj ve Eğitim	5.732.760	133.320		133.320
11	İşletmeye Alma	697.261	16.215		16.215
12	Genel Gider (%2)	6.972.615	162.721		162.721
13	Beklenmeyen Gider (%2)	7.126.012	165.721		165.721
SABİT YATIRIM TUTARI		380.195.029	8.842.580	8.049.139	793.441

7.2. İşletme Sermayesi

İşletme sermayesi ihtiyacı kurulu kapasitede yıllık işletme giderleri ile öngörülen KKO'larının bir fonksiyonu olarak hesaplanmıştır. Buna Göre işletme sermayesi birinci yıl itibari ile elde edilecek gelirlerde düşünülerek hesaplanmıştır.

Tablo 47: İşletme Sermayesi İhtiyacı

İşletme Sermayesi Unsurları	Süre	Sabit Yıllık Giderler	Değişken Yıllık Giderler	Sabit İşletme Sermayesi	Değişken İşletme Sermayesi	Toplam İşletme Sermayesi
Nakit İhtiyacı	45	371.772,00 €	41.308,00 €	106.200,00 €	11.800,00 €	118.000,00 €

7.3. Toplam Yatırım Tutarı

Tablo 48: Toplam Yatırım Tutarı

Finansal Analiz Unsuru	Büyükbaş Deri İşleme Tesisi
Sabit Yatırım Tutarı	8.842.580,00 EURO
Toplam Yatırım Tutarı	8.960.580,00 EURO
Finansman İhtiyacı	8.960.580,00 EURO

8. PROJENİN FİNANSMANI VE FİNANSAL ANALİZ

8.1. Finansman Öngörüsü

Yatırımın öngörülen tutarlarda gerçekleştirilebilmesi ve planlanan sürede işletmeye alınabilmesi için, finansmanın başlangıç işletme sermayesi olarak hesaplanan bölümünün, sabit yatırım döneminin sonunda; kalan kısmının ise sabit yatırım döneminin başında temin edilmesi gerekmektedir. Yatırım süreci, tüm aşamalarıyla birlikte bir yıl içerisinde tamamlanabilecek şekilde planlanmıştır.

Finansman ihtiyacı hesaplanırken aşağıdaki esaslar dikkate alınmıştır:

- ❖ Yatırıma ilişkin tüm mali hesaplamalar Euro cinsinden yapılmıştır.
- ❖ Yatırım kalemlerine ilişkin ödemeler, yatırım ve faaliyet takvimleri esas alınarak iki yıllık bir dönem içerisinde gerçekleştirilmesi planlanmıştır; tesise ilişkin tüm çalışmaların ikinci yılsonunda tamamlanması öngörülmüştür.
- ❖ Sabit yatırım tutarının en geç birinci yatırım yılının başlangıcında, başlangıç işletme sermayesi ihtiyacının ise en geç sabit yatırım döneminin sonunda ve tesis faaliyete geçmeden önce hazır olması kabul edilmiştir.
- ❖ Finansman ihtiyacının karşılanmasında özkaynak kullanımının yanı sıra belirli miktarda devlet desteğinden faydalanılması planlanmakta; bu doğrultuda yabancı kaynak kullanımına başvurulması öngörülmemektedir.
- ❖ Yatırım sürecinde hibe desteği kullanılması durumunda, Katma Değer Vergisi (KDV) istisnasından yararlanılacağı varsayılmıştır; bu nedenle yatırım dönemi KDV tutarları finansman ihtiyacı hesaplamalarına dahil edilmemiştir.

8.2. Finansman İhtiyacı ve Kaynakları

Yatırımın toplamı 8.842.580 EURO olarak hesaplanmıştır. Başlangıç sermayesinin eklenmesi ile birlikte yatırım tutarı toplam 8.960.580 EURO olarak hesaplanmıştır.

Aşağıdaki tabloda Sabit yatırım tutarı, Sermaye ihtiyacı ve yatırımın hangi kaynaklarla yapılacağına ilişkin tablo hazırlanmıştır.

Tablo 49: Finansman İhtiyacı ve Kaynakları Tablosu (EURO)

Yıllar	1.Yıl		2.Yıl		TOPLAM
<i>FİNANSMAN İHTİYACI</i>	İç Kaynak	Dış Kaynak	İç Kaynak	Dış Kaynak	
Sabit Tesis Yatırımı	8.049.139	-	793.441	-	8.842.580
Finansman Giderleri	-	-	-	-	-
Sabit Yatırım Toplamı	8.049.139	-	793.441	-	8.842.580
İşletme Sermayesi Yatırımı	-	-	118.000	-	118.000
TOPLAM FİNANSMAN İHTİYACI	-	-	-	-	8.960.580
<i>FİNANSMAN KAYNAKLARI</i>	-	-	-	-	-
Öz Kaynaklar	8.049.139		911.441	-	8.960.580
Yabancı Kaynaklar	-	-	-	-	-
TOPLAM FİNANSMAN KAYNAKLARI	8.049.139	-	911.441	-	8.960.580

8.3. Finansman Koşulları ve Sermaye Maliyeti

Yatırımın finansmanında yabancı kaynak öngörülmediği için sadece özkaynak maliyeti söz konusu edilebilir. Özkaynak maliyetinin hesaplanmasında kullanılan risksiz faiz oranı olarak Merkez Bankasının 2025 Nisan vadeli bir yıllık hazine bonosu faizi esas alınmıştır. Uygun borçlanma maliyeti olarak da Ziraat Bankasının şirketlerin yatırım kredilerine uyguladığı bir yıl vadeli tabelâ faizi kullanılmıştır. Bu durumda özkaynak maliyeti $0,046 / 0,28 =$ yüzde 16,42 olarak hesaplanmıştır.

9. TİCARİ ANALİZ

9.1. Ticari Analiz ile İlgili Temel Varsayımlar

9.1.1. İndirgeme/İskonto Oranı

Hesaplamalar EURO üzerinden yapılmış olup indirgeme oranı yüzde 2,5 olarak öngörülmüştür.

9.1.2. Ekonomik Ömür

Yatırımın ekonomik ömrü 20 yıl olarak öngörülmüştür.

9.1.3. Hurda Değer

Hurda değer hesabında, bina ve inşaatların yüzde 50'si, makine ekipmanın yüzde 10'u dikkate alınmıştır.

9.1.4. Yenileme Yatırımları

Tesis yatırımı tamamen yeni yatırım olduğundan ve makine ekipman teknolojiler son teknoloji ve yeni makine ekipmandan oluşacağından dolayı; kullanılacak makinelerin eskimesi ya da üretimdeki verimliliğin azalması söz konusu olmamaktadır. Dolayısı ile Tesiste yenileme yatırımı öngörülmemiştir.

9.1.5. Enflasyon Oranı

Hesaplamalar özellikle makine ekipmanların döviz kuruna endeksli olmasından kaynaklı genel geçer kurlardan EURO kuru seçilmiştir. 2024 ve 2025 yılları Euro enflasyon oranı (yüzde 2,5) esas alınmıştır.

9.2. Ticari Faydalar ve Maliyetler

İşletme giderleri yıllık kurulu kapasite üzerinden hesaplanmış olup nakit akımı tablosuna KKO nispetinde aktarılmıştır. Yıllık gider ve gelir hesaplamaları EURO üzerinden hesaplanmış olup yıllık fiyat artışı hesaba katılmamıştır. Aşağıda yatırım için kurulu kapasitedeki üretimlerin madde balansları verilmiştir.

Tablo 50 İşletme Gelir ve Giderleri Tablosu (EURO)

Yıllar	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4. Yıl	5. Yıl
Kapasite Kullanım Oranı	% 35	% 50	% 90	% 100	% 100
1. İşletme Gelirleri	630.520,00 €	873.520,00 €	1.744.365,00 €	2.101.849,00 €	2.101.849,00 €
2. Üretim Giderleri	410.880,00 €	447.340,00 €	835.916,00 €	851.320,00 €	851.320,00 €
3. Amortisman	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
4. Finansman Giderleri	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
5. Satış Giderleri	2.200,00 €	3.400,00 €	3.800,00 €	3.800,00 €	3.800,00
6. Brüt Kar (1-2-3-4-5)	217.440,00 €	422.780,00 €	904.649,00 €	1.246.729,00 €	1.246.729,00 €
7. Matrahtan İndirilecekler	54.360,00 €	105.695,00 €	226.162,25 €	311.682,25 €	311.682,25 €
8. Vergi Matrahı (6-7)	163.080,00 €	317.085,00 €	678.486,75 €	935.046,75 €	935.046,75 €
9. Vergi ve Stopajlar	%25	%25	%25	%25	%25
10. Net Kar (6-9)	163.080,00 €	317.085,00 €	678.486,75 €	935.046,75 €	935.046,75 €
11. Temettüler	0	0	0	0	0
12. Kullanılabilir Kar	163.080,00 €	317.085,00 €	678.486,75 €	935.046,75 €	935.046,75 €

Tablo 51: Ticari Nakit Akış Tablosu

EURO					
Yıllar	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl
A. Nakit Girişleri	630.520,00 €	873.520,00 €	1.744.365,00 €	2.101.849,00 €	2.101.849,00 €
-Deri İşleme	567.000,00 €	810.000,00 €	1.566.000,00 €	1.800.000,00 €	1.800.000,00 €
-Parça Baş mekanik Hizmetler	63.520,00 €	63.520,00 €	178.365,00 €	301.849,00 €	301.849,00 €
B. Nakit Çıkışları	467.440,00 €	556.435,00 €	1.065.878,25 €	1.166.802,25 €	1.166.802,25 €
-İşletme Giderleri	413.080,00 €	450.740,00 €	839.716,00 €	855.120,00 €	855.120,00 €
-Vergi ve Stopaj	54.360,00 €	105.695,00 €	226.162,25 €	311.682,25 €	311.682,25 €
Nakit Farkı-Nakit Akımı	163.080,00 €	317.085,00 €	678.486,75 €	935.046,75 €	935.046,75 €

9.3. Ticari Faydalar ve Maliyetler

9.3.1. Net Bugünkü Değer

Tablo 52: Net Bugünkü Değer Analizi Tablosu

EURO/YIL												
AÇIKLAMALAR			1.YIL	2.YIL	3.YIL	4.YIL	5.YIL	6.YIL	7.YIL	8.YIL	9.YIL	10.YIL
A	Yatırım Faaliyetlerinden Doğan Nakit Akımı		- 118.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	Sabit Yatırım (-)	-8.842.580										
2	İşletme Sermayesi Yatırımı (-)		- 118.000									
3	Tesisin Hurda Değeri (+)											
B	İşletme Faaliyetlerinden Doğan Nakit Akım		165.280	320.485	994.287	1.250.847	1.295.324	1.341.282	1.388.769	1.437.833	1.488.526	1.540.900
1	Proje Gelirleri (+)		630.520	873.520	1.744.365	2.101.849	2.164.904	2.229.852	2.296.747	2.365.650	2.436.619	2.509.718
2	İ.K.D.V. (+)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	İşletme Giderleri (-)		- 410.880	-447.340	-523.916	-539.320	-550.106	-561.109	-572.331	-583.777	-595.453	-607.362
4	Vergi Ödemeleri (-)		-54.360	-105.695	-226.162	-311.682	-319.474	-327.461	-335.648	-344.039	-352.640	-361.456
C	Finansman Faaliyetlerinden Doğan Nakit Akım		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	Fazi Ödemeleri (-)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Temmettö Ödemeleri (-)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Projenin Nakit Akımı (NNA) (A+B+C)		-8.842.580	47.280	320.485	994.287	1.250.847	1.295.324	1.341.282	1.388.769	1.437.833	1.488.526	1.540.900
Projenin İndirgenmiş Net Nakit Akımı (2,5%)		-8.842.580	48.462	328.497	1.019.144	1.282.118	1.327.707	1.374.814	1.423.488	1.473.779	1.525.739	1.579.422
YATIRIMIN NET BUGÜNKÜ DEĞERİ (EURO)		2.540.590										

Yatırımın NBD pozitifdir. Yatırımın %2,5 iskonto oranı altında ekonomik olarak karlı olduğunu gösterir (NBD > 0)

Yatırımın **İç Kârlılık Oranı (IRR) $\approx$ %3,97** olarak hesaplanmıştır. Bu oran, %2,5'lik iskonto oranından yüksek olduğu için proje finansal açıdan **kârlıdır**. Yatırımın geri ödeme süresi 9. yıl'dır. Fayda Maliyet oranı 1,29'dur.

10. EKONOMİK ANALİZ

10.1. Ekonomik Analiz ile İlgili Temel Varsayımlar

Projenin ekonomik açıdan değerlendirilmesinde geçerlilik ve tutarlılık kontrolü sağlanmıştır. Bu bakımdan reel yatırım ve etkinliği ana hedef olmuştur. Ekonomik analizde kullanılan temel varsayımlar aşağıdaki gibidir:

İskonto Oranı (%2,5): Projenin ekonomik analizinde kullanılan iskonto oranı %2,5 olarak alınmıştır. Bu oran, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın reel faiz oranları ile Avrupa Birliği ülkelerinin enflasyon oranları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu oran kamu yatırımlarında da sosyal iskonto oranı ile örtüşmektedir.

Yatırımın Ekonomik Ömrü (20 Yıl): Ekonomik ömür 20 yıl olarak belirlenmiştir. Ancak bu tür yatırımlarda teknoloji kısa sürede değişmediğinden ve iş akış süreci aynı kaldığından daha uzun ekonomik ömür söz konusu olacaktır. Sektörde bulunan benzer tesislerin ekonomik ömürleri incelendiğinde daha uzun süre üretimde oldukları tespit edilmiştir.

Sabit yatırım ve İşletme Dönemi Giderler: Yatırımın hedeflenen üretim rakamlarına ulaşabilmesi için; diğer benzer tesisler referans alınarak teknoloji düzeyi yüksek ve aynı zamanda sürdürülebilir bir yapının oluşturulmasına dikkat edilmiş ve yatırım tutarı 8.842.580 Euro olarak hesaplanmıştır. İşletme giderleri KKO yıllık bazda dikkate alınarak belirli bir artış projeksiyonu ile, gerek piyasa koşulları gerekse uzman görüşleri alınarak hesaplanmıştır.

Gelir Yapısına ilişkin Hipotezler: Gelirlere ilişkin varsayımlar yapılırken Türkiye'de bulunan diğer tesisler incelenmiş ve genel olarak fason üretimin daha fazla olduğu bulgusuna varılmıştır. Özellikle wet-blue aşamasına kadar işleme yapan tesislerde jelatin ve kollagen fabrikalarına satış imkanı oluşmaktadır. Tesisin hem kendi ürünlerini hemde müşteriler tarafından gönderilen ham maddeleri yarı mamül yada mamüle dönüştürmesinden gelir elde etme imkanı bulunmaktadır. Hesaplamalar piyasadan beklenen satış hacmi ve piyasa satış fiyatları incelenerek hesaplanmıştır. Tesisin ileriki yıllarda nihai ürünü doğrudan deri ürünleri işleme tesislerine sunma olanakları oluşması halinde ton başına 30-45 bin Euro gelir elde etme imkanı oluşabilir. Derinin Avrupa piyasasındaki satış rakamları bu aralıklardadır.

Hibe, Fon, Kredi ve Teşvikler: Ekonomik analizde kamu destekleri dahil edilemeden hesaplamalar yapılarak ham ekonomik görüntünün oluşması hedeflenmiştir.

Yapılan ekonomik varsayımlar yatırımın sürdürülebilirliğini objektif olarak ortaya koymaktadır.

Bu varsayımlara ek olarak tesisin ekonomik avantajlar oluşturması, işletme yönetimine bağlı olarak ayrıca hammadde ve işleme kalitesi ile etkili olabilecektir.

Büyükbaş Deri İşleme Tesisinin ara mamül üretimi için vermiş olduğu hizmet ve üretim süreci daha çok kalite ile öne çıkmasını sağlayabilecektir ancak bunun satış fiyatına yansımaları ve brüt kar marjının artması piyasa koşulları gereği mümkün gözükmemektedir. Karlılık daha çok maliyet yapısının kontrolü ve denetimine bağlıdır.

Dış rekabet baskısı, sektörde yapılması gerekenlere önemli ölçüde ışık tutmaktadır. Sektörün tam kapasitenin oldukça altında faaliyet gösterdiği düşünüldüğünde esas sorun, üretimde değil kalitede ortaya çıkmaktadır. Başka bir deyişle sektörde nicelikten çok niteliğe önem vermenin zorunluluğu ortadadır.

Sektörün fiyat ve kaliteye olan duyarlılığı nedeniyle; üretim, sürekli olarak iş gücü maliyetinin ucuz olduğu yerlere kaymaktadır. Emegın nispi olarak pahalı olduğu ülkeler, taleplerini yurt dışından karşılamaya çalışmakta ve kalkınmaya bağlı olarak da üretim, bölgesel değişimlere uğramaktadır. Sektör, 1970’li yılların sonuna doğru iş gücünün pahalı olduğu gelişmiş ülkelere, emegın daha ucuz ve deri işleme sanayisinin nispeten güçlü olduğu ülkelere ve özellikle de Asya ülkelerine doğru kaymaya başlamıştır.

Sürdürülebilir rekabet avantajı için karşılaşılabilecek sorunların öngörülebilmesi ve proaktif bir strateji oluşturulması gerekmektedir.

- **Maliyet Tasarrufu**

-Üretim Maliyetlerinde,

-İşçilik Maliyetlerinde,

-İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili maliyetlerde tasarruf sağlanarak elde edilebilir.

Üretim yöntemleri ve inovasyon aracılığıyla malzeme, enerji ve ürün verimliliği iyileştirilerek maliyet tasarrufu sağlanabilir. Hem çalışanlar hem de toplum için güvenli ve sağlıklı iş ortamı, daha yüksek üretkenlik sağlayarak, tazminat ve yasal ihtilafları azaltarak, sosyal hizmet ve sağlık giderlerini düşürerek onların yaşam kalitesini iyileştirmek yoluyla işgören sağlık ve güvenlik maliyetlerinde tasarruf sağlayacaktır. İyi çalışma koşulları oluşturarak

motivasyonu ve üretkenliği iyileştirmek; daha düşük devamsızlık veya işgören devir hızı elde etmek, işçilik maliyetlerinde tasarruf sağlayacaktır.

- **Sermaye Kaynaklarına Ulaşmak**

Sürdürülebilir gelişme stratejisi uygulanması yoluyla Tesisin daha az riskli hale gelmesi ve daha düşük faiz oranlarıyla borçlanmasına veya daha düşük oranlarda sigortalanmasına yardımcı olabilir.

- **Sektörel Standartların Belirlenmesinde Söz Sahibi Olmak**

Tesisin iyi uygulamalar gerçekleştirebilirse, rakiplerine oranla standartların oluşturulmasında ve yasal düzenlemelerdeki değişime yön vermede güç sahibi olma fırsatı yakalayabilir.

- **Kurumsal İtibarın Artırılması**

Tesisin sürdürülebilir gelişmeye olan bağlılıkları, kurumsal itibarlarını artırabilir ve faaliyette bulundukları çevredeki varlıklarını devam ettirmede toplumsal onayı devam ettirebilir, aynı zamanda nitelikli işgücünün işletmeye çekilmesine yardımcı olabilir.

- **Pazar Avantajları**

Bütünleşik tedarik zinciri yönetimine doğru yönelim, Tesisin müşterileri ile daha nitelikli ve kapsamlı ilişkiler kurmasına yardımcı olurken müşteriler nezdinde sadece ürün satan bir birim olmaktan çok sağladığı hizmetlerle onlara değer katan bir birim olarak kabul edilmesine katkı sağlar.

Sonuç olarak Tesisin sadece kendi verileri ile değerlendirilmesinden ziyade projeye, Bölgeye ve Sektöre yaptığı katkı ile bakmak doğru olacaktır. Yapılmış olan yatırım büyükbaş hayvan deri işlenmesi ile birlikte öncelik ile bölgeye ve sonrasında sektöre ilave ivme kazandıracağı görülmektedir.

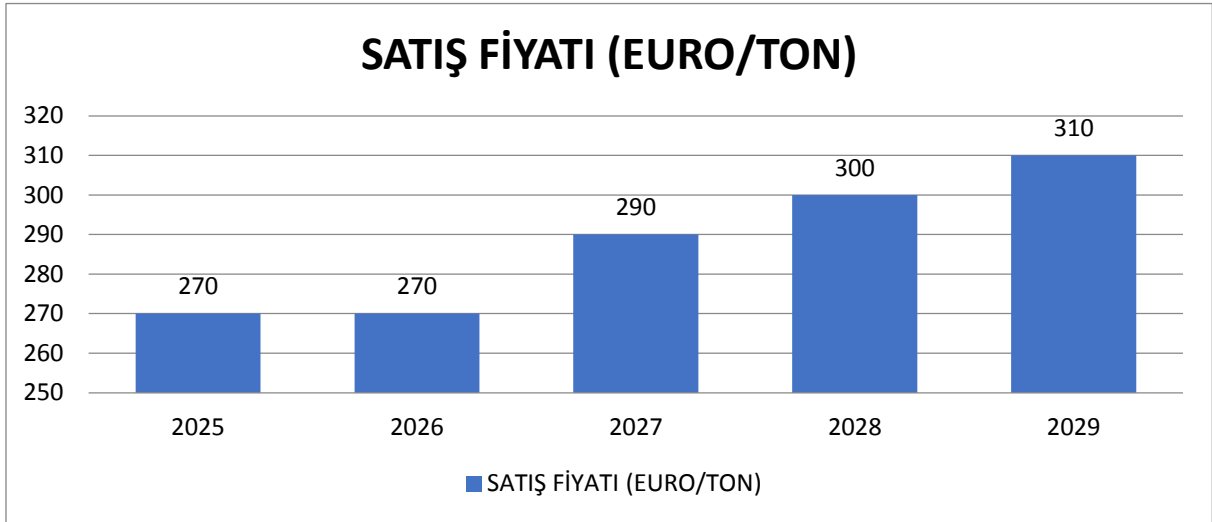
11. FİNANSAL ANALİZ

11.1. Proje Gelir ve Gideri

Büyükbaş Deri İşleme Tesisi Satış Gelirleri; Deri İşleme (tabaklama) kromlanmış deri (wet blue) ve Parça Başlı Mekanik Hizmet Geliri (Açık Sıkma, Vakum, Patpat, Yaş Gergi, Kurutma Dolapları gibi) diğer ara süreçlerden elde edilmesi planlanan gelirlerden oluşmaktadır.

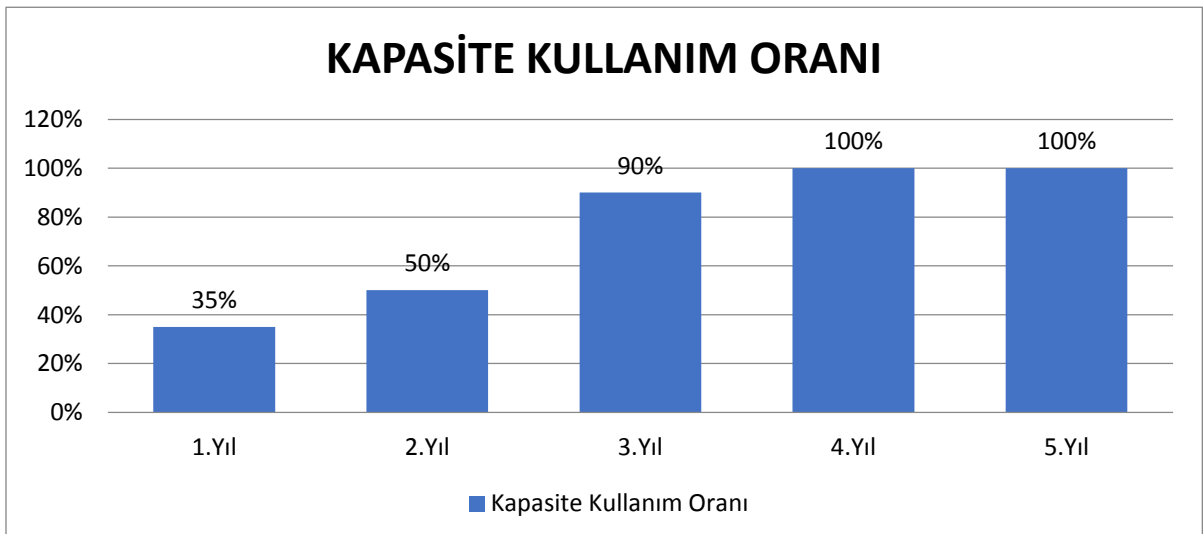
Yıllara göre ton bazında tahmini satış fiyatları birinci yıl ve ikinci yıl için 270 EURO/Ton, üçüncü yıl için 290 EURO /Ton olarak belirlenmiştir. Piyasa fiyatları 290 EURO /Ton düzeyinde seyreden Tabaklama süreci için, giriş fiyatı iskontolu rekabetçi fiyat politikası planlanmıştır.

Grafik 8: Deri İşleme Hizmet Satış Fiyatı

Kapasite kullanımı ilk yıl %35, 2.yıl %50, 3.yıl %90 ve sonraki yıllar için %100 olarak öngörülmektedir.

Grafik 9: Kapasite Kullanım Oranları

Tablo 53: Deri İşleme Tesisi 5 Yıllık Satış Tahmini Tablosu

EURO															
Ürün Türü	1.YIL			2.YIL			3.YIL			4.YIL			5.YIL		
	Miktar (TON)	Birim Fiyat	Tutar	Miktar (TON)	Birim Fiyat	Tutar	Miktar (TON)	Birim Fiyat	Tutar	Miktar (TON)	Birim Fiyat	Tutar	Miktar (TON)	Birim Fiyat	Tutar
TABAKLAMA															
Deri İşleme	2100	270	567.000	3.000	270	810.000	5.400	290	1.566.000	6.000	300	1.800.000	6.000	310	1.860.000
Parça Baş Mekanik Hizmet Geliri	0	0	63.520	0	0	63.520	0	0	178.365	0	0	301.849	0	0	343.010
TOPLAM	2100		630.520	3.000	270	873.520	5.400	290	1.744.365	6.000	300	2.101.849	6.000	310	2.203.010

Yukarıda verilen kapasite kullanım oranları, hizmet kalemleri ve tahmini Euro satış fiyatlarına göre 5 yıllık satış tahmini aşağıdaki gibi öngörülmektedir:

Satış tahmini yapılırken kromlama (wet-blue) aşamasına kadar fason işlemler dışındaki Parça Baş Mekanik Hizmet Geliri (Açık Sıkma, Vakum, Patpat, Yaş Gergi, Kurutma Dolapları gibi) diğer ara işlemler için aylık toplam cironun ortalama %5 kadar bir oranı öngörülmüştür.

Yukarıda görülen yıllık satış miktarı ve birim fiyatlar belirlenirken Tesis giderleri ve piyasa koşulları göz önünde bulundurulmuştur.

Büyükbaş Deri İşleme Tesisinde kullanılan Kimyasallar ve ton başına kimyasal tüketimleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Tesisin ana gider kalemini oluşturan kimyasallar ve enerji, su tüketimi aşağıdaki gibidir.

Tablo 54: Deri İşleme Tesisi Kimyasal, Elektrik, Doğal Gaz, Su Tüketimi (Ton)

GİRDİ KALEMLERİ	BİRİM MALİYET		BİR TON DERİ İÇİN TÜKETİM MİKTARI		ÜRETİM MALİYETİ TON	
Yüzey Aktif Madde (Foril)	1,65	EURO/Kg	5	EURO/Kg	8,25	Euro
Sodyum Bikarbonat	0,42	EURO/Kg	1	EURO/Kg	0,42	Euro
Bakterisit	2,5	EURO/Kg	1	EURO/Kg	2,5	Euro
Sodyum Sülfür	1,38	EURO/Kg	10	EURO/Kg	13,8	Euro
Sodyum Sülfat	1,15	EURO/Kg	10	EURO/Kg	11,5	Euro
Emülgatör	1,5	EURO/Kg	8	EURO/Kg	12	Euro
Yüzey Aktif Madde (Islatıcı)	1,65	EURO/Kg	6	EURO/Kg	9,9	Euro
Amonyum Sülfat	0,35	EURO/Kg	4	EURO/Kg	1,4	Euro
Kireç (Giderici)	0,9	EURO/Kg	5	EURO/Kg	4,5	Euro
Oropon Enzim	0,9	EURO/Kg	2	EURO/Kg	1,8	Euro
Krom	1,2	EURO/Kg	35	EURO/Kg	42	Euro
Sodyum Formiyat	0,85	EURO/Kg	1	EURO/Kg	0,85	Euro
Magnezyum Oksit	1,6	EURO/Kg	2	EURO/Kg	3,2	Euro
Formik Asit	1,28	EURO/Kg	3	EURO/Kg	3,84	Euro
Sülfürik Asit	0,6	EURO/Kg	5	EURO/Kg	3	Euro
Fungusit	21	EURO/Kg	0,85	EURO/Kg	17,85	Euro
Kireç	0,2	EURO/Kg	35	EURO/Kg	7	Euro
Sodyum Klorür (Tuz)	0,2	EURO/Kg	35	EURO/Kg	7	Euro
TOPLAM KİMYASALLAR					150,81	Euro
Elektrik	0,09	EURO/kWh	140	EURO/kWh	12,6	Euro
Doğal Gaz	0,34	EURO/kWh	21	EURO/kWh	7,14	Euro
Su	0,65	EURO/kWh	20	EURO/kWh	13	Euro
Toplam Elektrik, Doğal Gaz, Su					32,74	Euro
TOPLAM MALİYET (TON)					183,55	Euro

Tablo 55: Deri İşleme Tesisi %35-50 Tam Kapasite Personel Giderleri (EURO)

NO	POZİSYON	BÖLÜMÜ	SAYISI	BİRİM MALİYET	AYLIK TOPLAM MALİYET	YILLIK TOPLAM MALİYET
1	Genel Müdür	Yönetim	1	3000	3000	36000
2	Muhasebe Sorumlusu	Muhasebe	1	1050	1050	12600
3	İnsan Kaynakları Sorumlusu	İnsan Kaynakları	0	1050	0	0
4	Üretim Sorumlusu	Üretim	1	1400	1400	16800
5	Deri Teknisyeni (Dolaplar)	Üretim	1	950	950	11400
6	Deri Teknisyeni (Yarma / Etleme)	Üretim	1	950	950	11400
7	Deri Teknisyeni (Makine ayarları)	Üretim	1	950	950	11400
8	Deri İşlenti Operatörü	Üretim	20	800	16000	192000
9	Forklift Operatörü	Üretim	1	800	800	9600
10	Bakım Teknikeri	Üretim	1	800	800	9600
11	Güvenlik Görevlisi	Muhasebe	2	600	1200	14400
	TOPLAM		30		27.100	325.200

Tablo 56: Deri İşleme Tesisi Tam Kapasite Personel Giderleri (EURO)

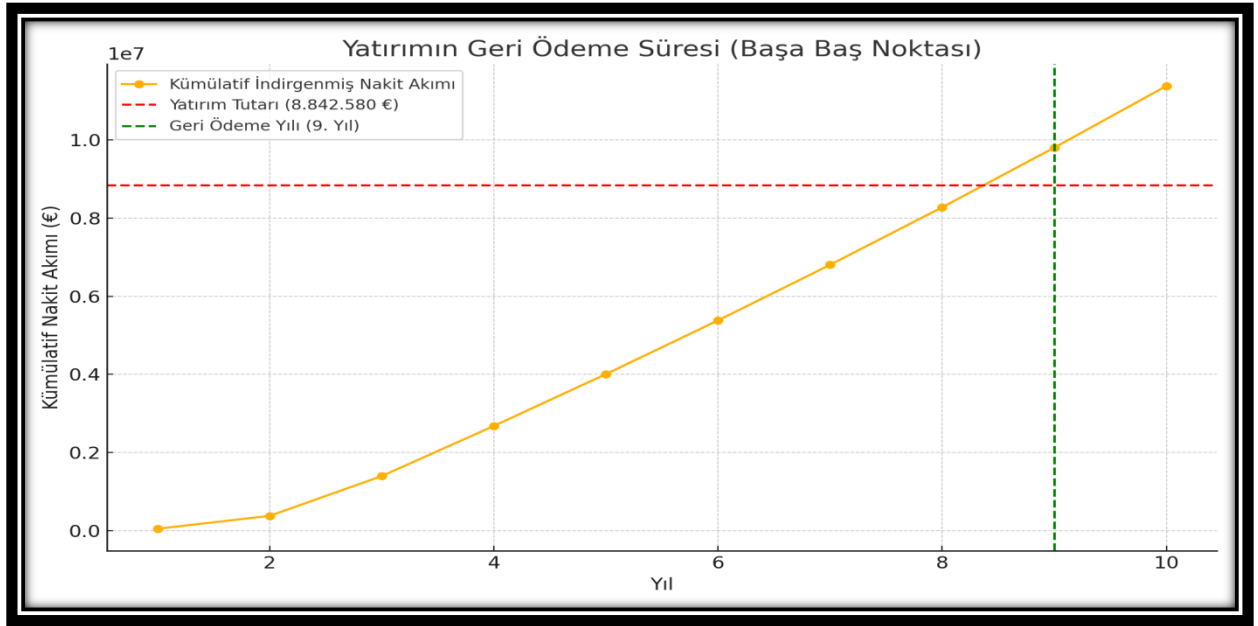
NO	POZİSYON	BÖLÜMÜ	SAYISI	BİRİM MALİYET	AYLIK TOPLAM MALİYET	YILLIK TOPLAM MALİYET
1	Genel Müdür	Yönetim	1	3000	3000	36000
2	Muhasebe Sorumlusu	Muhasebe	1	1050	1050	12600
3	İnsan Kaynakları Sorumlusu	İnsan Kaynakları	1	1050	1050	12600
4	Üretim Sorumlusu	Üretim	1	1400	1400	16800
5	Deri Teknisyeni (Dolaplar)	Üretim	1	950	950	11400
6	Deri Teknisyeni (Yarma / Etleme)	Üretim	2	950	1900	22800
7	Deri Teknisyeni (Makine ayarları)	Üretim	1	950	950	11400
8	Deri İşlenti Operatörü	Üretim	50	800	40000	480000
9	Forklift Operatörü	Üretim	1	800	800	9600
10	Bakım Teknikeri	Üretim	1	800	800	9600
11	Güvenlik Görevlisi	Muhasebe	2	600	1200	14400
	TOPLAM		62		53100	637.200

Tablo 57: İşletme Kuruluş dönemi ve KKO'na göre Gelir Tablosu

EURO				
YILLAR				
GELİR TABLOSU	1.YIL	2.YIL	3.YIL	4.YIL
TABAKLAMA	630.520,00 €	873.520,00 €	1.744.365,00 €	2.101.849,00 €
DERİ İŞLEME	567.000,00 €	810.000,00 €	1.566.000,00 €	1.800.000,00 €
PARÇA BAŞİMEKANİK HİZMETLER	63.520,00 €	63.520,00 €	178.365,00 €	301.849,00 €
Toplam	630.520,00 €	873.520,00 €	1.744.365,00 €	2.101.849,00 €
Üretim Giderleri				
TABAKLAMA	413.080,00 €	450.740,00 €	839.716,00 €	855.120,00 €
TOPLAM	413.080,00 €	450.740,00 €	839.716,00 €	855.120,00 €
BRÜT KAR	217.440,00 €	422.780,00 €	904.649,00 €	1.246.729,00 €
FAALİYET GİDERLERİ				
Genel Yönetim Giderleri	85.880,00 €	125.540,00 €	202.516,00 €	217.920,00 €
Elektrik Gideri	26.460,00 €	37.800,00 €	68.040,00 €	72.360,00 €
Su Gideri	27.300,00 €	39.000,00 €	70.200,00 €	78.000,00 €
Doğal Gaz Gideri	15.000,00 €	21.420,00 €	38.556,00 €	42.840,00 €
Danışmanlık Hizmetleri (Hukuk, Muhasebe)	1.500,00 €	1.500,00 €	1.500,00 €	1.500,00 €
Sigorta Giderleri	3.000,00 €	3.000,00 €	3.000,00 €	3.000,00 €
Personel Yemek Giderleri	9.000,00 €	9.000,00 €	15.000,00 €	15.000,00 €
Diğer Giderler	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Beklenmedik Giderler	420,00 €	420,00 €	420,00 €	420,00 €
Kalite Yönetim Sistemleri ve Belgelendirme	1.000,00 €	10.000,00 €	2.000,00 €	1.000,00 €
Satış Pazarlama Giderleri	2.200,00 €	3.400,00 €	3.800,00 €	3.800,00 €
Personel Giderleri	325.200,00 €	325.200,00 €	637.200,00 €	637.200,00 €
Kuruluş Giderleri	2.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Toplam	413.080,00 €	450.740,00 €	839.716,00 €	855.120,00 €
FAVÖK (Faiz, Amortisman, Vergi Öncesi Kar)	217.440,00 €	422.780,00 €	904.649,00 €	1.246.729,00 €
Amortisman ve Yıpranma Payı	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
FVÖK	217.440,00 €	422.780,00 €	904.649,00 €	1.246.729,00 €
Faiz Gideri	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Vergi Öncesi Kar	217.440,00 €	422.780,00 €	904.649,00 €	1.246.729,00 €
Önceki Dönem Zararları				
Vergiler	54.360,00 €	105.695,00 €	226.162,25 €	311.682,25 €
Net Kar	163.080,00 €	317.085,00 €	678.486,75 €	935.046,75 €

11.2. Başabaş Noktası

Grafik 10: Yatırımın Geri Ödeme Süresi (Başabaş Noktası)

Yatırımın geri dönüşü başabaş noktası 9. Yılda olmaktadır. Bu analiz yatırımın herhangi bir fon kaynağından veya destekten faydalanmayacağı düşünülerek hazırlanmıştır. Teşvik, destek, hibe gibi durumlarda yatırımın geri dönüşü çok daha kısa sürede gerçekleşebilecektir.

12. RİSK ANALİZİ

12.1. Duyarlılık Analizi

Projelerin uygulanması sırasında bazı girdi (*işgücü, enerji, hammadde, vb.*) ve çıktıların miktar ve fiyatlarında, proje değerlendirmelerinde kullanılan değerlerden önemli sapmalar meydana gelebilir ve bu sapmalar neticesinde projenin ekonomik performans gerçekleşmesi proje başında yapılan değerlendirmeden farklı olabilir.

Duyarlılık analizinde, girdi ve çıktı miktar ve fiyatlarında değişiklik olabileceği düşüncesiyle proje girdilerinde bazı indirgemeler yapılmış ve birim satış fiyatı, satış miktarı ve ham deri maliyetindeki $\pm 20\%$ 'lik değişimlerin Net Bugünkü Değer (NBD) üzerindeki etkilerinin olduğunu göstermektedir. Analize göre, satış fiyatı ve ham deri maliyetindeki değişimler, proje finansmanı üzerinde en yüksek etkiyi oluşturmaktadır.

Tablo 58: Duyarlılık Analizi Hesaplaması (Euro)

İskonto Oranı	NBD	Sabit Yatırımın %10 Artması Durumunda NBD	İşletme Giderlerinin %10 Artması Durumunda NBD	İşletme Gelirlerinin %10 Azalması Durumunda NBD	Sabit Yatırım ve İşletme Giderlerinin %10 Artması, İşletme Gelirlerinin %10 Azalması Durumunda NBD
%	EURO				
2,8	2.545.929	1.661.671	1.104.617	1.016.277	132.019
3,2	2.590.242	1.705.984	1.146.763	1.054.638	170.380
4	2.678.868	1.794.610	1.231.054	1.131.361	247.103

- Oluşturulan en olumsuz senaryoda dahi NBD pozitif ve KDV hariç gerekli finansman ihtiyacının üzerinde çıkmaktadır.
- Oluşturulan senaryoların NBD üzerindeki etkisi açısından bakıldığında ise NBD'in en fazla işletme gelirlerindeki azalmaya, daha sonra işletme giderlerindeki artışa, en son da yatırım tutarlarındaki artışa duyarlı olduğu görülmektedir.

12.2. Proje ile İlgili Riskler ve Etkiler

Büyükbaş deri işleme tesisinin hayata geçirilmesi ve işletilmesi sürecinde karşılaşılabilecek temel risk faktörleri ve bunların proje üzerindeki olası etkileri analiz edilmiştir. Riskler hem içsel (proje yapısına ait) hem de dışsal (makroekonomik, yasal, çevresel) unsurlar göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir.

Tablo 59: Yatırım ile ilgili Riskler ve Etkileri

Risk	Açıklama:	Etkisi:	Önlem:
Hammadde Tedarik Riski	Bölgede yeterli miktarda ham deri tedarik edilememesi veya fiyatların öngörülenin üzerinde artması	Üretim kapasitesinde düşüş, maliyet artışı, kârlılığın azalması	Bölgedeki mezbahalarla uzun vadeli tedarik sözleşmeleri yapılması, alternatif tedarikçilerle ilişkilerin güçlendirilmesi
Pazar ve Talep Riski	İşlenmiş deriye olan talebin azalması veya ihracat pazarlarına erişimde zorluk yaşanması.	Gelir kaybı, atıl kapasite oluşumu, nakit akış dengesinin bozulması.	Pazar çeşitlendirmesi, ürün gamının geliştirilmesi (örneğin nitelikli mamul deri üretimi), ihracat desteklerinden yararlanma.
Teknolojik ve Üretim Riski	Kullanılan makine ve ekipmanların arızalanması, teknolojik yetersizlik veya üretim süreçlerinde teknik aksaklıklar.	Üretimin durması, bakım-onarım maliyetlerinin artması, zaman kaybı.	Periyodik bakım takvimi, yedek parça stoğu oluşturma, teknik personel eğitimi.
Çevresel ve Yasal Riskler	Arıtma tesisi performansının yetersiz kalması, çevre mevzuatına uyumsuzluk nedeniyle idari yaptırımlar	Para cezaları, üretimin durdurulması, itibar kaybı	Çevre izinlerinin düzenli güncellenmesi, arıtma sistemlerinin standartlara uygun işletilmesi, ÇED ve EPDK gibi kurumsal denetimlere hazır olunması
Finansal Riskler	Döviz kuru dalgalanmaları, faiz oranlarındaki artış veya krediye erişim güçlüğü	Maliyet artışı, yatırımın geri ödeme süresinin uzaması	Giderlerin mümkün olduğunca yerel para birimiyle planlanması, özkaynak oranının yüksek tutulması, sabit

			faizli finansman tercih edilmesi
İşgücü Riski	Kalifiye personel temininde zorluk, iş gücü devri oranlarının yüksek olması	Üretim kalitesinde düşüş, verim kaybı	Yerel meslek liseleri ve İŞKUR ile iş birliği, istihdamda cazip sosyal koşulların oluşturulması

12.3. Temel Risklerle İlgili Risk Azaltma Tedbirleri

Tablo 60: Risk Analizi Tablosu

Riskler	Dönem	Riskin Ortaya Çıkma Olasılığı	Önlemler	Riskin Giderilme Olasılığı
Deri pazarında fiyat dalgalanmaları	İşletme	Orta	Uzun vadeli tedarik anlaşmaları, sabit fiyatlı satış sözleşmeleri, alternatif pazar kanallarına erişim	Yüksek
Talep düşüşü, pazara giriş zorlukları	İşletme	Düşük	Pazar araştırması yapılması, tanıtım ve markalaşmaya yatırım, ihracat alternatiflerinin değerlendirilmesi	Yüksek
Tedarik yetersizliği, maliyet artışları	İşletme	Orta	Yerel tedarikçilerle sözleşmeli üretim, alternatif tedarik kaynaklarının geliştirilmesi	Yüksek
Elektrik ve doğalgaz fiyatlarındaki artış	İşletme	Orta	Enerji verimliliği sağlayan sistemlerin kurulması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı	Yüksek
Döviz kuru oynaklığı, faiz oranı artışları	İşletme	Yüksek	Döviz cinsinden borçlanmadan kaçınılması, faiz koruma stratejileri kullanılması	Yüksek
Personel yetersizliği, teknik arıza vb. durumlar	İşletme	Orta	Sürekli personel eğitimi, yedek ekipman temini, bakım planlarının düzenli uygulanması	Yüksek
Çevresel mevzuata uyum eksikliği, izin süreçlerinde gecikmeler	İşletme	Düşük	Çevre danışmanlık hizmetleri alınması, projenin başından itibaren izin süreçlerinin planlanarak takibi	Yüksek

13. ÇEVRESEL ANALİZ

13.1. Çevresel Etkilerin Ön Değerlendirmesi

Ham deri işleme tesislerinin çevresel etkileri; kullanılan hammadde türü, elde edilmek istenen ürünün kalitesi ve özellikleri, uygulanan üretim süreçleri ile tesisin bulunduğu bölgenin yerel koşullarına göre değişkenlik gösterebilir. Bu sebeple, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde tüm bu unsurlar ayrıntılı biçimde göz önünde bulundurulmalıdır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 25 Kasım 2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği’ni uygulamak için yetkili makam olup, Yönetmelik Ek II kapsamında listelenen projeler için görevlerinin bir kısmını Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine devretmiştir.

Deri işleme, son derece çürümeye yatkın bir malzeme olan ham deriyi, çok çeşitli ürünlerin imalatında kullanılabilecek dayanıklı bir malzeme olan deri haline getirmekten oluşmaktadır. Tüm proses, karmaşık kimyasal reaksiyonlardan ve mekanik proseslerden oluşmaktadır. Bunlar arasında, deriye dayanıklılığı ve kendine özgü karakterini kazandıran tabaklama en önemli aşamadır. Proseslerin sonunda mamul ürün dayanıklılığa, su geçirimsizliğine, sıcaklık direncine, esnekliğe ve ter ile hava geçirgenliğine sahip olmaktadır.

Konfeksiyon ürünleri hariç olmak üzere, 2.000 ton/yıl ve üzeri kapasiteye sahip ham deri işleme tesisleri ÇED Yönetmeliği Ek -1 listesi kapsamındadır ve doğrudan ÇED prosedürüne tabidir. Yine konfeksiyon ürünleri hariç olmak üzere, 2.000 ton/yıl’ın altında kapasiteye sahip ham deri işleme tesisleri ÇED Yönetmeliği Ek-2 kapsamında değerlendirilmektedir ve seçme eleme kriterlerine tabidir.

Ham deri işleme tesisi projelerinde, mevcut durumu tespit edebilmek için yüzey ve yeraltı suyu analizleri, arka plan gürültü ölçümü, hava kalitesi ölçümü (toz ve baca gazı kirletici parametreleri), flora fauna tespit vb. çalışmaların yapılması uygundur. İnşaat aşamasında, toz ve gürültü oluşumunun yanısıra, şantiye sahasında oluşan atıksuların potansiyel etkilerine dikkat etmek ve bu etkileri azaltıcı önlemleri almak gerekmektedir.

Ham deri işleme tesislerinde işletme aşamasında en önemli çevresel sorunlar; proses kaynaklı atıksu emisyonlarının toprağa ve suya/yeraltı suyuna karışması riski, hava emisyonları ve kokudur. Tesis söküm işlemleri sırasında yine inşaat aşamasındaki potansiyel etkilere karşı önlem alınması gerekmektedir. Tesisin söküm işlemleri ve arazi rehabilitasyonu sonrası izlenmesi gereken potansiyel bir etki bulunmamaktadır.

13.1.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Sürecine İlişkin Mevzuat Çerçevesi

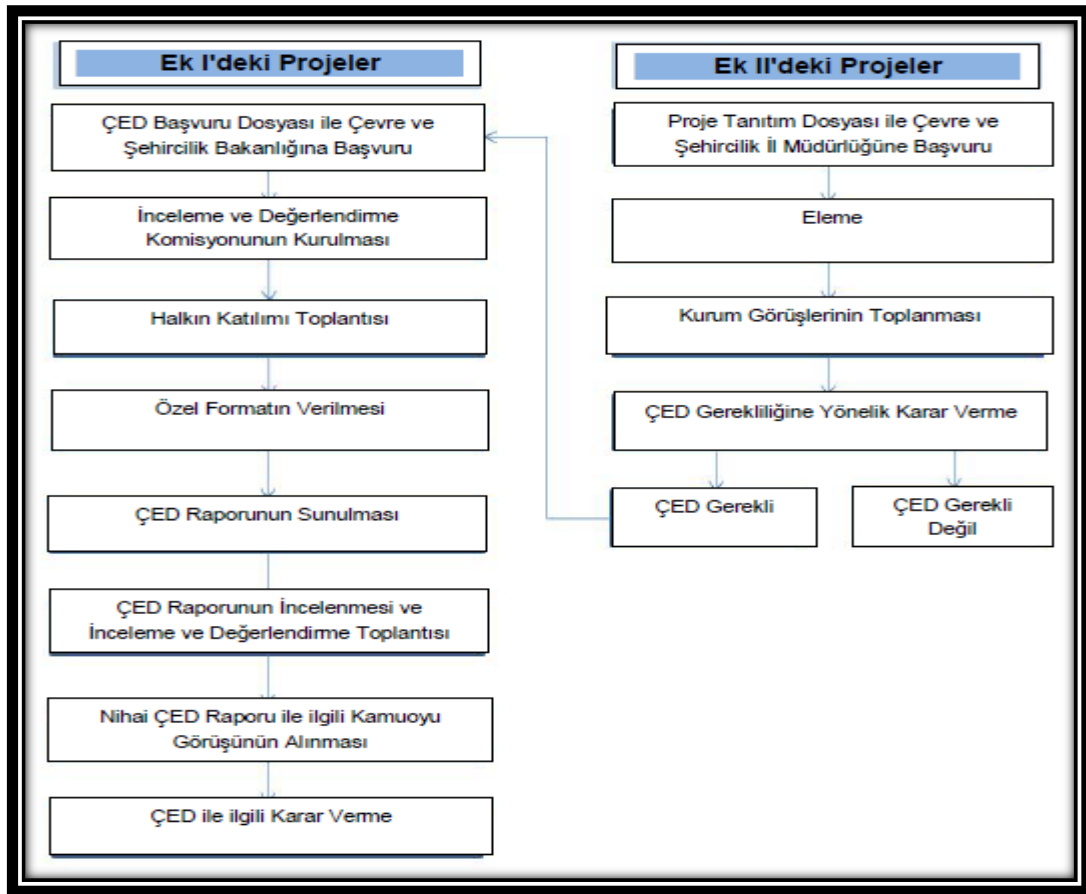
Türkiye’de çevresel etki değerlendirme uygulamaları, ÇED Yönetmeliği kapsamında yürütülmekte olup, bu yönetmelik projelerin çevresel etkilerinin önceden belirlenmesi ve olası olumsuzlukların önlenmesine yönelik yasal bir zemini oluşturmaktadır. Yönetmelik kapsamında değerlendirilecek projeler, **Ek-1** ve **Ek-2** olmak üzere iki ana liste altında sınıflandırılmaktadır.

Ek-1 Listesi Kapsamında Değerlendirilen Projeler

Ek-1 listesinde belirtilen faaliyetler, çevresel etkileri bakımından yüksek risk taşıyan projeler olarak kabul edilmekte ve bu tür projeler için **ÇED Raporu hazırlanması zorunludur**. Ayrıca, hâlihazırda kapsam dışı olarak değerlendirilen bir projede kapasite artışı ya da genişleme planlanması durumunda, projenin yeni toplam kapasitesinin Ek-1 listesinde belirtilen eşik değerleri aşması halinde, proje yeniden ÇED sürecine tabi tutulur. Bu düzenleme, AB ÇED Direktifi ile uyumlu olacak şekilde yapılandırılmıştır.

Ek-2 Listesi Kapsamındaki Projeler ve Seçme-Eleme Süreci

Ek-2 listesinde yer alan projeler ise, çevresel etkileri daha sınırlı kabul edilen ancak proje ölçeğine, yerine ve niteliğine bağlı olarak olumsuz etkiler oluşturabilecek faaliyetlerdir. Bu projeler için doğrudan ÇED Raporu hazırlama zorunluluğu bulunmamakla birlikte, "**Seçme ve Eleme Kriterleri**" çerçevesinde değerlendirilmeleri gerekmektedir. Bu süreç sonunda ilgili proje için "**ÇED Gereklidir**" veya "**ÇED Gerekli Değildir**" kararı verilir.

Şekil 13: Türkiye’de ÇED Prosedürü Aşamaları

13.2. Çevresel Riskler ve Azaltma Tedbirleri

Çevresel riskler bakımından Deri İşleme Tesisinde birçok etki mevcuttur. Çevre Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan Ham Deri işleme tesislerinin çevresel etkileri ve alınacak önlemleri raporuna göre etkiler:

- ❖ Arazi Hazırlık ve İnşaat Aşaması
- ❖ İşletme Aşaması
- ❖ İşletme Faaliyete Kapandıktan Sonra Olabilecek Etkiler ve Alınacak Önlemler
- ❖ Kaynak tüketimi

Olarak etkileri gruplandırmıştır.

Bu tedbirler doğrultusunda işletme aşamasına yönelik ve genel atıklara ilişkin muhtemel etkiler ve önleme önerileri aşağıdaki şekilde derlenmiştir.

İŞLETME AŞAMASI

Toprak ve Jeoloji

Beklenen Etkiler:

- Tesis içinde yer alan boru hatlarında meydana gelebilecek hasar veya sızıntılar, toprak yüzeyine kimyasal madde yayılımına neden olarak toprak kirliliğine yol açabilir.

Önerilen Önlemler:

- Tüm operasyon alanlarının, teknik mevzuata ve ekipman üreticilerinin tavsiyelerine uygun olarak geçirimsiz malzeme (örneğin beton) ile kaplanması,
- Borular, depolama üniteleri ve atık su havuzlarının düzenli aralıklarla denetlenmesi ve bakım işlemlerinin sistematik olarak gerçekleştirilmesi,
- Olası kazalara karşı hazırlıklı olunması adına; sızıntı, dökülme veya arıza durumlarına yönelik acil müdahale planlarının önceden hazırlanması ve personele eğitimlerle aktarılması.

Gürültü ve Titreşim

Beklenen Etkiler:

- Tabaklama süreci ve ilgili mekanik faaliyetlerden (tanklar, mikserler, pompalar, kompresörler, jeneratörler vb.) kaynaklı olarak ortamda gürültü düzeyi artabilir.

Önerilen Önlemler:

- Ekipmanların uygun mühendislik tasarımıyla yerleştirilmesi ve periyodik bakımlarının yapılması sayesinde gürültü seviyeleri kabul edilebilir sınırlar içerisinde tutulabilir.

Hava Kalitesi

Beklenen Etkiler:

Ham deri işleme faaliyetleri sırasında çeşitli kaynaklardan hava kirletici emisyonlar açığa çıkabilir:

- Yağ giderme ve finisaj aşamalarında organik solvent salınımı,
- Sprey boyama ve kurutma işlemlerinden uçucu organik bileşikler (UOB),
- Kireçhane ve atık su arıtma süreçlerinden sülfid bileşikler,
- Amonyak yayılımı (özellikle kireçhane, boya kurutma, kılların giderilmesi gibi süreçlerde),
- Toz kaynaklı emisyonlar (kimyasal depolama, traşlama, frezeleme gibi işlemler),
- Koku emisyonları (NH₃, H₂S, UOB ve CH₄ gibi).

Önerilen Önlemler:

Organik solvent ve UOB emisyonlarına karşı:

- Su bazlı boyaların kullanımı teşvik edilmeli,
- Rulo veya perde kaplama teknolojilerine öncelik verilmeli,
- Yasaklı solventlerin kullanımına kesinlikle izin verilmemeli,
- Islak filtreler, aktif karbon, biyofiltre sistemleri, termal oksidasyon gibi ileri arıtım yöntemleri uygulanmalı.

Sülfat kaynaklı gazların azaltılması için:

- pH değeri 10'un üzerinde tutularak sülfat oksidasyonu sağlanmalı,
- Anaerobik ortam oluşumu engellenmeli,
- Sülfat manganiz ile desteklenen kimyasal çözümler uygulanmalı,
- Etkin havalandırma sistemleri kullanılmalı.

Amonyak kontrolü için:

- Islak filtre sistemleriyle havanın nötralizasyonu sağlanmalı.

Toz emisyonlarının önlenmesi adına:

- Merkezi emme sistemleri kurulmalı,
- Siklon üniteleri ve gerekirse filtreleme sistemleri (ıslak filtre, torba filtre) entegre edilmeli.

Koku kontrolü için:

- Derilerin hızla konservasyona tabi tutulması,
- Arıtma çamurunun bekleme süresinin kısaltılması ve %30'un üzerindeki kuru madde oranlarına ulaşılması,
- Yoğun koku üreten alanların havalandırılması ve bu havanın biyofiltre sistemleri ile arıtılması önerilir.

Halk Sağlığı Etkileri de dahil Genel Sosyoekonomik Etkiler

Beklenen Etkiler:

- Sızıntı ve dökülmelere bağlı olarak yeraltı suyu, yüzey suları ve toprağın kirlenmesi,
- Çalışanların kimyasal maddelere maruz kalması,
- Tesisten yayılan kokular nedeniyle çevre halkının olumsuz etkilenmesi,
- Yangın, patlama veya toprak altı gaz birikimi gibi büyük risklerin halk sağlığına etkisi,
- Tarım, turizm ve gayrimenkul değerleri üzerinde baskı oluşturmaması.

Önerilen Önlemler:

- Su, hava ve toprak kirliliğini önlemeye yönelik çevresel önlemler eksiksiz uygulanmalı,
- Çalışanlara uygun kişisel koruyucu donanımlar sağlanmalı,
- Organik solvent yerine su bazlı kimyasallar tercih edilmeli,
- Kimyasal taşınımı ve dozajlama işlemlerinde otomatik ve kapalı sistemler kullanılmalı,
- Kapalı çalışma alanlarında etkili havalandırma sistemleri kurularak maruziyet azaltılmalı.

Yüzey ve Yeraltı Sularına Etkiler

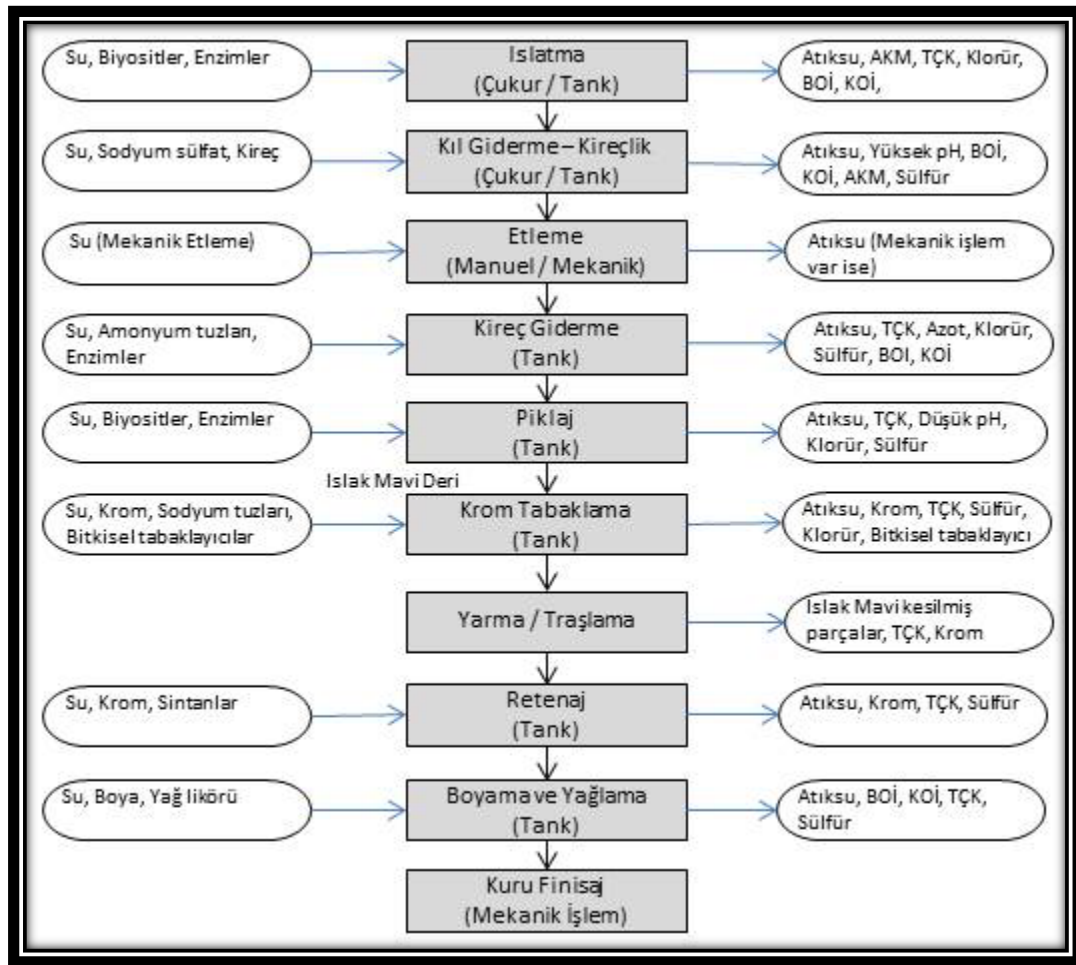
Beklenen Etkiler:

Ham deri işleme süreçlerinde kullanılan yüksek miktardaki su, süreçlere bağlı olarak değişen içerikte ve miktarda atıksu oluşumuna neden olur. Özellikle kireçhane işlemleri (ıslatma, etleme, kıl giderme, kireçleme gibi) bu açıdan dikkat çeker; bu işlemler sonucunda oluşan atıksular, deri parçacıkları, kir, kan ve hayvansal atıklar nedeniyle yüksek seviyede organik madde ve askıda katı madde içerir.

Tabaklama aşamasında ortaya çıkan atık sular ise sülfür bileşikler, amonyak tuzları ve kalsiyum türevleri içerebilir ve genellikle hafif alkali karakterdedir. Piklaj ve tabaklama işlemlerinden sonra ortaya çıkan atıksuların içeriği, kullanılan tabaklama yöntemine bağlı olarak farklılık gösterir. Finisaj işlemlerinde doğrudan atıksu oluşmasa da, bu aşamada kullanılan cila maddeleri, solventler ve pigmentler dolaylı kontaminasyonla atıksuya karışabilir.

Tablo 61: Konvansiyonel İşleme Sonucu Kümülatif Atıksu Oluşum Miktarı

İşlem	Atıksu (m ³ / ton ham deri)
Kireçhane işlemleri	20-25
Islak mavi deri üretimi	21-28
Nihai deri üretimi	34-40

Şekil 14: Ham Deri İşleme Sürecinde Ana Girdiler ve Su Çıktıları

Önerilen Önlemler:

- Üretim sürecinde ve ekipman temizliğinde kullanılan su miktarı minimize edilmelidir.
- Sürekli akan su sistemleri yerine kesikli yıkama yöntemleri tercih edilmelidir.
- Mümkün olan yerlerde atıksu geri kazanımı sağlanmalıdır.
- Kullanılmış krom, yağ çözücüler ve tuzlar gibi kimyasallar geri kazanılmalı veya yeniden kullanılabilir hale getirilmelidir.

- Asidik ve bazik atıksuların birlikte dengelenmesi sağlanarak pH düzenleme ihtiyacı azaltılmalı; bu amaçla sistem tasarımı uygun şekilde yapılmalıdır.
- Arıtılmamış atıksuların doğrudan alıcı ortamlara deşarjı kesin olarak engellenmeli; çıkış suyu düzenli olarak kalite parametreleri açısından izlenmelidir.
- Yağmur sularının atık su arıtma sisteminin kapasitesini zorlamaması için ayrı bir hatta toplanması sağlanmalı; potansiyel kirlenmeye açık bölgeler çatı veya benzeri yapılarla kapatılmalıdır. Gerekli hallerde yağmur suyu da deşarj öncesi arıtılmalıdır.

Tabakhane Kaynaklı Atık Sulara Yönelik Arıtım Yöntemleri:

- **Kaynağında kontrol:** Kromun ön işleme uzaklaştırılması ve geri kazanımı,
- **Yağ ve yüzer madde ayrımı:** Yağ tutucular, su/yağ ayırıcılar, sıyrıcılar,
- **Katı madde kontrolü:** Filtrasyon ve sedimantasyon uygulamaları,
- **Akış dengelemesi:** Dengeleme havuzları ile debi ve yük kontrolü,
- **Biyolojik arıtım:** BOİ giderimi için aerobik sistemler, azot ve fosfor giderimi için biyolojik prosesler,
- **Dezenfeksiyon:** Gereken durumlarda çıkış suyunun klorlanması,
- **Çamur arıtımı:** Kalıntıların susuzlaştırılması ile bertaraf öncesi hacim azaltımı.

Bitkiler, Hayvanlar, Ekosistem ve Peyzaj Üzerindeki Etkiler

Beklenen Etkiler:

- Arazi kullanımındaki değişiklikler; kara ve sucul hayvanların yaşam alanlarını ve göç yollarını olumsuz etkileyebilir.
- Arıtılmamış atık sular, sucul ekosistemlerin doğal özelliklerini bozabilir.
- Tesisin görsel etkisi, peyzaj bütünlüğünü zedeleyerek turizm ve yerleşim bölgelerinde rahatsızlık yaratabilir.

Önerilen Önlemler:

- Yerli türlerin yeniden kazandırılması ve istilacı türlerin kontrolü sağlanmalıdır.
- Hayvanlar için alternatif göç yolları oluşturulmalı, hassas alanlardaki bitki örtüsü izlenmeli ve gerekirse ilave dikim yapılmalıdır.
- Görsel etkilerin azaltılması amacıyla yolların kenarlarına ağaçlandırma yapılmalıdır.

Atık Yönetimi

Beklenen Etkiler:

- Deri işleme sonucunda ham derinin yalnızca %20–25'i ürüne dönüşür; geri kalan kısımlar çeşitli katı atıklar ve kimyasal kalıntılar olarak çevreye yük oluşturur.
- Krom, sülfür, boya ve diğer kimyasallar içeren atıklar çevresel risk taşır.

Önerilen Önlemler:

- Kimyasal kullanımı ve atık oluşumu en aza indirilmelidir.
- Atıklar ayrıştırılmalı, geri kazanım ve yeniden kullanım olanakları değerlendirilmelidir (ör. hayvan ürünleri, salpa deri).
- Arıtma çamurları analiz edilerek uygun lisanslı tesislerde bertaraf edilmeli veya geri kazanılmalıdır.
- Evsel ve tehlikeli atıklar yasal mevzuata uygun şekilde yönetilmelidir.

14. SOSYAL ANALİZ

14.1. Projenin Sosyal Etkileri

Proje konusu yatırım Van ilinde yapılması planlanan büyükbaş deri işleme tesisi, bölgesel kalkınma açısından değerlendirildiğinde Van gibi gelişmişlik düzeyi düşük bir olan ilin kalkınmasına olumlu etki edecektir. Yeni bir iş kolunun ortaya çıkmasını sağlayacak sosyal dinamikleri harekete geçirecektir. Aynı zamanda istihdama katkı edecek, yaşam kalitesini olumlu yönde etkileyecektir. İş gücü piyasası, gelir kaynaklarının oluşması, işsizlik oranları gibi parametrelere etki edecektir. Bölgenin temel ve köklü gelir kaynağı hayvancılıktır.

- ❖ Hayvancılık sektörünün gelir kaynakları artacaktır.
- ❖ Hayvancılıkla uğraşan işgücünün sürekliliği olumlu etkilenecektir.
- ❖ Hayvancılıkta verim artışı sağlanacaktır.

Katma değerli ürünlerin üretilmesine ve çarpan etkisi ile birlikte farklı sektörlerinde Van ilinde faaliyete başlamasına öncülük etmiş olacaktır.

Bu yatırımla; Olumlu etkilerinin dışında özellikle çevresel algılardan kaynaklı olumsuz etkileri de söz konusudur. Bu konu ÇED kapsamında olumlu rapor alma sürecinde halk bilgilendirmeleri toplantıları ile doğru bilgilendirmeler yapılabilecektir.

Olumlu Sosyal Etkiler:

- **İstihdam Olanaklarının Oluşması ve Mevcut İstihdamın Artması:** Büyükbaş deri işleme tesisinin yatırıma dönüşmesi ile birlikte nitelikli ve niteliksiz iş gücü için istihdam olanakları oluşturacaktır. Yerelde istihdamın yerel tarafından karşılanması ile birlikte yerel kalkınmaya etki edecek ve yerelde oluşan işsizliğin giderilmesine katkı sunacaktır. İşsizliğin giderilmesi sosyal gelişmişlik endeksinde olumlu yönde değişim ortaya çıkaracaktır.
- **Ekonomik Dinamiklerde Hareketlenme:** Büyükbaş Deri işleme tesisi yatırımının, diğer sektörleri doğrudan etkileyeceğini söylemek mümkündür (taşıma ve nakliye, paketleme, çevre ve atık atık yönetimi vb.) gibi sektörlerin canlanması öngörülmektedir. Böylece, dolaylı yoldan bölgedeki ekonomik hacmi ve dinamikleri canlandıracaktır.
- **Kırsaldan Kente Göçün Azalmasına Katkı:** Yerelde istihdam olanaklarının artması nitelikli ve niteliksiz göçün önüne geçecektir. Van ili özellikle genç nüfus bakımından Türkiye'deki illerin başında gelmektedir. İşsizlik ana sebep olarak ayrıca yaşam

kalitesinin doğurmuş olduğu sebepler gerek kırsaldan kente gerekse kentten metropollere göçün yüksek olduğu bilinmektedir. İstihdamın oluşması göçü engelleyecek ve sosyal istikrarı doğuracaktır.

- **Mesleki Becerilerde Gelişme Fırsatı:** Tam kapasite entegre ve son teknoloji makine ekipmanların kullanıldığı tesiste iş başı eğitim programları düzenlenecektir. Teknik ve beceri eğitimleri yerelde nitelikli eğitimlerin sağlanmasına fırsat verecektir.
- **Altyapının Güçlenmesi:** Tesisin hayata geçmesiyle birlikte gerek su, ulaşım, çevre, enerji gibi altyapılar gelişecek dolayısı ile bölge halkının faydalanmasına olanak sağlayacaktır.

14.2. Projenin Toplumsal Gruplara Etkisi

Van ilinde bahse konu yatırım projesinin hayata geçmesi ile birlikte çeşitli gruplar etkilenecektir. Van ili ve TRB 2 bölgesinin demografik yapısına bakıldığında genç nüfus bir hayli yoğun olduğu görülmektedir ayrıca; kadın istihdamı çok düşük oranlardadır. Kırsal bölgelerde yaşayanların oranına bakıldığında projenin hayvancılığı canlandıracağı göz önünde bulundurularak kırsal kesimde olumlu değişiklikler olacağı söz etmek mümkündür. Fayda sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal açıdan da olumlu sonuçlar doğuracaktır. Böylece toplumsal kapsayıcılık ile birlikte toplumsal gruplara katkısı olumlu yönde değerlendirilmiştir.

İlde yaşayan nüfus: Planlanan tesisin kurulması ile ilde sanayi sektörünün büyümesine ivme kazanacak ve bu gelişim ilin ekonomik ve sosyal yönden gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu gelişimden öncelikli olarak ilde yaşayan nüfus (kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı vb.) fayda sağlayacaktır.

Bu projenin hayata geçmesi ile ilde teknoloji ve yenilikçilik kapasitesinin gelişimine, ilin katma değeri yüksek ürünlere geçişine ve rekabet gücünün artmasına ciddi katkılar sağlayacaktır. Bölge’de bu gelişimden fayda sağlayacak gruplardan birisi de halihazırda faaliyet gösteren tekstil sektörü ve deri ürünleri imalatçılarıdır.

Sanayi bakanlığının illerin sosyal gelişmişlik düzeyi üzerine yapmış olduğu çalışma kapsamında Van ili Sosyal gelişmişlik bakımından 77. Sırada yer almaktadır. Bu haliyle yapılacak her türlü yatırımın başta Van ilinin sosyal gelişmişlik düzeyine pozitif yönde katkı sağlayacağı söylenebilir.

Kadınlar:

Van'da kadın istihdamı oranı çok düşük seviyelerdedir, kayıtlı kadın istihdamı olarak bakılacak olursa oran yine önemli derecede düşük gözlemlenmektedir. Proje kapsamında üretim, paketleme, kalite kontrol ve lojistik gibi bölümlerde kadınların istihdamına öncelik verilmesi, kadınların ekonomik hayata katılımlarını artıracak ve gelir getirici fırsatlarını güçlendirecektir. Ayrıca, tesisin sosyal altyapısı (kreş ve ulaşım hizmetleri gibi) bu süreci destekleyecektir. Projenin kadınların sosyal statüsünü ve kamusal yaşamdaki görünürliğini iyileştirmesi beklenmektedir.

Gençler:

Bölgedeki gençlerin oranı ulusal ortalamanın üzerindedir. Eğitimli ancak işsiz gençler için, tesis tarafından sunulacak teknik ve idari pozisyonlar önemli istihdam fırsatları yaratacaktır. Ayrıca, iş başında eğitim programları mesleki becerilerin geliştirilmesini teşvik edecek ve gençlerin bölgede kalmasını teşvik edecektir.

Çocuklar:

Kadınlar işgücüne giderek daha fazla katıldıkça, aile gelirlerinin artması beklenmektedir ve bu da çocukların eğitime erişimini olumlu yönde etkileyecektir. Çalışma hayatına katılan her bir aile bireyinin kazancı hane halkı gelirlerini arttırırken aynı zamanda toplumsal refahıda sağlayabileceği söylenebilir.

Yaşlılar:

Kırsal alanlarda, yaşlı bireyler genellikle ev içi üretim ve geçim faaliyetlerinde rol oynarlar. Genç aile üyelerinin iş gücüne katılmasıyla, yaşlıların üzerindeki yük azalacak ve bakım süreçleri daha iyi desteklenecektir.

Erkekler:

Bölgedeki erkek nüfusu ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılıkla ilgili faaliyetlerde çalışmaktadır. Projenin gelir seviyelerini artırması ve iş güvenliğini iyileştirmesi beklenmektedir. Ayrıca, yeni istihdam fırsatlarının yaratılmasının sağlıklı rekabeti teşvik etmesi ve yerel ekonomik dinamizme katkıda bulunması beklenmektedir.

15. PROJE YÖNETİMİ VE UYGULAMA PROGRAMI

15.1. Proje Yürütücüsü Kuruluş ve Teknik Kapasitesi

Fizibilite konusu yatırım Van Ticaret ve Sanayi Odası tarafından imalat sanayinin geliştirilmesi ve alternatif yatırım konularının ortaya çıkmasına yönelik olarak hazırlanmıştır. Van Ticaret ve Sanayi Odası yatırımı yapmayacak olup potansiyel yatırımcılara rehber niteliğinde olması için bu çalışmayı yapmıştır.

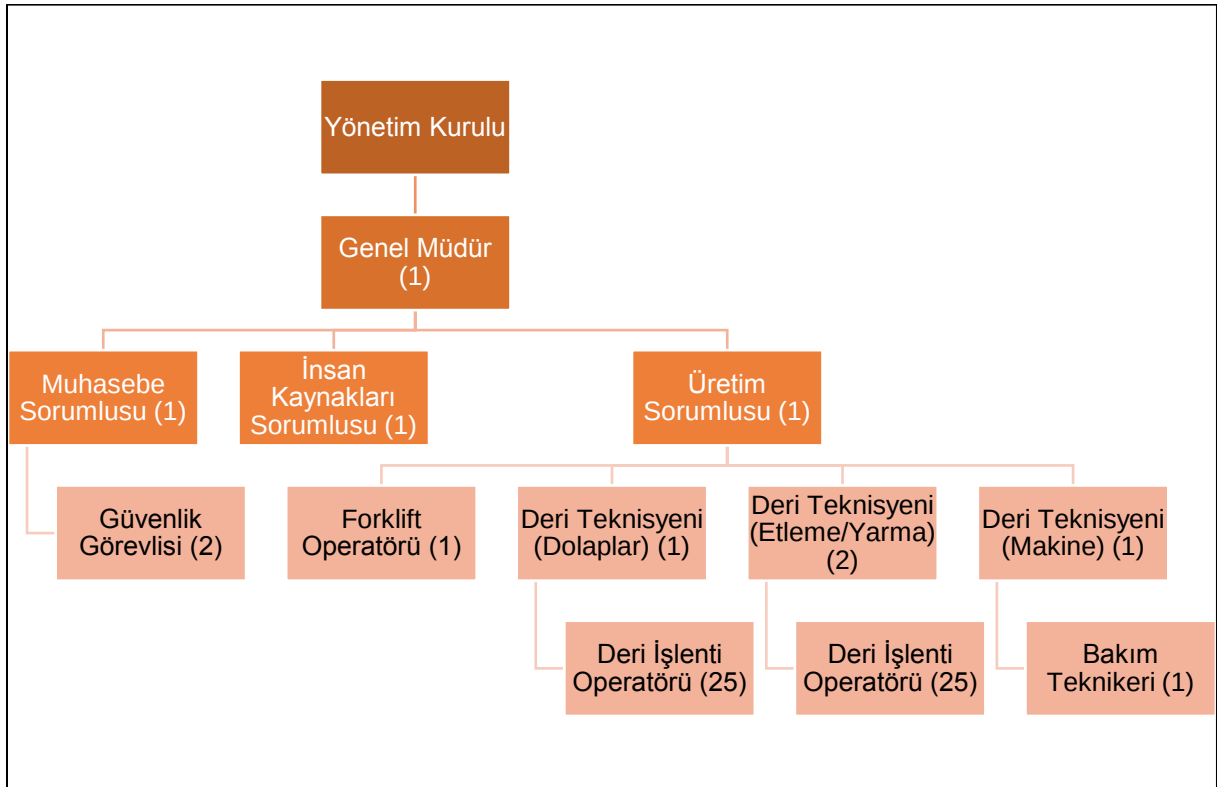
Van Ticaret ve Sanayi Odası 1962 yılında kurulmuş olup Van ilinin önde gelen kuruluşlarındandır.

İldeki sosyo-ekonomik altyapının oluşturulması ve geliştirilmesi için yerli ve yabancı bir çok proje uygulamıştır.

Mevcut durumda projenin yatırımcısı kesinleşmemiş olduğundan projenin girişimcisinin teknik kapasitesi konusunda yorum yapmak mümkün olmamıştır.

15.2. Proje Organizasyonu ve Yönetim

Büyükbaş Deri İşleme Tesisi yatırımının hayata geçmesi ile birlikte aşağıdaki şekilde belirtilen yönetim organizasyonu gerçekleştirilebilecektir.

Şekil 15: Büyükbaş Deri İşleme Tesisi %90-%100 Kapasitedeki Organizasyon Şeması

Tesisin tam kapasite olarak yatırıma dönüşmesi ile birlikte aşağıdaki tabloda belirtilen insan kaynağı ihtiyacı olacaktır.

Tablo 62: %90 ile %100 Kapasitede Çalışmada Personel Sayıları

NO	POZİSYON	BÖLÜMÜ	AÇIKLAMA	SAYISI
1	Genel Müdür	Yönetim	Teknik ve İdari Yönetici	1
2	Muhasebe Sorumlusu	Muhasebe	İdari	1
3	İnsan Kaynakları Sorumlusu	İnsan Kaynakları	İdari	1
4	Üretim Sorumlusu	Üretim	Teknik	1
5	Deri Teknisyeni (Dolaplar)	Üretim	Teknik	1
6	Deri Teknisyeni (Yarma / Etleme)	Üretim	Teknik	2
7	Deri Teknisyeni (Makine ayarları)	Üretim	Teknik	1
8	Deri İşlenti Operatörü	Üretim	Teknik	50
9	Forklift Operatörü	Üretim	Teknik	1
10	Bakım Teknikeri	Üretim	Teknik	1
11	Güvenlik Görevlisi	Muhasebe	İdari	2
	TOPLAM			62

15.3. Proje Uygulama Planı ve Projede Kritik Aşamalar

Yatırım kararının alınmasından tesisin işletmeye geçişine kadar geçen proje uygulama aşaması, birbiriyle bağlantılı ve eşzamanlı yürütülmesi gereken çeşitli faaliyetleri kapsamaktadır. Bu süreçte, projenin etkin ve zamanında uygulanabilmesi için bir Proje Yönetim Ekibi oluşturulacak ve uygulamaya yönelik tüm işlemler ayrıntılı bir şekilde koordine edilecektir.

Proje uygulama planı çerçevesinde yürütülecek başlıca faaliyetler şunlardır:

- Finansman kaynaklarının kesinleştirilmesi ve temin edilmesi,
- Yasal izinlerin alınması ve ruhsatlandırma işlemlerinin tamamlanması,
- Tesis inşaatı ve altyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi,
- Makine ve ekipmanların siparişi, teslimi ve kurulumu,
- Personel seçimi ve eğitim süreçlerinin yürütülmesi,
- Pilot üretim ve kalite kontrol süreçlerinin başlatılması,
- Tesisin tam kapasite ile faaliyete geçirilmesi.

16. SONUÇ

Hayvancılık sektörü bakımından Türkiye'nin önemli merkezlerinden biri olan Van ilinde, yatırım potansiyellerini ortaya çıkarmak amacıyla yürütülen “**Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması Fizibilite Raporu**” kapsamında masa başı çalışmalar, saha araştırmaları, anketler ve paydaş görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda, küçükbaş hayvancılıkta Türkiye lideri olan Van ilinin, mevcut sektörel yapı ve rekabet koşulları dikkate alındığında, **büyükbaş deri işleme yatırımı açısından daha avantajlı bir konuma** sahip olduğu belirlenmiştir. Küçükbaş deri işleme sektöründe İstanbul, Uşak, Bursa ve İzmir gibi illerde güçlü ve köklü firmaların varlığı, bu alanda yeni yapılacak yatırımlar için yüksek rekabet baskısı oluşturmaktadır. Ayrıca, Van ili her ne kadar küçükbaş hayvancılıkta ön planda olsa da, kesim oranları ve elde edilen ham deri miktarı bakımından yeterli arz gücüne sahip değildir.

Öte yandan, büyükbaş hayvanlardan elde edilen deriler hem daha kaliteli işlenmiş ürünler elde edilmesine olanak sağlamakta hem de jelatin ve kollajen gibi **katma değeri yüksek yan ürünlerin** üretimine imkân tanımaktadır. Bu durum, projeyi sadece deri işleme değil, aynı zamanda biyoteknolojik ürünler için de **stratejik bir yatırım** haline getirmektedir. İstanbul, Bolu, Bursa ve Uşak illerindeki büyükbaş deri işleme tesisleri bu bağlamda referans alınmıştır.

Yapılan finansal analizler; Net Bugünkü Değer (NBD), İç Kârlılık Oranı (İKO), İskonto Oranı ve Geri Ödeme Süresi gibi temel göstergeler çerçevesinde, projenin **ekonomik ve finansal açıdan uygulanabilir olduğunu** ortaya koymuştur. Bu göstergelere göre yatırımın, piyasa ve operasyonel koşullar sabit kaldığı sürece, makul bir sürede pozitif getiri sağlayacağı öngörülmektedir.

Duyarlılık analizleri ise projenin özellikle **birim satış fiyatı, satış hacmi ve ham deri maliyetleri** gibi kritik girdilere karşı yüksek derecede hassas olduğunu göstermektedir. Bu durum, yatırımın sürdürülebilirliği açısından bazı koşulların sağlanmasını ve aşağıdaki önlemlerin hayata geçirilmesini gerekli kılmaktadır:

- ❖ Ham deriye düzenli ve uygun maliyetli erişimi sağlamak için hayvancılık üreticileriyle **uzun vadeli tedarik anlaşmaları** yapılması,

- ❖ Pazar risklerini azaltmak için **çeşitlendirilmiş satış ve pazarlama stratejileri** geliştirilmesi, ihracat olanaklarının değerlendirilmesi,
- ❖ Artan enerji maliyetlerinin olumsuz etkisini azaltmak amacıyla **verimli üretim teknolojilerinin** kullanılması,
- ❖ Döviz kuru ve faiz dalgalanmalarına karşı **etkin finansal risk yönetimi** mekanizmalarının kurulması,
- ❖ **Çevresel mevzuata tam uyum** sağlanması ve izin süreçlerinin erken aşamada yönetilmesi.

Bu koşullar yerine getirildiği takdirde, Van'da kurulacak olan Büyükbaş Deri İşleme Tesisi'nin yalnızca ekonomik olarak sürdürülebilir bir yatırım olmakla kalmayacağı, aynı zamanda istihdam artışı, katma değerli üretim ve bölgesel kalkınmaya katkı gibi sosyal etkiler bakımından da önemli faydalar sağlayacağı öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi Çevresel Etkiler Ve Alınacak Önlemler Kılavuzu, 2017, Ham Deri İşleme.

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı, TRB2 Bölgesi (Bitlis, Hakkâri, Muş, Van), 2024-2028 Bölge Planı

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı, TRB2 Bölgesi Mevcut Durum Analizi Raporu, 2024-2028

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı, Van İli Sosyoekonomik Analiz Raporu, 2024

İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği, Deri ve Deri Mamulleri Sektörü- İhracat Değerlendirme Notu-Mart 2025

İTKİB, İDMİB Sektör Şubesi İTKİB Genel Sekreterliği, Deri ve Deri Ürünleri Sektörü 2024 Ocak İhracat Bilgi Notu

T.C. Ticaret Bakanlığı, İhracat Genel Müdürlüğü, Deri ve Deri Mamulleri Sektör Raporu, 2024

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, On İkinci Kalkınma Planı, 2024-2028

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Sektörel Atık Kılavuzları, Deri Sektörü, 2016

T.C. Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı, Van Sanayi Ve Teknoloji İl Müdürlüğü Van İl Sanayi Durum Raporu 2021

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi, VAN Tarımsal Yatırım Rehberi 2024

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi-IV (2024-2028)

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi-IV (2024-2028)

T.C. Van Valiliği Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Van İli 2022 Yılı Çevre Durum Raporu

Türkiye İş Kurumu, Van Çalışma Ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Van İli 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu

Uşak Ticaret ve Sanayi Odası, Dericilik Sektörü Raporu, 2020

Van Gölü Havzası Taşkın Yönetim Planı. T.C. Tarım Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, 2020

Van Ticaret ve Sanayi Odası, Tarım ve Hayvancılık Sektör Raporu, 2019

Yıldız S (2023). Feed Supply and Animal Nutrition Habits of Van Province, Cattle Breeding Facilities. Van Vet J, 34 (2), 146-154

İnternet Kaynakları

https://www.tarimorman.gov.tr/GKGM/Belgeler/DB_Vet_Ilac/hayvansal_yan_urun_isletme/Dericilik_Tesisleri.pdf Erişim:10.04.2025

<http://www.van.bel.tr/tr/s/Coğrafya>, Erişim Tarihi: 04.04.2025.

http://www.van.gov.tr/default_B0.aspx?content=1012, Erişim Tarihi: 04.04.2025.

<https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=VAN> Erişim Tarihi: 04.04.2025.

<https://istatistik.tarimorman.gov.tr/sayfa/detay/1934> Erişim tarihi:17.04.2025

EKLER:

EK I: DERİ İŞLEME TESİSLERİ

EK I: DERİ İŞLEME TESİSLERİ

DERİ İŞLEME TESİSLERİ				GÜNCELLEME TARİHİ: 02.01.2025		
No	Kayıt	İşletme Adı	Adresi	İli	Kat.*	İzin Tarihi
EU*	TR-64-DT(d)-003	YILDIRIM Deri Sa. Ve Tic. Ltd. Şti	Karma OSB 5.Cadde No:19	UŞAK	3	06.06.2013
EU*	TR-64-DT(d)-004	FEYZİOĞLU deri Kimya Ulaşım İth. İhr. San. ve Tic. Ltd. Şti	Karma OSB. 8.Cadde No: 1	UŞAK	3	12.06.2013
EU*	TR-64-DT(d)-005	ERKAL Deri ve Teks.San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma OSB 5.Cad. No:45	UŞAK	3	26.06.2013
EU*	TR-64-DT(d)-006	DABBAGH Deri ve Teks.San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma OSB 9.Cad. No:1	UŞAK	3	05.08.2013
EU*	TR-64-DT(d)-007	Ağaoğlu Dış Ticaret Dericilik Ltd.Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 2. Cadde No:33	UŞAK	3	11.03.2014
EU*	TR-35-DT(d)-001	Sepiciler Çaybaşı Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Mustafa Kemal Atatürk Mah. İzmir Aydın Asfaltı Cad. No:110 Torbalı	İZMİR	3	20.11.2013
EU*	TR-35-DT(d)-002	Yusef Ninyo Halefleri Kollektif Şti.	Yazibaşı Orhan Alpyörük Cad. No:5 Torbalı	İZMİR	3	28.02.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0001	Desa Deri San. Tic. A.Ş.	Tabakhaneler Mevkii Cad. 2 Sok. No:14 Ergene	TEKİRDAĞ	3	08.05.2014
EU*	TR-35-DT(d)-003	Deri 2000 San. Ve Tic. Ltd. Şti.	İzmir Menemen Deri Serb. Bölğ Maltepe Köyü Panaz Mevkii Bul. No:9 Menemen	İZMİR	3	03.06.2014
EU*	TR-16-DT(d)-0001	Vaketa Dericilik Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	BDOSB Aziz Demirkakan Cad. 6. Sok. No:9 Nilüfer	BURSA	3	15.03.2017
EU*	TR-16-DT(d)-0002	Lader Deri Turizm İnşaat Sanayi ve Tic. A.Ş.	İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 3.Sokak No:4 Nilüfer	BURSA	3	02.06.2014
EU*	TR-70-DT(d)-0001	Beyhan Deri	Kemal Kaynaş Cad. No:4	KARAMAN	3	02.12.2014
EU*	TR-70-DT(d)-0002	Bozoğlu Deri	Tahsin Ünal Mah. Faik Kayserilioğlu Cad. No:69	KARAMAN	3	04.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0001	Cevahir Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Organize Deri Sanayi Bölgesi V-3 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	28.08.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0002	Cihan Deri San. A.Ş	İstanbul Deri Org. San. Bölgesi Dolap Cad. (3.Yol) No:10 Tuzla	İSTANBUL	3	28.11.2014
EU*	TR-64-DT(d)-008	Ahmet Kanay Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 17. Cadde No:12	UŞAK	3	22.12.2014
EU*	TR-10-DT(d)-0006	Lale Deri Tekstil San. ve Dış Tic. Limited Şirketi	Kurtuluş Mahallesi 558. Sokak No:3 Gönen	BALIKESİR	3	30.12.2014
EU*	TR-10-DT(d)-0007	Göntrio Deri ve Mamülleri İnş. Tur. San Tic. Limited Şirketi	Kurtuluş Mahallesi 551. Sokak No:52 Gönen	BALIKESİR	3	30.12.2014
EU*	TR-10-DT(d)-0012	Fetih Demirel (Demirel Deri)	Kurtuluş Mahallesi 552. Sokak No:16 Gönen	BALIKESİR	3	31.12.2014

EU*	TR-10-DT(d)-0013	Bulut Deri İmalat ve Konfeksiyon San. ve Tic. Limited Şirketi	Kurtuluş Mahallesi Tabakhaneler Mevkii No:38 Gönen	BALIKESİR	3	31.12.2014
EU*	TR-10-DT(d)-0015	As Erdoğan Deri Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Kurtuluş Mahallesi 556. Sokak No:21 Gönen	BALIKESİR	3	31.12.2014
EU*	TR-10-DT(d)-0017	Bigalı Deri Sanayi (İsmail BİGALI)	Kurtuluş Mahallesi 551. Sokak No:24 Gönen	BALIKESİR	3	31.12.2014
EU*	TR-10-DT(d)-0018	Kuşaksız Deri (Mustafa KUŞAKSIZ)	Kurtuluş Mahallesi 551. Sokak No:6 Gönen	BALIKESİR	3	31.12.2014
EU*	TR-64-DT(d)-009	Eşlerzadeler Petrol Ürünleri Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 9. Cadde No:24	UŞAK	3	07.01.2015
EU*	TR-64-DT(d)-010	Uşak Cevahir Deri Tekstil Konf. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 2. Cadde No:5	UŞAK	3	07.01.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0001	Ali Rıza Kuru Deri Tic. Ve San. Ltd. Şti.	İsparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 304. Cad No:8	ISPARTA	3	29.12.2014
EU*	TR-66-DT(d)-0001	Muratdağı Ticaret	Şeyh Osman mah. 100. Yıl San. Sitesi	YOZGAT	3	23.12.2014
EU*	TR-66-DT(d)-0002	Korkmaz İnş. Malz. Tarım Ürn.Ve Gıda Mad.Üretim Tic. San. Ltd. Şti.	Çalatlı Köyü	YOZGAT	3	29.12.2014
EU*	TR-66-DT(d)-0003	Şahan Kuyumculuk Tarım ve Hayvan Ürn Dış Ticaret San. Ltd. Şti.	Sorgun Belediye Kesimhanesi Hamamlar Mevki Sorgun	YOZGAT	3	29.12.2014
EU*	TR-23-DT(d)-0001	Erdoğan Ticaret	Hicret Mah. Yasemin Sok. No:63/A	ELAZIĞ	3	25.12.2014
EU*	TR-23-DT(d)-0004	Fırat Dericilik	Hicret Mah. Yasemin Sok. No:60/A	ELAZIĞ	3	30.12.2014
EU*	TR-23-DT(d)-0003	Elazığ Deri (Yaşar-Metin GÜLER)	Hicret Mah. Yasemin Sok. No:68/A	ELAZIĞ	3	30.12.2014
EU*	TR-45-DT(d)-0001	Busem Deri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Atatürk Mah. 5965 Sok. Manisa Dericiler Sanayi Sitesi No:1A-3A-5A Yunusemre	MANİSA	3	03.02.2015
EU*	TR-35-DT(d-w)-004	Akaylar Deri San. Tic. A.Ş	Kazımpaşa Mah. Seyrekköy Cad. No:77/B Menemen	İZMİR	3	16.01.2015
EU*	TR-35-DT(d)-005	Kampana Menemen Deri San. Tic. Ltd. Şti. Menemen Şubesi	Kazımpaşa Mah. Seyrekköy Cad. No:73 Menemen	İZMİR	3	22.01.2015
EU*	TR-09-DT(d)-001	ÖZDERİCİOĞLU Dericilik ve Ticaret Ltd. Şti.	Çeltikçi Mah. Albayrak Cad. No:34 Söke	AYDIN	3	14.01.2015
EU*	TR-09-DT(d)-003	ADES Dericilik Esmâ SAYILGAN	Hayvan Pazarı Mevkii Çeştepe Mah. Efeler	AYDIN	3	22.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0001	Desa Deri San Tic. A.Ş	Tabakhaneler Mevkii Kuzey Cad. 2 Sok. No:14 Ergene	TEKİRDAĞ	3	08.05.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0002	Marmara Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Çorlu Deri Org. San. Böl. Hıdırağa Mah. Hazan Sk. No:7	TEKİRDAĞ	3	08.08.2014
EU*	TR-59-	Gündüz Kürk	Yeşiltepe OSB Mh. Organize	TEKİRDAĞ	3	08.12.2014

	DT(d)-0003	Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Deri Sanayi Bölgesi Kuzey Cd. 5 Sk. No:10 59950 Ergene			
EU*	TR-59-DT(d)-0004	Aslan Deri İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Marmaracık Mahallesi Kuzey Cad. 1.Sokak No:12 Ergene	TEKİRDAĞ	3	08.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0005	Birdallar Deri San. ve Tic Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Mh. Organize Deri Sanayi Bölgesi Kuzey Cd. 5 Sk. No:9 Ergene	TEKİRDAĞ	3	22.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0006	Renk Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Yeşiltepe OSB Mh. Organize Deri Sanayi Bölgesi Kuzey Cd. No:7 Ergene	TEKİRDAĞ	3	22.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0007	Nupa Deri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Mh. Organize Deri Sanayi Bölgesi Kuzey Cd. No:7 Ergene	TEKİRDAĞ	3	22.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0008	Şen Deri ve Konfeksiyon San. Tic. A.Ş.	Yeşiltepe OSB Mh. Organize Deri Sanayi Bölgesi Tabakhaneler Cd. No:15 Ergene	TEKİRDAĞ	3	22.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0009	Emelda Deri Konfeksiyon Tur. İnş San. Tic. A.Ş.	Yeşiltepe OSB Mah. Kuzey Caddesi 5.Sokak No:1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	26.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0010	Fedesa Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Mah. Eski Tabakhaneler mevkii Seçkin Sok. No:4 Ergene	TEKİRDAĞ	3	26.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0011	Yeşiller Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Tabakhaneler 3. Sokak No:1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	26.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0012	Furnova Kürk San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık OSB Mah. Tabakhaneler 1.Sokak No:19/A Ergene	TEKİRDAĞ	3	26.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0013	Platin Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Ilgaz sokak No:5 Ergene	TEKİRDAĞ	3	26.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0014	Arpel Deri Giyim San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe Organize Sanayi Bölgesi Seçkin Sok. No:5 Ergene	TEKİRDAĞ	3	26.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0015	Toprak Kürk Deri Tekstil İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Marmaracık OSB Mahallesi Seçkin Sk. No:10/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	31.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0016	Nigiz Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Kuzey Cad. 2.Sokak No:10 Ergene	TEKİRDAĞ	3	31.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0017	Özşen Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Kuzey Cad. No:32 Ergene	TEKİRDAĞ	3	31.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0018	Temer Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Mah. Kuzey Cad. No:46 Ergene	TEKİRDAĞ	3	31.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0019	Ekol Deri Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Hazan Sokak No:9 Ergene	TEKİRDAĞ	3	31.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0020	Avova Kürk Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Mah. Kuzey Cad. 3.Sokak No:6 Ergene	TEKİRDAĞ	3	31.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0021	Orijinal Deri Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Kuzey Cad. No:34 Ergene	TEKİRDAĞ	3	31.12.2014
EU*	TR-59-DT(d)-0022	Ensari Deri Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Marmaracık O.S.B. Mah. Kuzay Cad. 2.Sk. No:8/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	06.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0023	Berk Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Tabakhaneler 1. Sokak No:5/A Ergene	TEKİRDAĞ	3	06.01.2015

EU*	TR-59-DT(d)-0025	Alpaka Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Mahallesi Kuzey Cad. 5.Sokak No:8 Ergene	TEKİRDAĞ	3	07.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0026	Yiğitler Deri ve Konfeksiyon San A.Ş	Marmaracık Mahallesi OSB Bölgesi Kuzey Cad. No:12/A Ergene	TEKİRDAĞ	3	09.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0027	Beyder Deri San. ve Tic. A.Ş	Çorlu OSB Bölgesi Kuzey Cad. No:52 Ergene	TEKİRDAĞ	3	12.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0028	Ece Kürk Dericilik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Tabakhaneler Cd. 2 Sok. No:2/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	12.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0029	Baykallar Tekstil Deri Paz ve Tic. A.Ş	Marmaracık Mah. Hazan Sokak No:8 Ergene	TEKİRDAĞ	3	12.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0030	Beysa Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Kuzey Cad. No:33 Ergene	TEKİRDAĞ	3	14.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0031	Yılbay Deri Sanayi ve tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Kuzey Cad. No:3 Ergene	TEKİRDAĞ	3	19.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0032	RG Deri İmalatı Konfeksiyon San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Tren Yolu Cad. No:1A Ergene	TEKİRDAĞ	3	19.01.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0033	Undo Deri ve Tekstil San. Tic. A.Ş	Yenidoğan Mah. 45/1 Sok:3	TEKİRDAĞ	3	19.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0004	Adnan Deri San. ve Tic. A.Ş	İst. Deri Org. San. Bölgesi K-10 Parsel 3.Yol Tuzla	İSTANBUL	3	16.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0005	Uyguner Deri San. ve Tic A.Ş	İst. Deri Org. San. Bölgesi Nokra Cad. No:3 G-4 Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	16.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0006	Karaca Deri San. ve Tic. A.Ş	İst. Deri Org. San. Bölgesi Kazlıçeşme Cad. No:29 F1B Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	16.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0007	Güçlü Deri Tekstil Kim. Turz. San. ve tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Desen Sok. No:13 B.13 Özel Parsel Kürk Sok. (A3 Özel Parsel)-Desen Sok. No:11 B-14 Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	16.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0008	Göryakınlar Deri San. ve Tic. A.Ş	İst. Deri Org. San. Bölgesi Desen Sok. No:2 C-6 Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	16.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0009	Milkar Dericilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi 13.yol L3-4B Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	16.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0010	Berk Deri ve Et Sanayi Ticaret Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi 6.Yol Ö-1 Parsel B-3 Tuzla	İSTANBUL	3	22.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0011	Elazığ Dericilik Tic. Ve San. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi 10.Yol C-3-3 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	22.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0012	Derimsan Deri İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Krom Cad. No:9 D-14 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	22.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0013	Prima Deri San. ve Tic. A.Ş	İst. Deri Org. San. Bölgesi Süet sok. No:5 N-6 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	22.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0014	Aka Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi 1.Yol H-13 B Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	22.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0015	Güven Karaca Deri Tic. Ve San Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi J-4 B Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	23.12.2014

EU*	TR-34-DT(d)-0017	Albes Dericilik ve Tekst. San. Tic. A.Ş.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Kazlıçeşme Cad. No:43 P-7B Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	23.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0018	Özderi Dericilik San. Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Tav. Cad. No:9 M1-9 özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	24.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0022	Özyüksel Deri San. ve Tic. A.Ş.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Dolap Cad. K/8-9 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	08.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0023	Çubukçuoğlu Deri San. ve Tic. A.Ş.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Sama Cad. No:10/A M1-4 ve M1-13 Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	08.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0026	Keşoğlu Dericilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. 9.Yol D-10 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	12.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0028	Kazım Süren Deri İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi M1-6 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	16.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0030	Gözdarsan Kürk Deri Tekst. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Kazlıçeşme Cad. 1. Yol No:39 P-6 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	16.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0032	Yükşan Deri Konf. San. ve Tic. A.Ş.	İst. Deri Org. San. Bölgesi 7.Yol D-13 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	16.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0034	May Deri San. ve Tic. A.Ş.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Meşin Sok. 9.Yol No:2 Tuzla	İSTANBUL	3	16.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0035	Estetik Deri Tekstil San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Kumpas Cad. No:16 Ö1-5 Parsel Tuzla İstanbul(Merkez)-İst. Deri Org. San. Böl. Optik Sok. No:12 Tuzla	İSTANBUL	3	16.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0036	Güzel Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Sama Cad. No:12 M1-3 Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	22.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0037	Alderı Tic. Ve San. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Bölgesi Kazlıçeşme Cad. K-1 Parsel No:60 Tuzla	İSTANBUL	3	22.01.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0038	Tanrıverdi Dericilik San. Tic. Ltd. Şti	İst. Deri Org. San. Bölgesi 7.Yol P-5 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	02.02.2015
EU*	TR-10-DT(d)-0020	Filizler Dericilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Tabakhaneler Mevkii Denizkent Cad. DSİ Karşısı No:12/14 Gönen	BALIKESİR	3	10.02.2015
EU*	TR-64-DT(d)-011	Uşak Bora Deri Tekst. Kimya İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 2. Cadde No:39	UŞAK	3	25.02.2015
EU*	TR-64-DT(d)-013	Ege Damla Deri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 9. Cadde No:36 Merkez	UŞAK	3	26.02.2015
EU*	TR-77-DT(d)-0001	Başkanlar Deri Kimy. Ürn. Tekst. Hayv. İnş. San. ve Tic. İth. İhr. Ltd. Şti.	Bursa Yolu Üzeri Mezbaha Arkası Merkez	YALOVA	3	18.02.2015
EU*	TR-74-DT(d)-0001	KAB Canlı Hayvan Gıda İçecek Tarım San. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Orduyeri Mah. Orduyeri Cad. Ada Sok. Embiye Mevkii No:142 Merkez	BARTIN	3	16.02.2015
EU*	TR-43-DT(d)-001	Süleyman Telli-Dericiler Ticaret	İnköy Mh. Besihaneler Cd. No:7/1 Merkez	KÜTAHYA	3	12.02.2015

EU*	TR-34-DT(d)-0039	Cuman Deri A.Ş	İst. Deri Org. San. Böl. Kumpas Cad. No:11 L-3/7 Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	23.02.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0040	Atik Deri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Böl. Kumpas Cad. No:11 L-3/7 Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	20.01.2017
EU*	TR-34-DT(d)-0041	Kampana Deri ve Kösele San. ve tic. A.Ş	İst. Deri Org. San. Böl. 1.Yol F-9 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	24.02.2015
EU*	TR-17-DT(d)-0001	Sabır Deri ve Konfeksiyon Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti.	Sakarya Mah. 321. Sok. No:13 Tabakhaneler Biga	ÇANAKKAL E	3	18.02.2015
EU*	TR-26-DT(d)-0001	Nurettin AKYILDIZ	Emirler Mah. Muttalıp Organize Sanayi Bölgesi 7. Sok No:1	ESKİŞEHİR	3	13.04.2015
EU*	TR-50-DT(d)-0001	Süzer Deri	İstiklal Mah. Suluharman Mevkii No:17 Çat Kasabası	NEVŞEHİR	3	26.03.2015
EU*	TR-34-DT(d)-0043	Gökhan Kürk Deri Turizm Ve Kuyumculuk San. Ve Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Böl. Kumpas Cad. No:18/A Ö1-4 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	20.03.2015
EU*	TR-55-DT(d)-0002	Çankaya Toptan Ham Deri Ticareti	Toybelen Mah. Anadolu Bulvarı No:260 İlkadım	SAMSUN	3	24.08.2012
EU*	TR-64-DT(d)-014	Odabaşı Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 3. Cadde No:6	UŞAK	3	13.05.2014
EU*	TR-64-DT(d)-015	Erka Deri Tekstil İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 9. Cadde No:9	UŞAK	3	20.05.2014
EU*	TR-26-DT(d)-0002	Gedikoğlu Deri Hay. Gıda İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.	Emirler Mah. Sarıcakaya Cad. No:129 Tepebaşı	ESKİŞEHİR	3	18.05.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0002	Ömer BAL	Yazısöğüt köyü merkez	ISPARTA	3	01.06.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0003	Mehmet KÜÇÜKÇİRAK	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 305. Cad No:4	ISPARTA	3	01.06.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0004	Hakan SOLAK	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 305. Cad No:7	ISPARTA	3	22.06.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0005	Levent YUNUSOĞLU	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 301. Cad No:19	ISPARTA	3	22.06.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0006	Mustafa DURGUT	Orta Mahalle Kızıldağ Yolu No:17 Şarkıkaraağaç	ISPARTA	3	22.06.2015
EU*	TR-48-DT(d)-0001	Hamit Karabulut Ham Deri ve Boynuz Toplama Tesisi	Cumhuriyet Mah. Atatürk Cad. No:5-A Seydikemer	MUGLA	3	06.07.2015
EU*	TR-10-DT(d)-0019	Turan Konfeksiyon ve Ham Deri Ticareti (Atilla ÖZTOPAL)	Gümüşçeşme Mah. 14_369.Sok No:20/7A D:7 16/20A D:20 Atıyıl/BALIKESİR	BALIKESİR	3	25.02.2015
EU*	TR-16-DT(d)-0003	Mur-Der Deri Sanayi A.Ş	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 6.Sokak No:18 Nilüfer	BURSA	3	25.12.2014
EU*	TR-32-DT(d)-0007	Osman YUNUSOĞLU-Yunusoğlu Deri	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 304. Cad. No:11	ISPARTA	3	14.07.2015
EU*	TR-32-	Mehmet ATALAN	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan	ISPARTA	3	06.08.2015

	DT(d)-0008		Mah. 301. Cad. No:10			
EU*	TR-32-DT(d)-0009	Boylu Deri Mehmet BOYLU	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 305. Cad. No:2	ISPARTA	3	10.08.2015
EU*	TR-64-DT(d)-016	Kumru Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 8. Cadde No:6	UŞAK	3	11.08.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0010	Muammer ŞALVARCI	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 305. Cad. No:16	ISPARTA	3	26.08.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0011	Sadettin BOZ	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 306. Cad. No:03	ISPARTA	3	26.08.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0012	Erkan AKYOL	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 305. Cad. No:08	ISPARTA	3	27.08.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0013	Süleyman GEMCİ	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 302. Cad. No:11	ISPARTA	3	27.08.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0014	Salih SÜMBÜL	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 306. Cad. No:08	ISPARTA	3	28.08.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0015	Oğuz KÜÇÜKÖTEN	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 306. Cad. No:04	ISPARTA	3	01.09.2015
EU*	TR-10-DT(d)-0023	Bayındıroğulları Deri Gıda Hayv. Nak. Tarım Ürn. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Eski Kepsut Yolu Ticaret Borsası D Blok No:28 Altieylül	BALIKESİR	3	05.10.2015
EU*	TR-20-DT(d)-0001	Kabaklıoğlu Deri Kösele Tar. Hayv. San. Tic. Ltd. Şti.	Denizli Deri İhtisas OSB Ahi Evran Cad. No:15 Kaklık Mah. Honaz	DENİZLİ	3	11.09.2015
EU*	TR-20-DT(d)-0002	İrimağzı Kösele Deri Gıda San. Tic. Ltd. Şti.	Denizli Deri İhtisas OSB Ahi Evran Cad. No:13 Kaklık Mah. Honaz	DENİZLİ	3	01.10.2015
EU*	TR-64-DT(d)-017	Veysel Arıkan-Vera Deri	Karma Organize Sanayi Bölgesi 4. Cadde No:29/A	UŞAK	3	27.10.2015
EU*	TR-20-DT(d)-0003	Hakan Bozbay Deri ve Kösele San. Tic Ltd. Şti.	Denizli Deri İhtisas OSB Ahi Evran Cad. No:11 Kaklık Mah. Honaz	DENİZLİ	3	02.10.2015
EU*	TR-20-DT(d)-0004	Urgancıoğlu Deri ve Kösele San. Tic Ltd. Şti.	Denizli Deri İhtisas OSB 15. Sokak No:6 Kaklık Mah. Honaz	DENİZLİ	3	02.10.2015
EU*	TR-20-DT(d)-0007	Berfa Kösele ve Tekstil San. Tic. Ltd. Şti.	Denizli Deri İhtisas OSB Ahi Evran Cad. No:7 Kaklık Mah. Honaz	DENİZLİ	3	09.11.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0016	Huzur Deri Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 304. Cad. No:10	ISPARTA	3	02.12.2015
EU*	TR-48-DT(d)-0002	Zeybek Turizm Ticaret Hayvancılık Ltd. Şti. Ham Deri Toplama Tesisi	Akçaova Mah. Şirşır Kümeevler No:8/1 Menteşe	MUGLA	3	07.12.2015
EU*	TR-64-DT(d)-018	Özergenç Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 2. Cadde No:1	UŞAK	3	17.12.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0017	Raşit CENGİZ	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 305. Cad. No:12	ISPARTA	3	16.12.2015
EU*	TR-32-DT(d)-0018	Akyol İçecek Doğal Taşlar Deri İnş. Em. Gıda Tem. San. Tic. Ltd. Şti	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 305. Cad. No:10	ISPARTA	3	23.12.2015

EU*	TR-32-DT(d)-0019	Hüdaverdi Dericilik Erdoğan UZUNYOL	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 302. Cad. No:17	İSPARTA	3	29.12.2015
EU*	TR-64-DT(d)-019	Ölmezler Deri ve Kürk San. Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 6. Cadde No:85	UŞAK	3	06.01.2016
EU*	TR-32-DT(d)-0020	Eken Dericilik Osman EKEN	Isparta Deri İ.O.S.B Vatan Mah. 302. Cad. No:13	İSPARTA	3	13.01.2016
EU*	TR-16-DT(d)-0004	Nefes Deri Tekstil Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 1.Sokak No:3 Nilüfer	BURSA	3	25.12.2015
EU*	TR-16-DT(d)-0005	Aydemir Deri San. ve Tic. A.Ş.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 5.Sokak No:11 Nilüfer	BURSA	3	25.12.2015
EU*	TR-16-DT(d)-0006	S.S. Deri Sanayicileri Küçük Sanat Kooperatifi	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 3.Sokak No:5 Nilüfer	BURSA	3	25.12.2015
EU*	TR-10-DT(d)-0024	Verimler Deri ve Tarım Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Gümüşçeşme Mahallesi, Yeni Zahir Pazarı Sitesi B Blok No:22/24-A Altıeylül	BALIKESİR	3	28.01.2016
EU*	TR-20-DT(d)-0008	Ali İnceoğlu Deri ve Tekstil Ür. Ltd. Şti.	Denizli Deri Organize San. 15.Sokak No:3 Kaklık Mahallesi Honaz	DENİZLİ	3	03.02.2016
EU*	TR-64-DT(d)-020	Yağmur Deri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 10. Cadde No:26	UŞAK	3	02.03.2016
EU*	TR-64-DT(d)-021	Yağmur Kimya Deri Tekstil San. Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 9. Cadde No:18	UŞAK	3	18.11.2016
EU*	TR-64-DT(d)-022	Uşak Atlas Deri Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 10. Cadde No1 Merkez	UŞAK	3	09.03.2016
EU*	TR-35-DT(d)-006	A.Z.D Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	İzmir Serbest Bölge Kamelya Sok. No:7 Menemen	İZMİR	3	17.03.2016
EU*	TR-35-DT(d)-007	Akdede Manisa Deri Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.	İzmir Serbest Bölge Çınar Sok. No:18 Menemen	İZMİR	3	11.04.2016
EU*	TR-64-DT(d)-023	CYM İthalat İhracat Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 17. Cadde No:2	UŞAK	3	20.04.2016
EU*	TR-64-DT(d)-024	BG Deri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 2. Cadde No:8	UŞAK	3	20.04.2016
EU*	TR-64-DT(d)-025	Zoroğlu Deri Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 1. Cadde No:38	UŞAK	3	10.05.2016
EU*	TR-64-DT(d)-026	ORKIR DERİ San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 7. Cadde No:3	UŞAK	3	26.05.2016
EU*	TR-16-DT(d)-0008	Varna Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 3.Sokak No:1 Nilüfer	BURSA	3	28.06.2016
EU*	TR-64-DT(d)-028	Cs mir Deri Tekstil Gıda Petrol Ürn. Turizm İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 10. Cadde No:13	UŞAK	3	26.08.2016
EU*	TR-16-DT(d)-0009	Ahmet DEMİRAL	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 114/2 Nilüfer	BURSA	3	29.08.2016
EU*	TR-42-DT(d)-0004	Eskardeşler Deri San. İnş. Tic. Tur. Ltd. Şti.	Alaylar 2 Mah. 855. Sok. No:9 Seydişehir	KONYA	3	08.09.2016

EU*	TR-64-DT(d)-029	Köktaşlar Deri Tekstil İnşaat San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 17. Cadde No:14	UŞAK	3	06.10.2016
EU*	TR-64-DT(d)-030	Enes Deri Ürünleri	Karma Organize Sanayi Bölgesi 8. Cadde No:9	UŞAK	3	10.11.2016
EU*	TR-64-DT(d)-031	Özgören Deri	Karma Organize Sanayi Bölgesi 9. Cadde No:8	UŞAK	3	10.11.2016
EU*	TR-14-DT(d)-001	Sağol Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 2.Sok. Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-003	Bir-Tek Deri İmalat San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 3.Sok. No:3 Gerede	BOLU	3	29.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-004	Efeler Deri İmalat İhr. San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 2.Sok. No:18 Gerede	BOLU	3	29.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-007	Mustafa-R. Metin. Kuzu Deri İmalatçısı	Yeni Tabakhaneler 1.Sok. No:12 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-008	Yükseller Deri Ürün. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 7.Sok. No:14 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-009	Özdersan Özcan Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6.Sok. No:11 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-010	Çalışanlar Deri Kimya İnş. San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6.Sok. No:2 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-011	Paysa Dericilik Tekstil Gıda San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6.Sok. No:21 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-012	Töngemen Deri-Eşref Şenol Töngemen	Yeni Tabakhaneler 7.Sok. No:4 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-013	Altay Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 6.Sok. No:10 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-014	Arifoğulları Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6.Sok. 14900 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-015	Selami Bağlan	Yeni Tabakhaneler 6.Sok. No:19 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-016	Bilke Deri-Hüseyin Bilke	Yeni Tabakhaneler 4.Sok. 14900 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-017	Fatih Bilke	Yeni Tabakhaneler 5.Sok. No:12 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-018	Muzaffer Eryılmaz	Yeni Tabakhaneler 1.Sok. Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-019	Sabri Karagözoğlu	Yeni Tabakhaneler No:6 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-020	Durali Silahdar (Silahdar Deri Sanayi)	Yeni Tabakhaneler 9 Nolu Sok. No:14 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-021	İbrahi Sır	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:12 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-022	Zenginoğlu Deri Sanayi (Vedat Zengin)	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:40 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-023	Çetindaş Deri Kimya İnş. San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:27 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-024	Erhan Döner-Döner Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 1 Nolu Sok. No:20 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-025	Aybar Deri	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:10 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-026	Aktaşlar Deri ve Deri Ür. İmal.	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:8 Gerede	BOLU	3	12.12.2014

		Paz. Ltd. Şti.				
EU*	TR-14-DT(d)-028	Oray Deri	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:6 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-029	Piramit Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler No:1 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-030	Ekim Deri Saraciye	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:35 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-031	Gerede Modern Dericilik San. Tur. İnş. Gıda Tic. A.Ş.	Yeni Tabakhaneler İsmail Gür Cad. No:29 Gerede	BOLU	3	12.12.2015
EU*	TR-14-DT(d)-032	İsmail Çelik	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:5 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-033	Hayrettin Gülen	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:14 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-034	Vaha Deri	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:17 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-035	Rahmi Kılınçarslan	Yeni Tabakhaneler 1 Nolu Sok. No:3 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-036	Çeliksü Deri	Yeni Tabakhaneler 2 Nolu Sok. No:23 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-037	Türker Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:22 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-038	Şen Deri Sanayi ve İnşaat	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:1 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-039	Emre Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:28 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-040	Yaldirak Dericilik	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:3 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-041	Ahi Der Sanayi	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:14 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-042	Zirve Grup Deri Kimya ve İnş. San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:5 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-043	Yusufoğlu Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:23 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-044	Vizyon Grup Deri ve Ürün Kim. Mad. Hayv. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:24 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-046	Halicioğlu Kardeşler Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 4 Nolu Sok. No:2 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-047	Gökgöz Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:23 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-048	Furkanlar Dericilik San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:20 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-049	Birlik Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:30 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-050	Divan Kimya Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:1 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-051	Bayındır Deri	Yeni Tabakhaneler 4 Nolu Sok. No:10 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-052	Gürkan Deri	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:33 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-053	Muhlis Çimen Deri İmalat	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:17 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-054	Elven Çelik-Necati Demir	Yeni Tabakhaneler 4 Nolu Sok. No:3 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-055	Akgünlü Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler Akgünlü Sok. No:2 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-056	Or-Der Deri İmalat	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:8 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-	Ramazan Çimen	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu	BOLU	3	12.12.2014

	DT(d)-057	ve Ortakları	Sok. Gerede			
EU*	TR-14-DT(d)-058	Çakır Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:6 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-059	Selami Aslandoğan	Yeni Tabakhaneler No:51 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-060	Admış Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:19 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-061	Yüz Deri İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:3 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-062	Yıldız Deri	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-063	Hasan Gümüş Ham Deri Alım Satım İmalat	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:24 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-064	Star Deri İmalatı Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:16 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-065	Gül Deri İmalat İhracat İthalat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:20 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-066	Çimen Deri	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:17 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-067	İsmail Ay	Yeni Tabakhaneler 2 Nolu Sok. No:5 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-068	Üç Yıldız Ayak. Kimyevi Mad. Ve Deri San. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:24 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-069	Kemal Altın Deri İmalatçısı	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:16 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-070	Gürcan Dericilik İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler No:24 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-071	Koza Deri Ayakkabı San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:11 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-072	Genç Dericilik	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:21 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-073	Ekol Grup Deri	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:5 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-074	Çalışkanoğlu Deri Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:3 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-075	Bican Deri	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:21 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-076	İnce Deri	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:17 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-077	Aydoğan Deri	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:8 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-078	Hasan Yılmaz Deri İmalatı	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:6 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-079	Baki Eryılmaz	Yeni Tabakhaneler 2 Nolu Sok. No:29 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-080	Gerderson Grup Dericilik San. Tic. A.Ş.	Yeni Tabakhaneler Panayır Yolu No:10 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-081	Musa Yılmaz	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-107	Tuğrullar Deri Kimyevi Madde İnş. Nak. Hay. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:7 Gerede	BOLU	3	10.11.2016
EU*	TR-14-DT(d)-154	Tek-Nik Kimya Deri İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. İsmail Gür Cad. No:7 Gerede	BOLU	3	10.11.2016

EU*	TR-14-DT(d)-155	Allar Petrol Oto Der. Gıda Tur. Nak. Orman Ürün. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Yeni Tabakhaneler 7. Sokak No:23/A Gerede	BOLU	3	10.11.2016
EU*	TR-34-DT(d)-0044	İskefe Deri San. ve Tic. A.Ş.	İst. Deri Org. San. Böl. 3.Yol K-3 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	23.02.2016
EU*	TR-16-DT(d)-0010	Kupon Grup Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi Ahi Evren Cad. 1.Sok No:2 Nilüfer	BURSA	3	06.12.2016
EU*	TR-35-DT(d)-008	Osmanoğulları Dericilik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	İzmir Serbest Bölgesi Ladin Sok. No:27 Menemen	İZMİR	3	29.11.2016
EU*	TR-14-DT(d)-156	Süet Dericilik Ahmet Kurşunoğlu	Demirciler Mah.Yeni Tabakhaneler 6. Sok No:21 Gerede	BOLU	3	19.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-002	Fazlıoğlu Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 5. Sok. No:16 Gerede	BOLU	3	29.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-088	Akçağ Deri Kimya İnş. Yapı Malz. San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:32 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-096	Cevahir Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 4 Nolu Sok. No:20 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-106	Moda Grup Deri Kimyevi Madde İnş. San. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. 1 Nolu Sok. No:20 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-110	Yız Deri İmalat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:3 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-111	Yılmaz YILDIZ-Yıl Kim Deri	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-116	İsmail AKDEDE-Kardeşler Ticaret	Yeni Tabakhaneler 1 Nolu Sok. No:1 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-117	Akdedeoğlu Deri San ve Tic.	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:12 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-118	Makbule ÇALIŞKAN-Ziyanoğlu Deri	Yeni Tabakhaneler 2 Nolu Sok. No:20 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-126	İsmail YILDIZ-Ayyıldız Deri	Yeni Tabakhaneler 4 Nolu Sok. Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-129	Osman AKGÜNLÜ-Akgünlü Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:11 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-128	Ekici Grup Kimyevi Maddeler İnşaat Nakliye San. Tic. Ltd. Şti.	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:6 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-140	Hasan GÜZELCE-Mizan Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-145	Mustafa KARATAŞ-Taraşoğulları Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:23 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-14-DT(d)-146	Çimen Deri Sanayi	Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:17 Gerede	BOLU	3	12.12.2014
EU*	TR-34-DT(d)-0045	Süet Dericilik Ahmet KURŞUNOĞLU	İst. Deri Org. San. Böl. Krom Cad. 7.Yol D.12 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	02.12.2016
EU*	TR-51-DT(d)-0001	Mamaklar Doğuş Dericilik San. Tic. A.Ş.	Bor Karma Organize San. Böl. 2 B Yolu No:1	NİĞDE	3	20.01.2016

EU*	TR-64-DT(d)-032	Yılmaz Deri Ticareti	Karma Organize Sanayi Bölgesi 1. Cadde No:4	UŞAK	3	06.02.2017
EU*	TR-35-DT(d)-009	Lider Deri Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İzmir Serbest Bölgesi Ladin Sok. No:19 Menemen	İZMİR	3	02.02.2017
EU*	TR-35-DT(d)-010	Joker Boya Endüstri ve Kimya San. Dış. Tic. Ltd. Şti.	İzmir Serbest Bölgesi Manolya Sok. No:1 Menemen	İZMİR	3	02.02.2017
EU*	TR-35-DT(d)-011	Yateks Yakut Tarım Sanayi Ürünleri Ekspor A.Ş.	İzmir Serbest Bölgesi Ardıç Sok. No:7 Menemen	İZMİR	3	07.03.2017
EU*	TR-64-DT(d)-033	Hıra Deri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 4. Cadde No:28	UŞAK	3	27.03.2017
EU*	TR-64-DT(d)-035	Uşak Yakup Deri Tekstil Kimya İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 10. Cadde No:8	UŞAK	3	19.04.2017
EU*	TR-20-DT(d)-0009	Karakoçoğlu Deri ve Kösele San. Tic. Ltd. Şti.	Denizli Deri İhtisas OSB Kaklık Mah. 15. Sokak No:4 Honaz	DENİZLİ	3	10.03.2017
EU*	TR-20-DT(d)-0010	Genas Deri Kösele ve Astar İmalatı Gülümser KALKAN	Denizli Deri İhtisas OSB Kaklık Mah. 15. Sokak No:7 Honaz	DENİZLİ	3	27.02.2017
EU*	TR-20-DT(d)-0011	Dedesan Deri Tekstil Kimyasalları San. Tic. A.Ş.	Denizli Deri İhtisas OSB Kaklık Mah. Ahi Evran Cad. No:7 Honaz	DENİZLİ	3	24.05.2017
EU*	TR-20-DT(d)-0012	Tevfik Kurucu Simsaroglu Deri Sanayi ve Çirçir Role İmalatı	Denizli Deri İhtisas OSB 15. Sokak No:1 Kaklık Mah. Honaz	DENİZLİ	3	06.06.2017
EU*	TR-35-DT(d)-012	Ağartioğlu Deri Mamulleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	İzmir Serbest Bölgesi Selvi Sok. No:4 Menemen	İZMİR	3	24.04.2017
EU*	TR-35-DT(d)-013	Ata Dilek Deri ve Otomotiv San. Tic. A.Ş.	Gökdere Mah. Gökdere Cad. No:26 Bornova	İZMİR	3	25.05.2017
EU*	TR-16-DT(d)-0011	Erba Finisaj Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 5.Sok No:13/1 Nilüfer	BURSA	3	22.06.2017
EU*	TR-55-DT(d)-0004	Cebeci Dericilik	Fevzi Çakmak Mah. Sanayi Sitesi 1.Sok. No:26 Bafra	SAMSUN	3	12.06.2017
EU*	TR-64-DT(d)-036	Işıksan Deri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 5. Cadde No:35	UŞAK	3	12.10.2017
EU*	TR-64-DT(d)-037	Usd Deri Sanayi ve Dış Ticaret Anonim Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 1. Cadde No:28	UŞAK	3	19.10.2017
EU*	TR-55-DT(d)-0005	Ayten Şekerler Deri Deposu	Çayırbaşı Mah. Bağaralığı Mevkii Vezirköprü	SAMSUN	3	31.10.2017
EU*	TR-17-DT(d)-0002	Mehmet Ceylan Tabakhane İşletmesi	Sakarya Mah. Dericiler Cad. No:75 Biga	ÇANAKKAL E	3	10.11.2017
EU*	TR-16-DT(d)-0012	İskefe Deri San. ve Tic. A.Ş.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 3.Sok No:3 Nilüfer	BURSA	3	06.12.2017
EU*	TR-27-DT(d)-001	M.Şakir ZENGİN Deri İmalatı ve Ticareti	İncilikaya Mahallesi 74 Nolu Sokak No:39 Şehitkamil	GAZİANTEP	3	05.12.2017
EU*	TR-59-	Aynur Kamay	Yeşiltepe Mah. Çorlu Deri	TEKİRDAĞ	3	13.02.2015

Van İlinde Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması Fizibilite Raporu

	DT(d)-0034	Kutlu Deri	OSB Kuzey Cad. No:8 Ergene			
EU*	TR-59-DT(d)-0035	Volder Deri San ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Mah. Kuzey Cad. No: 5/1 Çorlu	TEKİRDAĞ	3	03.02.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0036	Badesa Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Organize Deri Sanayi Sağlık Mah. Ergene	TEKİRDAĞ	3	13.02.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0037	Olçay Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Esentepe Mah. Adnan Doğu Cad. A 1 Blok No: 18 Çorlu	TEKİRDAĞ	3	25.02.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0038	Derimeks Deri İthalat İhracat A.Ş.	Hıdırağa Mah. Eski Tabakhaneler Mevkii 3.Yol No:1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	25.02.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0039	Kübra Deri Meryem Kılıç	Sağlık Mah. Tabakhaneler Mevkii No:5 Çorlu	TEKİRDAĞ	3	25.02.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0040	Yaka Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Mah. Tabakhaneler Kuzey Cad. No:39 Ergene	TEKİRDAĞ	3	10.03.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0041	Topaloğlu Dericilik San. Tic. Ltd. Şti.	Karadeniz Mah. Düzköy Sok. No:1 Süleymanpaşa	TEKİRDAĞ	3	10.03.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0042	Ceylanlar Deri Mam. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. OSB Tabakhaneler 1.Sok. No: 9 Ergene	TEKİRDAĞ	3	13.03.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0043	Man-Der Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Tabakhaneler Cad. No:3 Ergene	TEKİRDAĞ	3	16.04.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0044	İkon Deri San. ve Dış Tic. A.Ş.	Yeşiltepe OSB Mah. No: 24 Ergene	TEKİRDAĞ	3	16.04.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0045	Çelikoğlu Dericilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe OSB Mah. No: 4/a Tabakhaneler Cad. Ergene	TEKİRDAĞ	3	24.04.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0046	Elit Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Deri Organize San Bölgesi Hıdırağa Mah. No:24 Ergene	TEKİRDAĞ	3	29.04.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0047	Şahin İlgaç Deri San ve Tic. Ltd. Şti.	Yeşiltepe Mah. Organize San. Bölgesi Kuzey Cad. No: 11 Ergene	TEKİRDAĞ	3	28.05.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0048	Desmo Kürk San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık Mah. Organize San. Bölgesi Tabakhaneler Cad. 2.Sok. No:2/A Ergene	TEKİRDAĞ	3	28.05.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0051	Soydan Deri San. ve Tic. A.Ş.	Yeşiltepe Mah. OSB No: 4/a Ergene	TEKİRDAĞ	3	08.07.2015
EU*	TR-59-DT(d)-0053	Fordan Peyd Deri Ürünleri Üretim A.Ş.	Marmaracık OSB Kuzey 3 Sok. Tanatar İş Merkezi Kat:1 No: 15 Ergene	TEKİRDAĞ	3	03.03.2016
EU*	TR-59-DT(d)-0054	Beondi Deri ve Kuyumculuk San. ve Tic. Ltd. Şti.	Sağlık Mah. Tabakhaneler Mevkii İlgaç Sokak No: 3 Ergene	TEKİRDAĞ	3	19.04.2016
EU*	TR-59-DT(d)-0055	Pelle Deri Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Marmaracık OSB Kuzey Cad. No: 25/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	01.11.2016
EU*	TR-59-DT(d)-0056	Aspells Deri Konfeksiyon San. ve Tic. A.Ş.	Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi Marmaracık OSB Mahallesi Kuzey Caddesi No: 14 Ergene	TEKİRDAĞ	3	27.02.2017
EU*	TR-59-DT(d)-0057	Tekdersan Deri San. ve Tic. A.Ş.	Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi Marmaracık OSB Mahallesi Kuzey Caddesi No: 36 Ergene	TEKİRDAĞ	3	17.04.2017
EU*	TR-59-DT(d)-	Ennur Deri Tekstil San. ve Tic. Ltd.	Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi Marmaracık OSB	TEKİRDAĞ	3	13.07.2017

	0058	Şti.	Mahallesi Ilgaz Sok. No: 3 Ergene			
EU*	TR-59- DT(d)- 0060	Leder Kontor Deri San. ve Tic. A.Ş.	Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi Hıdırağa Mahallesi Hatboyu Cad. No: 5 K:2 Ergene	TEKİRDAĞ	3	14.11.2017
EU*	TR-59- DT(d)- 0061	Ak-Göl Deri San. Tic. Ltd. Şti	Deri Organize San Bölgesi Hıdırağa Mah. Kuzey Cad. 3. Sok. No:4 Ergene	TEKİRDAĞ	3	27.11.2017
EU*	TR-34- DT(d)- 0046	Zirve Dericilik San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Böl. 11. Yol C2 Parsel No:12 Tuzla	İSTANBUL	3	30.11.2017
EU*	TR-34- DT(d)- 0047	Dema Kimya Deri ve Tekstil San. Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Böl. Kazlıçeşme Cad. No:36 H- 13A Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	14.12.2017
EU*	TR-64- DT(d)-038	Tabak Himmet Altın	Karma Organize Sanayi Bölgesi 17. Cadde No:24	UŞAK	3	15.01.2018
EU*	TR-59- DT(d)- 0062	Onspell Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Marmaracık OSB Mah. 1 Aralık Sokak No:5/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	24.01.2018
EU*	TR-27- DT(d)-002	Kaledar Deri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Humanız Mevkii Yeni Tabakhaneler 71 Nolu Sokak No:12 Şehitkamil	GAZİANTEP	3	01.02.2018
EU*	TR-45- DT(d)- 0002	Halıcı Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Salihli İlçesi Atatürk Mahallesi 652 Sokak No:16	MANİSA	3	14.02.2018
EU*	TR-16- DT(d)- 0013	Emdersan Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi 5.Sok No:17 Nilüfer	BURSA	3	21.02.2018
EU*	TR-16- DT(d)- 0014	Allianz Deri Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi Muhsin Özyenice Cad. No:18 Nilüfer	BURSA	3	13.02.2018
EU*	TR-59- DT(d)- 0063	Ekol Deri ve Metal San. Tic. Ltd. Şti.	Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi Marmaracık OSB Mah. 5. Sok. No:3/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	21.02.2018
EU*	TR-32- DT(d)- 0021	Ramazan Oğuzhan AYVALI/ Ayvalı Deri Sanayi ve Kimyasalleri	Vatan Mahallesi 305. Cad. Deri Org. San. Böl. No:9	ISPARTA	3	14.03.2018
EU*	TR-35- DT(d)-014	Sava Deri Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Maltepe S.B. Mah. Ardıç Sok. No:21 Menemen	İZMİR	3	30.03.2018
EU*	TR-64- DT(d)-039	Kızılkaya Deri Canlı Hayvan Tarım Ürünleri Tekstil İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 3. Cadde No:25	UŞAK	3	25.04.2018
EU*	TR-48- DT(d)- 0001	Hamit Karabulut Ham Deri ve Boynuz Toplama Tesis	Cumhuriyet Mh. Atatürk Cad. No:5-A Seydikemer	MUĞLA	3	02.07.2015
EU*	TR-48- DT(d)- 0002	Zeybek Turizm Ticaret Hayvancılık Ltd. Şti. Ham Deri Toplama Tesis	Akçaova Mh. Şırşır Kümeevler No:8/1 Menteşe	MUĞLA	3	07.12.2015
EU*	TR-19- DT(d)- 0001	Akaydın Dericilik	İskilip Yolu 5. Km No:180 Köprüalan köyü Merkez	ÇORUM	3	24.11.2017
EU*	TR-19- DT(d)- 0002	Kalelioğlu Dericilik	Çepni Mahallesi İskilip 14.Sokak No:74	ÇORUM	3	18.04.2018

EU*	TR-64-DT(d)-040	Çetinkaya Kürk Deri Konfeksiyon Tarım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 5. Cadde No:4	UŞAK	3	23.05.2018
EU*	TR-61-DT(d)-0001	Emre Baş Akçaabat Dericilik	Yaylacık Mah. Düzköy Cad. No:118/1 Akçaabat	TRABZON	3	20.06.2018
EU*	TR-64-DT(d)-041	Orakçı Deri Tarım Hayvancılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 9. Cadde No:32	UŞAK	3	08.06.2018
EU*	TR-59-DT(d)-0064	Selina Kürk Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık OSB Mahallesi Mimar Sinan Cad. No:15 Ergene	TEKİRDAĞ	3	19.07.2018
EU*	TR-59-DT(d)-0065	Dio Kürk Deri San. Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık OSB Mahallesi Kuzey 1.Sokak No:1/2 Ergene	TEKİRDAĞ	3	19.07.2018
EU*	TR-32-DT(d)-0022	Gönül Taşımacılık ve Deri İmalatı	Vatan OSB Mah. 302. Cad. No:5 Merkez	ISPARTA	3	11.07.2018
EU*	TR-64-DT(d)-042	İkil Deri Tekstil ve Kimya Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 2. Cadde No:49	UŞAK	3	16.08.2018
EU*	TR-35-DT(d)-015	Türksen Deri Kimya Plastik Orman Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Sarmaşık Sok. No:8 İ.S.B. Menemen	İZMİR	3	13.08.2018
EU*	TR-05-DT(d)-001	Muzaffer-Abdullah Arslanağzı Kasap ve Deri Tic.	Kümbet Hatun Mah. Şehit Nafiz Erkek Sk. No:22 Merzifon	AMASYA	3	17.10.2018
EU*	TR-35-DT(d)-016	Odabaşı Dericilik Tarım Gıda Ürün. Hayv. Tic. ve San. Ltd. Şti.	Zafer Mah. 2360 Sok. No:4 Buca	İZMİR	3	22.10.2018
EU*	TR-55-DT(d)-0006	Alyurt Deri-Mehmet Alyurt	Bahçelievler Mah. Gölyazı Cad. No:138 Terme	SAMSUN	3	07.12.2018
EU*	TR-59-DT(d)-0066	Enpelli İthalat İhracat Sanayi Ticaret Ltd. Şti.	Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi Marmaracık OSB Mah. Kuzey 5. Sk. No:14/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	10.01.2019
EU*	TR-07-DT(d)-0001	Ahmet GÜR	Belpınar Mahallesi Burmacı Caddesi 19 Mayıs Sokak Serik	ANTALYA	3	28.12.2018
EU*	TR-55-DT(d)-0007	Abdulhamit Buharalı Dericilik	Siteler Camii Sokak No:24 Bafra	SAMSUN	3	26.03.2019
EU*	TR-14-DT(d)-147	Şaban Koyuncuoğlu	Yeni Tabakhaneler 8 Nolu Sok. No:2 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-148	Ümit Dericilik	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:24 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-149	Mehmet Tokloğlu	Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:24 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-150	Öz Mizan Deri Kimya Madencilik Hayv. Gıda İnş. İth. İhr. San. Tic. Ltd.	Deri İhtisas O.S.B 3 Nolu Sok. No:20/A Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-151	Ali Ceylaner	Yeni Tabakhaneler 2 Nolu Sok. No:30 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-152	İnce Deri	Yeni Tabakhaneler 5 Nolu Sok. No:11 Gerede	BOLU	3	04.04.2019

EU*	TR-14-DT(d)-153	Kemal Yılmaz	Yeni Tabakhaneler 2 Nolu Sok. No:30 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-154	Tek-Nik Kimya Deri. İnş. ve Dış. Tic. Ltd. Şti.	Deri İhtisas O.S.B 3 Nolu Sok. No:22 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-155	Allar Pet. Oto. Der. Gid. Tur. Nak. Örm. Üm. ve San. Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Yeni Tabakhaneler 7 Nolu Sok. No:23/A Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-156	Süet Dericilik Ahmet Kurşunoğlu	Demirciler Mah. Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:21 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-157	Söz Deri	Yeni Tabakhaneler 8 Nolu Sok. No:20 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-158	Toktamış Deri Hay. Et. Gıda İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Seviller Mah. Atatürk Bulv. No:10/101 Sok. Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-159	Arifan Deri Kimya Tur. İnş. Gıda Malz. Tar. Hay. San. Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Hattat Emin Barın Cad. No:189/8 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-14-DT(d)-160	Zeki Gür(DK Tannery)	Demirciler Mah. Yeni Tabakhaneler 3 Nolu Sok. No:11 Gerede	BOLU	3	04.04.2019
EU*	TR-59-DT(d)-0068	Simena Kürk Deri İthalat İhracat San. Tic. A.Ş.	Çorlu Deri Osb. Marmaracık Osb. MH. Kuzey Cad. No:42/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	21.05.2019
EU*	TR-16-DT(d)-0015	Hasan Köse – Köse Deri	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi Aziz Demirakan Cad. 12. Sok. No:6 Nilüfer	BURSA	3	08.07.2019
EU*	TR-10-DT(d)-0026	Azam Aktürk Deri ve Zahir Tic.	Paşaaalan Mahallesi 407 Sok. No:27 Karesi	BALIKESİR	3	19.08.2019
EU*	TR-59-DT(d)-0069	Zivana Dış Ticaret Ltd. Şti.	Marmaracık OSB Mah. Tren Yolu Cad. No:5/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	19.09.2019
EU*	TR-16-DT(d)-0016	Ciritçi Deri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi Badırğa Mah. 15. Sok. No:6/1 Nilüfer	BURSA	3	07.10.2019
EU*	TR-14-DT(d)-161	Arslan Grup Deri Kimya İnş. Oto. Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Yeni Tabakhaneler 8 Nolu Sok. No:32 Gerede	BOLU	3	24.10.2019
EU*	TR-14-DT(d)-163	Royal Grubu Deri Ayakkabı Kimya İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Yeni Tabakhaneler 6 Nolu Sok. No:23 Gerede	BOLU	3	25.10.2019
EU*	TR-45-DT(d)-0003	Efecan Deri Konf. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Atatürk Mah. 5965 Sok. No:10/A Yunusemre	MANİSA	3	09.12.2019
EU*	TR-35-DT(d)-017	Turco Deri Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İzmir Serbest Bölgesi Cumhuriyet Bulvarı No:8/1 Menemen	İZMİR	3	22.01.2020
EU*	TR-14-DT(d)-164	Yıldersan Gurup Deri İç Dış Tic. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Panayır yolu Üzeri 15/B Gerede	BOLU	3	03.02.2020
EU*	TR-06-DT(d)-001	Aygüler Dericilik Nak. İnş. Taah. Mad. Teks. Gıda Mad. San. ve Tic.	Fatih Mahallesi 3124 Sokak No:2 Kahramankazan	ANKARA	3	17.03.2020

		Ltd. Şti.				
EU*	TR-35-DT(d)-018	Ömer Kılınc Emirel Deri Ticaret- İzmir Serbest Bölge Şubesi	İzmir Serbest Bölgesi Akasya Sokak No:1 Menemen	İZMİR	3	08.04.2020
EU*	TR-10-DT(d)-0027	Kurşunoğlu Deri Konf. Nak. Turz. Gıda İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bostancı Mah. Gönen OSB 1 Nolu Cad. No:13/1 Gönen	BALIKESİR	3	21.04.2020
EU*	TR-34-DT(d)-0048	Erciyes Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	İst. Deri Org. San. Böl. Antik Sok. No:17 Ç2-5 Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	29.06.2020
EU*	TR-10-DT(d)-0028	Hilal Deri (Hilal BOZKURT)	Bostancı Mah. Asarlıkuyu Mevkii Küme Evleri No:8 Edremit	BALIKESİR	3	12.08.2020
EU*	TR-59-DT(d)-0070	Mega Fur Deri Sanayi Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık OSB Mahallesi Ilgaz Sokak No:3/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	01.09.2020
EU*	TR-27-DT(d)-003	Edasa Deri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	İncilikaya Mahallesi 37305 No'lu Cad. No:11 Şehitkamil	GAZİANTEP	3	12.10.2020
EU*	TR-20-DT(d)-0013	Urgancıoğlu Deri ve Kösele Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Denizli Deri İhtisas OSB 13. Sokak No:5 Kaklık Mah. Honaz	DENİZLİ	3	10.11.2020
EU*	TR-64-DT(d)-043	Şinasi Komut	Karma Organize Sanayi Bölgesi 5. Cadde No:47	UŞAK	3	18.11.2020
EU*	TR-16-DT(d)-0017	Teknotan Deri San. ve Tic. A.Ş.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi Badırga Mah. 6. Sok. No:14 Nilüfer	BURSA	3	28.01.2021
EU*	TR-14-DT(d)-165	Vizyon Gurup Deri ve Deri Ürünleri Kimyevi Madde Hayvancılık San. Dış Ticaret Limited Şirketi	Güneydemirciler Köyü Demirciler (Merkez) Mevkii Gerede Deri İhtisas O.S.B. 5 Nolu Sok. No:4 Gerede	BOLU	3	01.08.2020
EU*	TR-14-DT(d)-166	Öz Moda Deri Kimya Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Demirciler Mah. Tabakhaneler 1 Nolu Sokak 20/1 Gerede	BOLU	3	01.09.2020
EU*	TR-14-DT(d)-167	Efeler Deri İml. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Güneydemirciler Köyü Demirciler (Merkez) Mevkii Gerede Deri İhtisas O.S.B. 5 Nolu Sok. No:3/3 Gerede	BOLU	3	01.09.2020
EU*	TR-14-DT(d)-168	Deribey Dericilik İml. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Tabakhaneler 3 Nolu Sokak No:19 Gerede	BOLU	3	10.02.2021
EU*	TR-14-DT(d)-169	Emre Modern Dericilik Kim. Oto. İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Tabakhaneler 6 Nolu Sokak No:28 Gerede	BOLU	3	10.02.2021
EU*	TR-14-DT(d)-170	MOTEX Deri San. ve Tic. Ltd. Şti..	Demirciler Mah. Tabakhaneler 5 Nolu Sokak No:10 Gerede	BOLU	3	10.02.2021
EU*	TR-14-DT(d)-171	ÖZTÜRKLER Deri Kim. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Tabakhaneler 4 Nolu Sokak No:13 Gerede	BOLU	3	10.02.2021
EU*	TR-14-DT(d)-172	SCR MODERN Deri Kim. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Tabakhaneler 2 Nolu Sokak No:14 Gerede	BOLU	3	10.02.2021
EU*	TR-14-	AKKAYRA Deri	Demirciler Mah.	BOLU	3	10.02.2021

	DT(d)-173	Kim. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Tabakhaneler 1 Nolu Sokak No:3 Gerede			
EU*	TR-64-DT(d)-044	Uşak Selim Deri Teks. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 4. Cadde No:34	UŞAK	3	02.03.2021
EU*	TR-59-DT(d)-0071	Nuh Tüfekçi Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık O.S.B Mah. Kuzey Cad. Zirai Donatım Sok. No:16/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	08.03.2021
EU*	TR-64-DT(d)-045	Tatvan Deri İnşaat Turizm ve Otelcilik Hizmetleri Sanayi Ticaret İthalat İhracat Limited Şirketi Uşak Şubesi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 5. Cadde No:43/0 Merkez	UŞAK	3	10.03.2021
EU*	TR-64-DT(d)-046	Günder Dericilik Tekstil İnşaat Petrol Kuyumculuk Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 9. Cadde No:39 Merkez	UŞAK	3	10.03.2021
EU*	TR-34-DT(d)-0049	Asen Deri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul Deri Org. San. Böl. Antik Sama Cad. No:14 M1-2 Özel Parsel Tuzla	İSTANBUL	3	03.02.2021
EU*	TR-64-DT(d)-047	Ramazan Taşcan	Karma Organize Sanayi Bölgesi 15. Cadde No:14 Merkez	UŞAK	3	25.03.2021
EU*	TR-64-DT(d)-048	Muhsin Ekinci Ekinci Deri	Karma Organize Sanayi Bölgesi 10. Cadde No:15 Merkez	UŞAK	3	25.03.2021
EU*	TR-51-DT(d)-0002	Kirt Dericilik Mühahhidlik Oto Kuyumculuk Kimyevi Malzemeler Tic. San A.Ş.	Bor Karma Organize Sanayi Bölgesi 1. Yol No:23 Bor	NIĞDE	3	17.12.2020
EU*	TR-51-DT(d)-0003	Bor Madersan Dericilik San ve Tic. Ltd. Şti.	Bor Karma Organize Sanayi Bölgesi 1. No'lu Yolu No:21 Bor	NIĞDE	3	14.04.2021
EU*	TR-64-DT(d)-049	ATD Turizm Otomotiv İnşaat Tekstil Hayvancılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 7. Cadde No:8 Merkez	UŞAK	3	19.04.2021
EU*	TR-59-DT(d)-0072	Pucon Deri Sanayi A.Ş.	Marmaracık O.S.B Mah. Kuzey Cad. 5.Sk No:14/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	13.07.2021
EU*	TR-64-DT(d)-050	Fiona Deri ve Deri Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 5. Cadde Aygöl Deri Apt. No:49 Merkez	UŞAK	3	13.07.2021
EU*	TR-64-DT(d)-051	Atay Deri Tekstil İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 6. Cadde No:79/1 Merkez	UŞAK	3	27.08.2021
EU*	TR-14-DT(d)-174	KT Deri Sanayi Ticaret Anonim Şirketi Gerede Şubesi	Güneydemirciler Köyü Demirciler (Merkez) Mevkii Gerede Deri İhtisas O.S.B. 5 Nolu Sok. No:16/1 Gerede	BOLU	3	02.08.2021
EU*	TR-14-DT(d)-175	İskefe Deri Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	Güneydemirciler Köyü Demirciler (Merkez) Mevkii Gerede Deri İhtisas O.S.B. 4 Nolu Sok. No:10 Gerede	BOLU	3	23.08.2021
EU*	TR-35-	Cihanbey Deri	İzmir Serbest Bölgesi Çınar	İZMİR	3	21.10.2021

Van İlinde Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması Fizibilite Raporu

	DT(d)-019	Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Sokak No:10/A Menemen			
	TR-14-DT(d)-176	Altınlar Gurup Dericilik İmalat İhracat İthalat ve San. Tic. Ltd. Şti.	Güneydemirciler Köyü Gerede Deri İhtisas OSB 2 Nolu Sok. No:19/1 Gerede	BOLU	3	15.11.2021
	TR-14-DT(d)-177	Aslanoğlu Gurup Deri İml. İhr. San. Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Yenitabakhaneler 6 Nolu Sok. No:39 Gerede	BOLU	3	15.11.2021
	TR-14-DT(d)-178	Ekol Grup Deri Kim. İnş. Sanayi Ticaret Şirketi	Güneydemirciler Köyü Demirciler Gerede Deri İhtisas O.S.B. 6 Nolu Sok. No:5/1 Gerede	BOLU	3	15.11.2021
	TR-14-DT(d)-179	Gonca Deri ve Deri Ürn. Kim. Mad. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.	Güneydemirciler Köyü Gerede Deri İhtisas O.S.B. 3 Nolu Sok. No:25/1 Gerede	BOLU	3	15.11.2021
	TR-14-DT(d)-180	Saatçi Deri San. İmalat Tic. Ltd. Şti.	Güneydemirciler Köyü Gerede Deri İhtisas O.S.B. 2 Nolu Sok. No:12/1 Gerede	BOLU	3	15.11.2021
	TR-64-DT(d)-052	Serfa Deri İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 4. Cad. No:34/A Merkez	UŞAK	3	22.12.2021
	TR-64-DT(d)-053	Baykal Deri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 8. Cad. No:3 Merkez	UŞAK	3	05.01.2022
EU *	TR-59-DT(d)-0074	ABC Meşrubat ve Deri Ürün Dış Tic. San. Ltd. Şti.	Marmaracık O.S.B Mah. 1.Aralık Sk. No:5/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	28.01.2022
	TR-64-DT(d)-054	CM Deri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 2. Cad. No:9 Merkez	UŞAK	3	02.02.2022
EU *	TR-59-DT(d)-0075	AS Erdoğan Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık O.S.B Mah. Kuzey Cad. No:9/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	10.02.2022
EU *	TR-16-DT(d)-0018	Çetin Deri İnş. Gıda Nak. Petrol San. ve tic. A.Ş.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi Badırğa Mah. 8. Sok. No:16 Nilüfer	BURSA	3	24.02.2022
EU *	TR-10-DT(d)-0029	Derisay Deri Sanayi ve Dış Ticaret A.Ş.	Gönen Deri İhtisas ve Karma OSB Bostancı Mah. 5 Nolu Cadde No:20 Gönen	BALIKESİR	3	24.02.2022
EU *	TR-59-DT(d)-0076	Som Pelle Deri Sanayi ve Dış Ticaret A.Ş.	Marmaracık O.S.B Mah. Kuzey Cad. No:40/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	20.05.2022
EU *	TR-10-DT(d)-0030	Ecotan Deri Mamülleri A.Ş.	Pamukçu Mahallesi, 49041 Sok. A Blok Entegre Tesis No:2/4 İç Kapı No:2 Altıeylül	BALIKESİR	3	01.06.2022
EU *	TR-64-DT(d)-055	Taşcanlar Deri Sanayi Anonim Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 10. Cad. No:6 Merkez	UŞAK	3	04.03.2022
	TR-64-DT(d)-056	Karadelili Deri	Karma Organize Sanayi Bölgesi 22. Cad. No:2 Merkez	UŞAK	3	17.06.2022
EU *	TR-10-DT(d)-0031	Ensar Deri İmalat Sanayi Ticaret Ltd. Şti.	Bostancı Mah. Gönen Deri İhtisas ve Karma OSB 5 Nolu Cadde Dış Kapı No:6 Gönen	BALIKESİR	3	27.07.2022
EU *	TR-10-DT(d)-0032	Denizler Deri Giyim Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Bostancı Mah. 4 Nolu Cadde Dış Kapı No:9 Gönen Deri İhtisas ve Karma OSB Gönen	BALIKESİR	3	09.08.2022
EU *	TR-64-DT(d)-057	Atalay Deri Tekstil Mobilya Gıda İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 1. Cad. No:42 Merkez	UŞAK	3	24.08.2022

EU *	TR-35-DT(d)-021	Modena Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Maltepe Serbest Bölgesi Mah. Çınar Sok. No:12 Menemen	İZMİR	3	06.10.2022
EU *	TR-64-DT(d)-058	Marpel Deri Ürünleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 3. Cad. No:1 Merkez	UŞAK	3	25.10.2022
EU *	TR-64-DT(d)-059	Dabbagh Deri ve Tekstil Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 4. Cad. No:21 Merkez	UŞAK	3	02.11.2022
	TR-14-DT(d)-181	Arifoğulları Grup Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Güneydemirciler Köyü Demirciler Merkez Mevki Deri O.S.B. 5 Nolu Sok. No:7 Gerede	BOLU	3	10.03.2022
	TR-14-DT(d)-182	TOG Deri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Güneydemirciler Köyü Demirciler Merkez Mevki Deri O.S.B. 7 Nolu Sok. No:2/1 Gerede	BOLU	3	10.03.2022
EU *	TR-14-DT(d)-183	Varlıtürk Deri San. Dış Tic. Ltd. Şti.	Dermirciler Mah. Tabakhane 5 Nolu Sk. No:3 İç kapı No:A Gerede	BOLU	3	25.05.2022
	TR-05-DT(d)-004	Sevinç Besicilik Deri Nakliye Tarım Limited Şirketi	Kümbet Hatun Mah. Şehit Nafiz Erkek Sok. No:26 Merzifon	AMASYA	3	09.12.2022
EU *	TR-64-DT(d)-060	Bilgi Deri İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 7. Cad. No:26 Merkez	UŞAK	3	26.12.2022
EU *	TR-59-DT(d)-0077	Turgay Yetişgin Seymen Kürk	Marmaracık O.S.B. Mah. Tren Yolu Cad. No:3/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	26.12.2022
EU *	TR-59-DT(d)-078	Petra Kürk Deri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık O.S.B. Mimar Sinan Cad. No:6/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	03.01.2023
	TR-64-DT(d)-061	1967 Eryılmaz İnşaat Deri Mobilya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma Organize Sanayi Bölgesi 1. Cad. No:24 Merkez	UŞAK	3	17.01.2023
	TR-64-DT(d)-062	Muhtar Deri Tekstil Tarım Hayvancılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 1. Cad. No:32 Merkez	UŞAK	3	19.01.2023
	TR-64-DT(d)-063	Tezcan Deri Sanayi Ticaret İthalat ve İhracat Anonim Şirketi	Karma Organize Sanayi Bölgesi 10. Cad. No:23 Merkez	UŞAK	3	19.01.2023
	TR-34-DT(d)-0050	Berkem Kürk Deri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul Deri Org. San. Bölgesi Desen Sok. No:9 Tuzla	İSTANBUL	3	16.01.2023
	TR-32-DT(d)-0023	Zafer YÜZGÜL	Isparta Deri OSB Vatan Mah. 306. Cad. No:4 Merkez	ISPARTA	3	24.02.2023
	TR-32-DT(d)-0024	Ahmet ÖZDEMİR	Isparta Deri OSB Vatan Mah. 301. Cad. No:8 Merkez	ISPARTA	3	27.02.2023
EU *	TR-10-DT(d)-0033	Gönen Çetinkaya Deri Hayvancılık Tarım İnşaat Hurda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Bostancı Mah. 5 Nolu Cadde Dış Kapı No:14 Gönen	BALIKESİR	3	30.03.2023
	TR-14-DT(d)-184	Mert Dericilik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi Gerede Şubesi	Güneydemirciler Köyü Demirciler (merkez) Mevkii Gerede Deri İhtisas OSB 1 Nolu Sokak No:21 Gerede	BOLU	3	04.04.2023
	TR-14-DT(d)-185	Yükseller Deri Ürünleri İnş. San.	Güneydemirciler Köyü Demirciler (merkez) Mevkii	BOLU	3	17.04.2023

Van İlinde Deri ve Deri Mamullerinin Öneminin Araştırılması Fizibilite Raporu

		ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Gerede Deri İhtisas OSB 2 Nolu Sokak No:3 Gerede			
EU *	TR-64-DT(d)-064	Murat Kaya-Dolunay Deri	Karma Organize Sanayi Bölgesi 5.Cad. No:22 Merkez	UŞAK	3	19.04.2023
EU *	TR-64-DT(d)-065	Süleyman Kahraman	Karma Organize Sanayi Bölgesi 5.Cad. No:33 Merkez	UŞAK	3	26.04.2023
	TR-14-DT(d)-186	Koyuncuoğlu İnvest Deri İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Güneydemirciler Köyü Demirciler (merkez) Mevkii Deri OSB 5 Nolu Sokak No:10 Gerede	BOLU	3	11.05.2023
EU *	TR-59-DT(d)-079	Yıldız Deri San. ve Tic. A.Ş.	Marmaracık O.S.B. Kuzey Cad. No:16/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	15.06.2023
	TR-16-DT(d)-0019	Yıldız Grubu Deri Kimya İnş. Tarım San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Bursa İhtisas Deri Organize Sanayi Bölgesi Badırğa Mah. 7. Sok. No:8/1 Nilüfer	BURSA	3	21.06.2023
EU *	TR-59-DT(d)-080	ED Kürk ve Deri San. Ltd. Şti.	Marmaracık O.S.B. Mah. Tren Yolu Cad. No:7/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	09.08.2023
	TR-35-DT(d)-022	Agapelle Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İzmir Serbest Bölgesi Çam Sokak No:7/1 Menemen	İZMİR	3	01.09.2023
	TR-59-DT(d)-081	Erhan Altay Dericilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık O.S.B. Mah. Tabakhaneler Cad. No:5/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	12.10.2023
	TR-59-DT(d)-082	Furnova kürk San. ve Tic. Ltd. Şti.	Marmaracık O.S.B. Mah. Hazan Sok. No:7/1 Ergene	TEKİRDAĞ	3	11.12.2023
	TR-51-DT(d)-0004	İbrahim Yanık Yanıklar Deri	Bor Karma Organize Sanayi Bölgesi 11.Yol No:3/1 Bor	NIĞDE	3	28.02.2023
	TR-51-DT(d)-0005	Erzin Dericilik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Bor Karma Organize Sanayi Bölgesi 2.B No'lu Yol No:4 Bor	NIĞDE	3	28.03.2024
	TR-64-DT(d)-066	Paşa Deri Tekstil İnşaat San. ve tic. Ltd. Şti	Karma OSB 9. Cd. No:37	UŞAK	3	18.03.2024
	TR-64-DT(d)-067	RG Deri İmalatı Konf. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karma O.S.B. 9.Cd. No:9 Merkez	UŞAK	3	27.05.2024
	TR-64-DT(d)-068	Uşak Büyükbaz Deri İşleme Tesisi A.Ş.	Karma O.S.B. 32. Cd. No:10 Merkez	UŞAK	3	02.07.2024
	TR-14-DT(d)-187	Piramiit Deri Kim. Gıda İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Demirciler Mah. Tabakhaneler 4 Nolu Sok. No:1 Gerede	BOLU	3	09.09.2024

EU* : Avrupa Birliği Traces Sistemine giren işletmeler.

Kat.*: İşletmede işlenen ürün kategorisi (sınıflandırma)

VAN İLİNDE

DERİ VE DERİ MAMULLERİNİN ÖNEMİNİN ARAŞTIRILMASI FİZİBİLİTE ÇALIŞMASI

DOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI

Şerefiye Mah. Cumhuriyet Cad. 943. Sok. No:1
65140/iPekyolu/VAN

Tel: 0432 485 10 15 Faks: 0432 215 65 54- 0212 381 79 93

Kep:doguanadolukalkinmaajansi@hs02.kep.tr

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

